

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

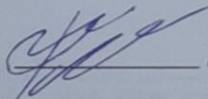
Спеціальність 051 Економіка

Спеціалізація Управління персоналом та економіка праці

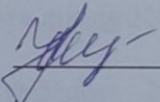
на тему: Управління соціально-економічним розвитком територіальної громади
(за матеріалами Фінансового відділу Війтівецької сільської ради)

ДРУПЕП. 017205.01.09.00

Виконав:
студент 2 курсу групи УПЕПмз-21-1

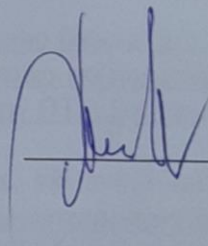
 Д. В. Фармуга

Керівник
к.е.н., доцент

 О. О. Чернушкіна

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри
д-р екон. наук, проф

 М. Д. Ведерніков

16.12.2022 р

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління
 Кафедра HR-інжиніринг у бізнес-економіці
 Освітній рівень магістр
 Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
 Шифр і назва
 Спеціальність 051 Економіка
 Шифр і назва
 Спеціалізація Управління персоналом та економіка праці
 Освітня програма освітньо-професійна

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

HR-інжиніринг у бізнес-економіці

Ведерніков М.Д.

Підпис

Прізвище, ініціали

« 25 » серпня 2022 року

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ)

Фармуга Дмитро Валентинович

Прізвище, ім'я, по батькові студента

1. Тема проекту (роботи): Управління соціально-економічним розвитком територіальної громади (за матеріалами Фінансового відділу Війтівецької сільської ради)

керівник проекту (роботи) Чернушкіна О.О., к.е.н., доц.

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

затверджена наказом ректора університету від «01» липня 2022 р. № 83

2. Строк подання студентом проекту (роботи) на кафедру: 14 грудня 2022 р.

3. Вихідні дані до проекту (роботи): інформаційною базою дипломної роботи магістра є наукові і зарубіжних вчених з питань соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, дані статистичної звітності ОТГ, інтернет-ресурси.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): У першому розділі наведено теоретичні аспекти соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади. У другому розділі наведено аналіз соціально-економічного стану війтівецької об'єднаної територіальної громади. Третій розділ присвячено вдосконаленню процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ.

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень) Таблиця - Динаміка отриманих дотацій ОТГ за 2019-2021 роки, грн.; Таблиця - Динаміка власних надходжень бюджетних установ ОТГ за 2019-2021 роки, грн.; Таблиця - Узгодженість

стратегічних цілей розвитку Війтiвцької громади стратегічним цілям розвитку Державної стратегії регіонального розвитку; Проекти «Стратегічних цілей» Економічно спроможна громада запропонованих Війтiвцькій ОТГ; Таблиця – SWOT-аналізу.

6. Консультанти розділів дипломного проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

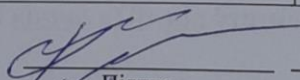
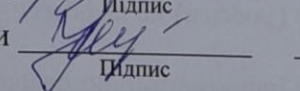
7. Дата видачі завдання: 01.09.2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів (розділів) дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Теоретична частина	03.10.2022 - 21.10.2022	Виконано
2	Аналітична частина	22.10.2022 - 11.11.2022	Виконано
3	Проектно-рекомендаційна частина	12.11.2022 - 02.12.2022	Виконано
4	Рецензування роботи	03.12.2022 - 09.12.2022	Виконано
5	Підготовка роботи до захисту (доопрацювання згідно зауважень, нормоконтроль)	10.12.2022 - 21.12.2022	Виконано
6	Захист дипломної роботи	22.12.2022	Виконано

Студент

Керівник роботи

Підпис

Підпис

Д.В. Фармуга

Ініціали, прізвище

О.О. Чернушкіна

Ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

Дипломна робота магістра: Управління соціально-економічним розвитком територіальної громади (за матеріалами Фінансового відділу Війтівецької сільської ради).

Виконав студент гр. УПЕПмз-21-1 Фармуга Д. В., керівник к.е.н., доц. Чернушкіна О. О.

Обсяг – 123 с., 44 рис., 7 табл., 57 джерел.

Ключові слова: територіальна громада, сільська рада, ОТГ, фінанси, фінансовий відділ, система управління розвитком територіальних громад.

Мета дипломної роботи полягає в ґрунтовному висвітленні основних теоретичних аспектів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, а також аналізуванні та представленні, на цій основі отриманих результатів, вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ.

Об'єктом дослідження є процеси управління соціально-економічним розвитком територіальної громади.

У першому розділі наведено теоретичні аспекти соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

У другому розділі здійснено аналіз соціально-економічного стану Війтівецької об'єднаної територіальної громади.

Третій розділ присвячено напрямкам вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ, а саме: здійснено вибір напрямів розвитку ОТГ в умовах військового стану; обґрунтовано проєкт розвитку у рамках «Програми з відновлення України»; розроблено стратегію соціально-економічного розвитку Війтівецької територіальної громади.

16.12.2022р.

Фармуґа Д.В.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1 Теоретичні аспекти соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.....	7
1.1 Особливості соціально-економічного розвитку ОТГ.....	7
1.2 Основні складові елементи соціального та економічного розвитку громади.....	13
1.3 Методика аналізу основних показників оцінки соціального та економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.....	19
Висновки до розділу 1.....	25
2 Аналіз соціально-економічного стану Війтiвецької об'єднаної територіальної громади.....	27
2.1 Загальна характеристика ОТГ та аналіз її формування та розвитку....	27
2.2 Аналіз податкових та неподаткових надходжень ОТГ.....	44
2.3 Аналіз доходів та інших надходжень ОТГ.....	61
Висновки до розділу 2.....	66
3 Вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтiвецької ОТГ.....	68
3.1 Вибір напрямів розвитку ОТГ в умовах військового стану.....	68
3.2 Обґрунтування проєкту розвитку у рамках «Програми з відновлення України».....	78
3.3 Розроблення стратегії соціально-економічного розвитку Війтiвецької територіальної громади.....	99
Висновки до розділу 3.....	119
Висновки	121
Перелік джерел посилання	124
Додатки	131

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що розвиток будь-якої чи то економічної, чи то соціальної системи повсякчас потребує свого розвитку. Не виняток цьому і розвиток об'єднаних територіальних громад. Адже, зрозуміло, що дані елементи розвитку мають взаємовплив: економічний розвиток впливає на формування соціального розвитку, в свою чергу, соціальний розвиток сприяє підвищенню економічного розвитку. Тому, при здійсненні певних дій щодо сприяння соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, необхідно враховувати даний момент, без якого не можливо ефективно сформувати ефективність такого розвитку.

Серед вітчизняних науковців, які приділяли увагу питанням реалізації політики децентралізації влади слід виокремити, Я. Арабчук, Г. Возняк, М. Коніну, І. Луніну, Л. Пронько, Н. Слободянюк, Н. Гончарук, М. Кропивко, М. Ксенофонов, Ю. Лупенко, С. Серьогін, Д. Скупченко, Л. Сухарська та ін. Водночас залишається чимало проблем, для науково-методичного вирішення яких потрібна наукова дискусія, зокрема актуальне постійне поглиблення соціально-економічних оцінок стану проходження процесів розвитку територіальних громад – на цьому зосереджена увага дослідження.

Мета дослідження полягає в ґрунтовному висвітленні основних теоретичних аспектів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, а також аналізуванні та представленні, на цій основі отриманих результатів, вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтiвецької ОТГ.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

- дослідити теоретичні аспекти соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади;
- виконати аналіз соціально-економічного стану Війтiвецької об'єднаної територіальної громади;

– запропонувати шляхи вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ.

Об’єкт дослідження – процеси управління соціально-економічним розвитком територіальної громади.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні аспекти вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ.

Методи дослідження: Для досягнення поставленої мети й визначених завдань використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, а саме: аналізу, класифікації та систематизації наукових даних, положень законодавчих і нормативних документів – для з’ясування рівня наукової розробленості досліджуваної проблеми та рівня її нормативно-правового забезпечення; індукції і дедукції – для формування понятійно-категоріального апарату дослідження, класифікації підходів до розуміння сутності понять: «об’єднана територіальна громада», «соціально-економічний розвиток»; системний, структурно-функціональний – для структуризації мети, цілей, завдань, принципів формування та реалізації державної політики управління соціально-економічним розвитком ОТГ, узагальнення – для напрацювання пропозицій щодо вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ.

Інформаційна база дослідження: наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, матеріали спеціалізованої періодичної преси, навчальні підручники, посібники, монографії, нормативно-правові матеріали, річна звітність Війтівецької ОТГ за 2019-2021 роки.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що наукові положення, викладені в дипломній роботі, є основою для вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ.

Робота складається зі вступу, трьох розділів і висновків, списку використаних джерел, додатків. Її загальний обсяг становить 123 сторінок, включає 7 таблиць, 44 рисунків. Перелік використаних джерел налічує 57 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1 Особливості соціально-економічного розвитку ОТГ

В Україні впроваджуються реформи домашнього самоврядування та децентралізації, які передбачають передачу більшої кількості повноважень та ресурсів на рівень територіальних громад. Щоб більш предметно розуміти мету та завдання такого процесу, варто ознайомитись із загальними підходами до соціально-економічного розвитку в контексті збалансування інтересів держави, регіону та власне громади.

Незважаючи на багатогранність наукових досліджень сучасних проблем соціально-економічного розвитку ОТГ, їхня складність та суспільна значимість зумовлюють необхідність поглиблення аналізу питання з погляду удосконалення змісту соціальної та економічної політики розвитку кожної складової одиниці об'єднаної громади.

На основі великого наукового дослідження вважаємо, що за допомогою сільських громад можна виділити три основні змістові блоки державної політики розвитку села (рисунок 1.1) [1]:

- політико-правова символіка;
- соціально-економічні показники
- соціально-культурні показники.

Ці ознаки й визначатимуть зміст сільського розвитку шляхом утворення громад, даючи можливість виокремити в процесі цього розвитку відповідні політико-правові, соціально-економічні та соціокультурні складники, кожен з яких зумовлений різними чинниками, аналіз яких і дозволяє підібрати необхідні підходи до розвитку сіл за допомогою створення територіальна громада.

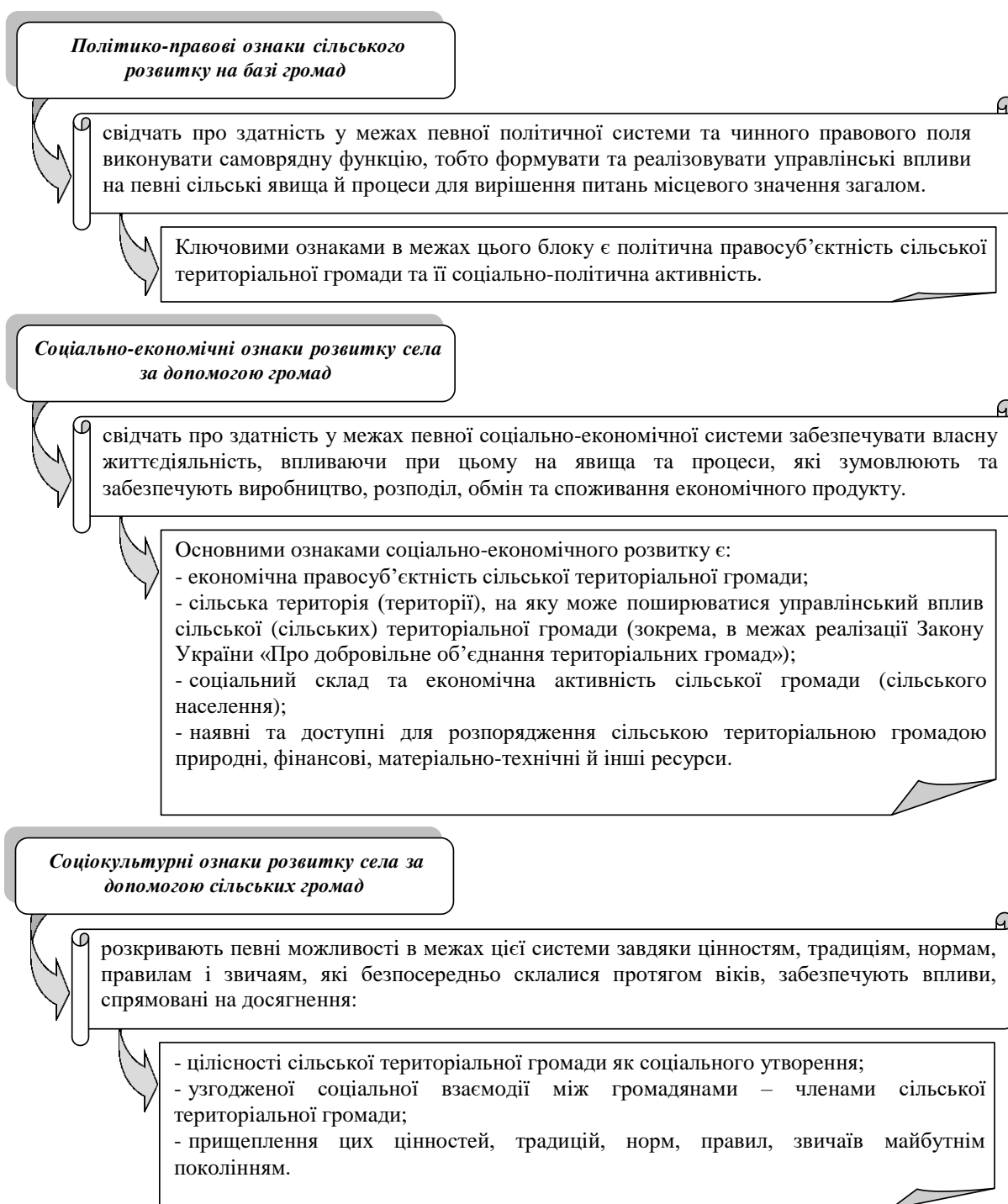

Рисунок 1.1 – Основні змістовні блоки суспільної політики щодо розвитку села за допомогою сільських громад

Перша з цих ознак формується під впливом зовнішніх факторів, а друга є внутрішніми. Для того, щоб розвивати села за допомогою громад у межах цієї складової, необхідно передусім оптимізувати повноваження місцевого

самоврядування в національній системі державного управління.

Сільські територіальні громади вже є в системі місцевого самоврядування України

Треба отримати не формальну, а реальну об'єктивність, по-третє, громада має стати законослухняним суб'єктом господарювання та активно реалізовувати надані повноваження. Запорукою розвитку громади в цьому напрямі, з одного боку, мають бути реальні кроки суспільної політики держави щодо покращення інформаційного, правового та організаційного забезпечення діяльності територіальної громади, а з іншого (і це, можливо, є більш вагомим чинником) – внутрішнє прагнення сільської громади отримувати Це підтримка і безпосередня участь в автономному процесі.

Актуальними при іншій ознаці є питання дотримання принципу справедливості щодо розподілу та споживання спільних благ. Цьому мають також сприяти вдосконалення інформаційного, правового та організаційного забезпечення безпосереднього процесу розвитку села за допомогою ішого формування громад.

Управлінська діяльність сільської територіальної громади при цьому повинна пройти всі етапи життєвого циклу як муніципальний економічний продукт: від початкової фази – створення колективних благ для населення громади і до завершальної фази – контролю за їх виконанням даного завдання [2].

Об'єднання та розвиток громади з соціального та культурного погляду повинно мати за основну мету – утвердження високої етичної та соціальної культури, де для усіх членів громади існують певні єдині цінності, традиції, норми, правила та звичаї і кожен її член може без будь-яких проблем ідентифікував себе з громадою, та також здатен до активної взаємодії з другими членами сільської територіальної громади з метою визначення, відстоювання та реалізації спільних інтересів завдяки використанню механізмів місцевого самоврядування. Для реалізації цього напрямку розвитку першочерговою є потреба ефективного інформаційного забезпечення процесу розвитку села за

допомогою створення громади. В цьому аспекті необхідно акцентувати увагу на тому, що саме соціокультурні ознаки та складові розвитку сіл за допомогою ОТГ значною мають певний вплив на формування та реалізацію політико-правових і соціально-економічних напрямків діяльності [3].

Гармонійний розвиток ОТГ може відбуватися за певних умов, коли громада набуватиме оптимальних характеристик суб'єктності в межах політичних, правових, соціальних, економічних, соціальних та культурних складових. Водночасно з цим як об'єкти впливу внутрішніх і зовнішніх чинників такого розвитку мають розглядатися окремі ознаки, керована зміна яких потребуватиме відповідного інформаційного, правового та організаційного забезпечення суспільної політики в Україні.

З огляду на вищесказане такий підхід дозволяє розглядати складові, зокрема політико-правового розвитку, що забезпечує легітимно-чинну основу суб'єктності ОТГ; соціально-економічного, що створює матеріальну основу життєдіяльності сільської територіальної громади; соціокультурного, що формує ідейну, ідеологічну та цілісну основу функціонування сільської територіальної громади як соціальної спільноти. Кожна із представлених складових сформована під дією різних факторів, моніторинг та аналізування яких і дає можливість виокремити необхідні підходи в створенні та реалізації суспільної політики щодо розвитку села за допомогою сільських громад в конкретних політичних, соціальних, економічних і культурних умовах [3].

Об'єднані територіальні громади є прихованим потенціалом розвитку України, що можна спостерігати на прикладі цілого ряду країн, які обрали шлях децентралізації.

Для нашої країни це є рішучим кроком на шляху до розвинутого європейського суспільства. За весь період незалежності колишні сільські ради залишалися один на один зі своїми проблемами, що з кожним роком лише поглиблювалися. Для забезпечення розвитку громади необхідно створити умови для комплексного розвитку територій в інтересах громади та забезпечити населення якісними соціальними та житлово-комунальними послугами.

Для ефективного розвитку громади необхідно чітко визначити пріоритети, якими необхідно керуватися та головні цілі, для досягнення бажаного рівня розвитку.

Головна мета - створення умов для динамічного, збалансованого розвитку Війтівецької об'єднаної територіальної громади, забезпечення соціальної та економічної єдності, створення необхідних умов для планомірного і послідовного наближення рівня життя мешканців громади до європейських стандартів за рахунок збалансованого використання внутрішнього і зовнішнього потенціалу та збереження унікальних духовних і культурних традицій.

Щодо пріоритетів на найближчі два роки було визначено, що Війтівецька об'єднана територіальна громада це:

- громада із зручними умовами проживання та якісними соціальними та адміністративними послугами;
- громада з комфортними умовами для ведення бізнесу та залучення інвестицій;
- громада із прозорим урядуванням та активними мешканцями;
- громада спортивних здобутків та здорового способу життя;
- громада із наданням якісних освітніх послуг та підготовка компетентних випускників.

Відповідно до пріоритетів було визначено цілі, реалізація яких буде спрямовувати розвиток всіх сфер життєдіяльності до вищезазначених пріоритетів.

Отже, для пріоритету А визначено наступні завдання для Війтівецької ОТГ :

- запровадити заходи щодо енергозбереження та покращення технічного стану бюджетних установ (дитячі садки, школи, адмінбудівлі);
- забезпечити ефективне реформування системи первинної медико-санітарної допомоги;
- створити умови для проведення активного відпочинку жителям громади та дозвілля молоді;
- покращити дорожнє покриття на території громади;
- забезпечити надання всім мешканцям громади якісних комунальних

послуг;

- створити умови для розвитку культурного та духовного середовища для гармонійного розвитку людини;
- забезпечити проведення заходів, спрямованих на соціальний захист «категорійного» населення (сім'ї, що потрапили в скрутне становище, діти з особливими потребами, люди, що потребують психологічної та соціальної допомоги).

Пріоритет Б передбачає реалізацію таких завдань

- реалізація сучасного підходу щодо розвитку землевпорядкування та просторового планування території громади (сіл);
- організація проведення просвітницьких заходів серед населення щодо можливості ведення підприємницької діяльності в сільській місцевості;
- створити умови для розвитку туристичної привабливості громади.

Для пріоритету В поставлені завдання:

- забезпечити умови для можливості населення (зокрема молоді) приймати активну участь у житті громади;
- удосконалити способи комунікації з населенням та організувати можливість доступного та зрозумілого зворотного зв'язку із громадянами.

Пріоритет Г потребує виконання наступних завдань

- забезпечити умови для занять різними видами спорту по всій території громади;
- сприяти популяризації здорового способу життя мешканців громади;
- забезпечити можливості участі всіх верств населення у спортивних заходах на території громади, району, області;
- створити умови співпраці бізнесу, влади, громадських організацій для підтримки здорового способу життя на території громади.

До пріоритету Д наступні завдання:

- забезпечити та зміцнити матеріально-технічну базу освітніх закладів для забезпечення високого рівня надання освітніх послуг;
- забезпечити умови для духовного та фізичного розвитку всіх категорій

дітей;

- створити умови для забезпечення потреб шкільної молоді в творчій самореалізації та самовдосконаленні обдарованих дітей та молоді;
- забезпечити ефективне реформування системи освіти у громаді, орієнтуючись на державну політику інклюзивності.

Всі вище перераховані цілі узагальнюють першочергові потреби розвитку громади та є орієнтиром розвитку не лише на короткостроковий період, а й на середньо- та довгострокову перспективу. Досягнення поставлених цілей дозволить створити умови для економічного та соціального розвитку громади в цілому.

1.2 Основні складові елементи соціального та економічного розвитку громади

Досягнення високого рівня соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад у системі національної економіки науковцями зводиться до формування економічного потенціалу місцевості для покращення економічної ситуації на майбутню перспективу та підвищення рівня життя населення. В цьому аспекті ми цілком погоджуємося з фахівцями, які стверджують, що «в основі забезпечення економічного потенціалу мають лежати унікальні місцеві умови, аналіз сильних і слабких сторін, загроз і перспектив даної території». Реформа усієї системи самоврядування на основі децентралізаційних процесів повинна забезпечувати створення таких об'єднаних територіальних громад, які власними силами та можливостями спроможні будуть забезпечити високий рівень надання різних послуг населенню громади [4]. При цьому діючим законодавством визначено елементи їх ресурсного забезпечення, а саме: наявне майно, доходи до місцевих бюджетів, інші кошти, земельні та природні ресурси, що є власністю

територіальних громад, а також спільні об'єкти їх власності, якими вони розпоряджаються на даний час [5].

З вище викладеного випливає, що об'єднані територіальні громади є такими суб'єктами, котрі наділені широким колом повноважень щодо управління майном, яке знаходиться у їхній комунальній власності. Об'єктами такого майна є переважно заклади соціальної сфери, майно органів місцевого самоврядування, підприємства житлово-комунального господарства, отримані громадами в результаті розмежування державного майна України між загальнодержавною власністю і власністю адміністративно-територіальних одиниць, визначених відповідною постановою Кабінету Міністрів України [6].

Слід також пам'ятати, що ОТГ виступають суб'єктом управління муніципального рівня, який акумулює значний ресурсний потенціал. Від правильного управління даним потенціалом залежить рівень соціально-економічного розвитку не тільки окремої ОТГ, але й регіону та національної економіки у цілому.

Вищевказане вимагає детального розгляду питання у розрізі окремих ресурсів та окремих ОТГ. У цьому плані зауважимо, що існуюча на сьогодні система статистичного збору та опрацювання інформацій дає змогу здійснювати аналізування тільки окремих складових ресурсного забезпечення ОТГ таких, як: кадрових, фінансових, земельних. Слід також зауважити, що при цьому статистичні дані щодо ресурсів, які лежать в основі формування конкурентних переваг довгострокового характеру ОТГ на сьогодні відсутні.

Слід відмітити, що на етапі створення ОТГ домінуючу роль у забезпеченні її соціально-економічного розвитку відіграє рівень ресурсозабезпечення. В цьому переліку переважаючим критерієм формування ОТГ виступають фінансові ресурси, рівень забезпечення громад даним видом ресурсу та ефективність його використання в значній мірі детермінують рівень її соціально-економічного розвитку. Варто зазначити і той факт, що негативною тенденцією у сфері управління фінансовими ресурсами ОТГ є високий рівень їх ротаційності. Саме тому існують великі розбіжності у значенні даного показника між різними ОТГ.

Саме тому виникає необхідність у виділенні чітких критерій обґрунтування фінансової спроможності громади на етапі її створення та вдосконалення системи міжбюджетного вирівнювання, що у свою чергу дозволить отримати значний обсяг надходжень до місцевого бюджету.

Ще однією важливою проблемою є рівень та якість забезпечення необхідними кадрами, спроможними справлятися з різноманітними завданнями та вирішенням проблем в умовах децентралізації, а також їх фахової підготовки та фінансування. На сьогоднішній день існує велика кількість навчально-практичних програм менеджерів саме у сфері місцевого самоврядування, що в майбутньому посприє акумуляції інтелектуального ресурсу [6]. Слід пам'ятати те, що спрямування вагової частки власних доходів на утримання управлінського апарату ОТГ обмежує їх можливості щодо забезпечення належного рівня соціально-економічного розвитку території.

В Українській державі реформування суспільства спричинило злам основних політико-соціальних структур і відносин, що не могло не призвести до ускладнення умов людського буття в усіх сферах, зокрема і в сільській. Тому потрібне як теоретичне, концептуальне осмислення нових суспільних реалій, так й ініціювання нових технологічних, методичних пошуків, розробок для формування адекватної суспільної політики. Саме роль суспільної політики щодо розвитку сільських громад є досить ваговою. Стратегія розвитку цієї політики не завжди відповідала потребі більш чіткого обґрунтування напрямів розвитку сільських громад, які б більшою мірою відповідали реальним процесам на селі, безпосередній реалізації інтересів сільських громад та перспективам їх подальшого розвитку.

Висока актуальність проблемних аспектів розвитку сільських територій зумовлюється загостренням кризи життя, зокрема, сільського населення, тенденцією до їх зuboжіння, зростанням рівня безробіття, відсутністю ефективних заходів зі сторони держави щодо вирішити проблеми села. Запровадження дієвої суспільної політики, спрямованої на вирішення проблем розвитку сільських територій, є одним з високопріоритетних загальнодержавних завдань, оскільки це

дає можливість досягти сучасних світових соціально-економічних стандартів життя суспільства.

В українській науці чимало дослідників приділили значну увагу питанню розвитку сільських територій, однак розвиток села за допомогою сільських громад в погляді суспільної політики в Україні є майже недослідженим, що в умовах становлення української моделі місцевого самоврядування, модернізації та перспективного розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні зумовлює особливу актуальність цієї проблеми[7].

Незважаючи на багатогранність наукових досліджень сучасних проблем соціально-економічного розвитку сільських територій, їхня складність та суспільна значимість зумовлюють необхідність поглиблення аналізу питання з погляду удосконалення змісту суспільної політики розвитку села за допомогою сільських громад.

Наша мета – з'ясувати особливості сільського розвитку в сучасних умовах державотворення та обґрунтувати можливості інтенсифікації розвитку села шляхом утворення та активної діяльності сільських громад у найближчій перспективі.

Організація місцевого самоврядування шляхом утворення територіальних громад закріплена Конституцією України, в якій подане визначення територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування. Цей чинник зумовлює потребу більш поглибленого наукового вивчення як питань реалізації функцій та повноважень територіальної громади в сучасних умовах державотворення, так і перспектив подальшого розвитку територіальної громади як такого суб'єкта. Водночас необхідність удосконалення інституційного забезпечення сільського розвитку за допомогою громад продиктована потребами оновлення українського суспільства на засадах загальнолюдських цінностей, що вимагає принципово нових підходів до суспільної політики держави з погляду її загальноєвропейської орієнтації. З огляду на сказане вище, теоретичні та практичні розробки української моделі сільської громади є актуальним завданням сьогодення.

Суспільна (державна) політика визначається як напрям дії (чи бездії), яка обрана владою з метою вирішення однієї чи кількох взаємопов'язаних проблем, ґрунтується на суспільних цінностях і суттєво впливає на життя суспільства. При цьому вироблення суспільної політики відбувається в кількох напрямках. Зокрема, суттєво на зміст і якість такої політики справляють вплив демократичні чинники, до яких, насамперед, дослідники зараховують роль держави у розв'язанні суспільних проблем та її представницьку спроможність, а також залучення громадян до процесу вироблення суспільної політики.

Розвиток громади розцінюється нами як неперервний та постійний процес, у який залучені велика кількість різних соціальних груп. Потрібно також враховувати і те, що на території сільської місцевості реально існує значна кількість неформальних груп, за допомогою яких жителі прагнуть реалізувати власні бажання, інтереси та цілі. Тому необхідно обов'язково взяти до уваги за вимоги цих груп і налагодити з ними тісну співпрацю. Це і буде одним із основних завдань розвитку громади [8].

Проте це може статися лише шляхом налагодженого співіснування та двосторонньої взаємодії членів майбутньої громади. Водночас така взаємодія передбачає заснування громади як всеохоплюючого інституційного середовища, що здійснює реалізацію процесу вироблення та задоволення спільних інтересів й потреб жителів сільської місцевості.

Вітчизняні науковці О. Бородіна та І. Прокопа у своїх працях виклали новий підхід до формування та розвитку громад, який базується на моделі самоврядування, в якій важливу роль приділяється змінам у сфері публічного планування, яке, у свою чергу, проводиться та контролюється самими громадами за сприяння держави.

Справді, розвиток села за допомогою громад передбачає діяльність, яка дає можливість сільським мешканцям чинити вплив на суспільну мотивацію підтримки села та поглиблювати усвідомлення локальних потреб суспільства, а також допомогти селу подолати соціальну ізоляцію та, відповідно, отримати вільний доступ до інформації та послуг.

Активний розвиток села потребує сильних і життєздатних сільських громад, які б з метою покращення добробуту своїх односільчан плідно використовували місцеві активи й поєднували їх із зовнішніми можливостями партнерів, зокрема й з державою.

Потужною рушійною силою розвитку села є ініціювання громадою певних рішень, які безпосередньо впливають на її життєдіяльність та економічну діяльність. Варто наголосити, що участь членів громади у процесі розвитку має бути не формальною («псевдо участю»), а реальною, більше того – дієвою, чого можна досягти шляхом самоорганізації членів громади.

Місцеве самоврядування українського села, яке спиралося б на міцні сільські громади, має ґрунтуватися на висхідному принципі (bottom-up approach). За умови активного розвитку села шляхом створення сільських громад надається можливість самоорганізовуватися саме сільським жителям, об'єднаним спільним життєвим простором (адже проживають вони зазвичай у межах одного села) з метою реалізації спільних намагань, спрямованих на поліпшення економічного, соціального, екологічного та культурного аспектів життя рідного села.

Метою розвитку сільських громад є їх життєздатність, яка прямопропорційно пов'язана з двома аспектами його розвитку. По-перше, життєздатність села залежить від того, наскільки сільські громади можуть підтримувати місцеву інфраструктуру на належному рівні, мати доступ до широкого спектру послуг, а також працювати над активізацією підприємницької діяльності, інтенсифікацією економічних можливостей та формуванням регуляторної політики, яка сприяє одержанню кінцевих результатів. По-друге, життєздатність сільських громад залежить від самих селян, які мають зрозуміти й усвідомити свої активи, дієво розвивати мережі, працювати над налагодженням місцевої співпраці, розвивати мотивацію в односельців та культивувати ентузіазм до розвитку рідного села.

Аспекти життя сільських громад є одночасно їхніми й засобами, й цілями розвитку. Адже до процесу розвитку сільської громади, в основному, належить процес – серія рішень і дій, які покращують не лише економічний стан громади, а

й утверджують її функціональну силу. Саме завдяки своїм колективним діям, участі та контактам сільська громада набуває нового життя: стає активнішою та діяльнішою, організаційно більш згуртованою, здатною ініціювати нові зміни, з більш дієвими мережами та високопрофесійними знаннями, розвиненим лідерством та високим рівнем ентузіазму [8].

1.3 Методика аналізу основних показників оцінки соціального та економічного розвитку об'єднаних територіальних громад

На сьогоднішній день залишається досить актуальним аспектом пошук шляхів дослідження та аналізування розвитку об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Така актуальність полягає в тому, що саме такі суб'єкти господарювання як громади розташовані територіально нерівномірно, а їх аналіз буде потребувати різних підходів та методів. А з цього випливає, що кожна окрема громада є особливою структурною управлінською одиницею має свої особливості та відмінності і в географічному місцерозташуванні, і в початково-стартових ресурсних можливостях для власного розвитку. Саме дані фактори будуть слугувати базою здійснення процесу діагностування та оцінки як соціального, так і економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Існуючі спроби та намагання вітчизняних вчених у питаннях розробки та впровадження єдиної універсальної системи оцінки стану розвитку громад не найшли загальної підтримки. Такими ж результатами обвінчалися і ті спроби, які були реалізовані на державному рівні. Однак деяких результатів було досягнуто. Зокрема, щодо оцінки регіонального розвитку, то результатом стала затверджена Кабміном України «Методика визначення комплексної оцінки результатів соціально-економічного розвитку регіонів» та «Методика оцінки міжрегіональної та внутрішньо-регіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів».

Спеціалістами та фахівцями у сфері вітчизняного регіонального розвитку було підготовлено певний перелік показників оцінки розвитку ОТГ, який, на нашу думку, носить більше рекомендативно-формальний характер, ніж практичний і не є досконалим. Отже, питання діагностування та оцінювання соціально-економічного розвитку ОТГ на даний час залишається не втратило своєї актуальності.

Слід відмітити, що на сьогоднішній день найбільш поширеним методом дослідження є діагностування, яке носить розпізнавальний характер. Саме тому за допомогою даного метода найшвидше і найефективніше можна виявити ознаки та причини відхилень у соціальному та економічному розвитку, в тому числі, і ОТГ.

Варто детальніше зупинитися на територіальному аспекті управління, який пов'язаний з вирішенням ряду проблем, які стосуються як економічної, так і соціальної сфер. Варто не забувати про таку особливість, що територіальна особливість громади полягає в тому, що вона є підвідомча органам місцевого управління території, а саме управління нею здійснюється в межах існуючих адміністративних територіальних одиниць. З цього випливає, окремий регіон є соціально-економічною системою, в якій вагоме місце займає об'єднана територіальна громада. Враховуючи результати проведеного зовнішнього та внутрішнього моніторингу досліджуваного об'єкта, доцільно перейти до діагностування його стану, яке варто здійснювати за допомогою системи показників-індикаторів. Потім здійснюється порівняння отриманих значень із встановленим нормативом, або середнім показником, а також визначається відхилення від цих значень. Саме така методика визначення та обґрунтування показників-індикаторів є основою для здійснення оцінки соціально-економічного розвитку ОТГ.

Варто зазначити і той важливий момент, що не всяка об'єднана територіальна громада в нашій країні має достатню ресурсну та матеріальну базу, а також удосконалену структуру управління, що, у свою чергу, дозволить досягнути відповідного сталого розвитку даної території та громади, зокрема. Зважаючи на це архіважливим завданням, яке стоїть перед керівником громади

має бути правильний вибір стратегії соціально-економічного розвитку ОТГ. Для цього доцільно скористатися SWOT-аналізом, першим кроком якого має бути виявлення конкурентних переваг ОТГ за допомогою ретроспективного аналізування соціального і економічного розвитку ОТГ. Після цього доцільно проводити комплексний SWOT-аналіз. Даний вид аналізування є найбільш доцільним інструментарієм при виборі та розробці оптимальної стратегії для громади, на основі якої було б можливо в подальшому приймати і ухвалювати різного роду рішення в сфері управління, які сприяли б забезпеченню сильної та надійної конкурентної позиції. На нашу думку, саме SWOT-аналіз повинен бути основою вибору, формування, розробки та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку ОТГ. Даний вид аналізу дозволить виявити сильні та слабкі сторони громади, її потенційні можливості та небезпеки, а саме основне – це очікування членів громади, тобто можливість отримати мешканцям громади ті блага, на які вони сподіваються [9].

Поряд з позитивними моментами SWOT-аналіз має певні недоліки, які варто врахувати в діагностичному процесі, а саме: збір та опрацювання великого обсягу інформації; неочікуване перетворення можливостей у ризики; встановлення якісних критерій оцінювання деяких напрямків діяльності громади; суб'єктивний підхід в експертних оцінках; часова обмеженість використання результатів даного виду аналізу через мінливість зовнішнього середовища. Однак, попри всі наявні негативні сторони SWOT-аналізу саме він дає можливість виявити конкурентні переваги та небезпеки ОТГ, які можуть її очікувати в подальшому.

Отже, SWOT-аналіз можна визначити як універсальний метод експертної оцінки сильних та слабких сторін, потенційних можливостей та небезпек функціонування регіону та очікувань його населення, котрий покладений в основу розробки соціально-економічної стратегії розвитку ОТГ. Тому, ми вважаємо, що подальше оцінювання соціально-економічного розвитку ОТГ повинно ґрунтуватись на SWOT-аналізі як розрахунково-експертному аналізу, основною метою якого забезпечення достовірною інформацією про стан справ в громаді, яка

повинна слугувати основою при розробленні прогнозу подальшого розвитку чи програми дій ОТГ [10].

У статті 10 Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» зазначено, що основною функцією держави стосовно громади – здійснення фінансової та соціальної підтримки у вигляді надання їм субвенційних коштів. Для здійснення цього процесу, тобто для отримання таких субвенції з державного бюджету громади повинні керуватися спеціальним установчим документом, яким є план соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади. Цей план вважається регламентуючий документ із відповідними додатками, за допомогою якого прискорюється процес виділення коштів громадам, за рахунок яких вони зможуть здійснювати соціально-економічну діяльність, а саме: надавати необхідні послуги населенню; розвивати власну інфраструктуру; підсилити економічну та фінансову спроможність [6; 7; 8]. Типова структура плану соціального та економічного розвитку об'єднаної територіальної громади представлена на рисунку 1.2.

На основі вищевикладеного доцільно представити перелік основних показників оцінки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад (рисунок 1.3).

Запропонований перелік показників є орієнтовним та носить рекомендований характер. З цього робимо висновок, що вітчизняної універсальної методики оцінки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад на даний час не існує. Метою такої оцінки має бути динамічне економічне зростання; соціальне зростання, тобто вирівнювання соціальної нерівності та певної ізоляції, в якій опинилися деякі території.

Рисунок 1.2 – Типова структура Плану соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади

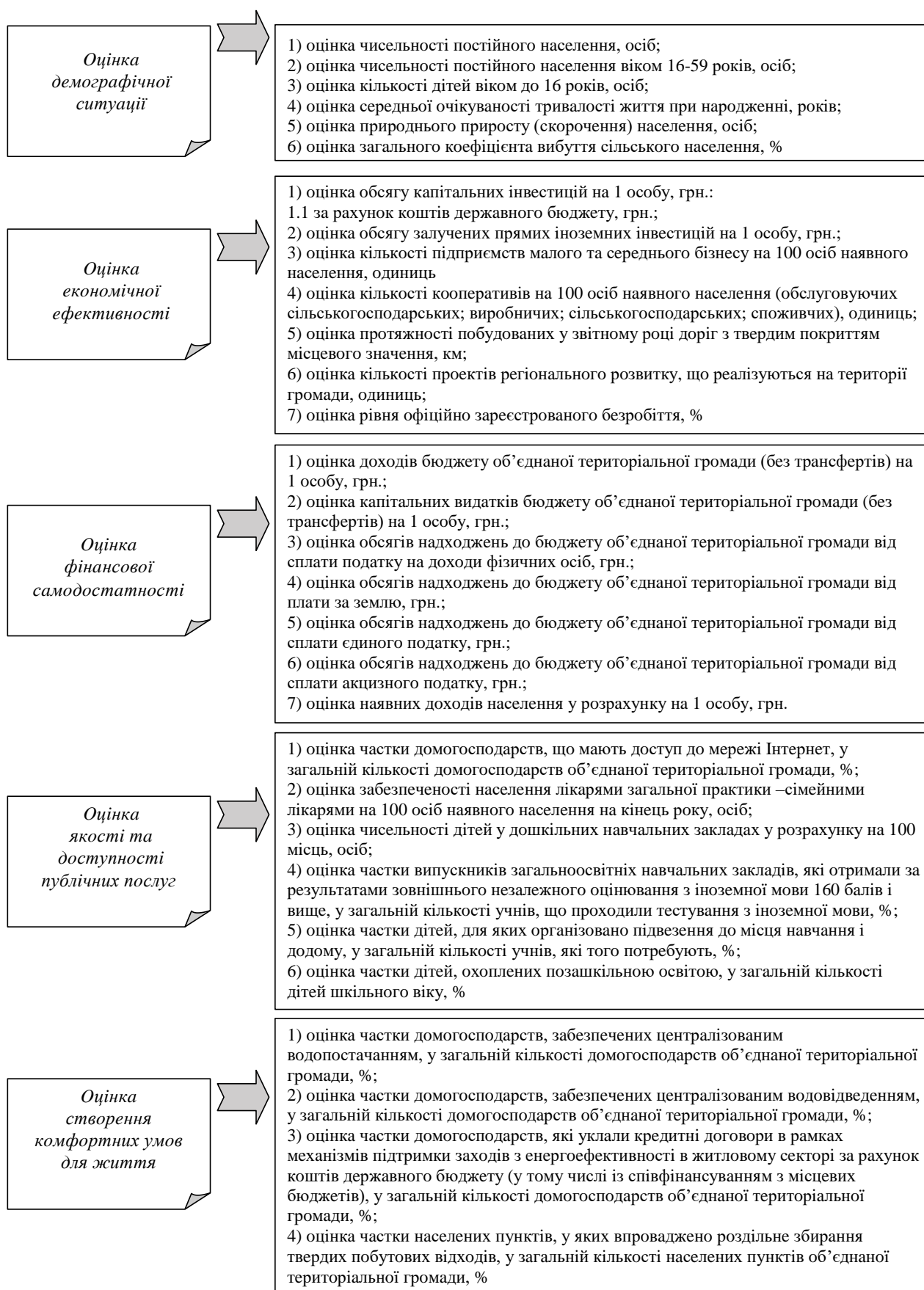

Рисунок 1.3 – Орієнтовний перелік основних показників оцінювання соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад

У цьому плані, на наш погляд, варто ставити акцент на тих показниках індикаторів, які в значній мірі забезпечують рівні можливості розвитку різних представників громади, не залежно від їх місця проживання, тобто територіального фактору. З цієї точки зору найбільш ефективним підходом щодо вибору показників оцінки розвитку громади є показники інклюзивного характеру, які демонструють ту особливість суб'єкта, яка полягає у його важливості, унікальності, цінності для суспільства і унікальній можливості задоволення також і власних потреб.

Виходячи з цього, доцільно зазначити, що принципи інклюзивності повинні бути враховані при виборі показників-індикаторів оцінки соціального та економічного розвитку ОТГ, оскільки остання є важливою адміністративно-територіальною одиницею, економічний та соціальний розвиток якої має прямий та важливий вплив на розвиток не тільки господарського потенціалу, але й економіки країни в цілому [8].

Висновки до розділу 1

Отже, гармонійний розвиток ОТГ може відбуватися за тих умов, коли громада набуватиме оптимальних характеристик суб'єктності в межах політичних, правових, соціальних, економічних, соціальних та культурних складових. Одночасно з цим як об'єкти впливу внутрішніх і зовнішніх чинників такого розвитку мають розглядатися окремі ознаки, керована зміна яких потребуватиме відповідного інформаційного, правового та організаційного забезпечення суспільної політики в Україні.

З огляду на вищесказане такий підхід дозволяє розглядати складові, зокрема політико-правового розвитку, що забезпечує легітимно-чинну основу суб'єктності ОТГ; соціально-економічного, що створює матеріальну основу життєдіяльності

сільської територіальної громади; соціокультурного, що формує ідейну, ідеологічну та цілісну основу функціонування сільської територіальної громади як соціальної спільноти. Кожна із представлених складових сформована під дією різних факторів, моніторинг та аналізування яких і дає можливість виокремити необхідні підходи в створенні та реалізації суспільної політики щодо розвитку села за допомогою сільських громад в конкретних політичних, соціальних, економічних і культурних умовах.

2 АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ВІЙТІВЕЦЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1 Загальна характеристика ОТГ та аналіз її формування та розвитку

Війтівецька ОТГ створена 13 серпня 2015 року згідно рішення 33-ї позачергової сесії 4-го скликання Вінницької облради.

В склад Війтівецької ОТГ увійшли такі території як:

- 1) Війтівці
- 2) Терешпіль
- 3) Качанівка
- 4) Семки
- 5) Ольгине
- 6) Дубрівка
- 7) Держанівка
- 8) Софіївка
- 9) Мар`янівка
- 10) Українське

Центром Війтівецької ОТГ є село Війтівці. Війтівецька територіальна громада є громадою сільського типу сформованою на основі об'єднання п'яти сільських рад Хмільницького району Вінницької області. Перші вибори до об'єднаної ТГ відбулись 18 грудня 2016 року в рамках адміністративно-територіальної реформи, яка розпочалась у 2015 році відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», після об'єднання двох сільських рад. Вподіуючому, у 2020 році доєдналось іще три сільських ради. До складу громади увійшли Жданівська, Качанівська, Мар'янівська, Сулківська та Терешпільська сільські ради. Загалом 15 населених пунктів з адміністративним центром у с. Війтівці. Загальна площа громади становить 168,23 км². Кількість

населення – 6050 осіб (станом на 01.01.2021 року). З них 17 % - діти шкільного та дошкільного віку. Відносно негативні демографічні показники спричинені низьким рівнем народжуваності і високим рівнем смертності. Адміністративний центр громади с. Війтівці розташований за 8 км від міста Хмільника, який є курортом державного значення. Відстань до обласного центру 80 км; 260 км до м. Києва. Відстань до найближчого міжнародного аеропорту у м.Вінниці 90 км. По території громади проходить залізнична колія. Найближча залізнична станція знаходиться на відстані 14 км (м.Хмільник), найближчий залізничний вузол Жмеринка (станція), розташований на відстані 44 км від с. Війтівці. Найближчий до громади міжнародний автошлях, – М12 (31 км), та регіональний Т 0610 (7 км). Мережа освітніх закладів складається із 5 шкіл в яких навчається 544 учні, 4 дошкільних навчальних закладів, в яких виховується 158 дітей та 1 інклюзивно-ресурсного центру. Медичні послуги забезпечуються двома амбулаторіями загальної практики сімейної медицини та 4 фельдшерськими пунктами. Мережа закладів культури складатися з Центру культури і дозвілля з 2 філіями, та публічної бібліотеки з 3 філіями. Вигляд на мапі Війтвецької територіальної громади в конфігурації після місцевих виборів зображено на рисунку 2.1

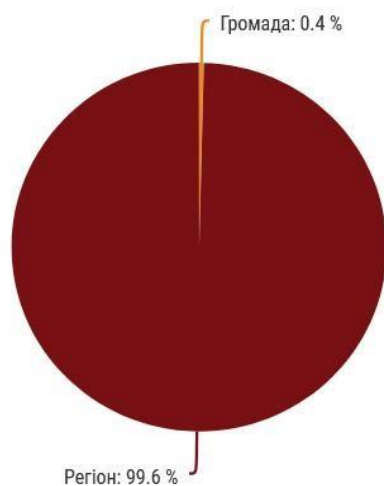
Рисунок 2.1 – Війтвецька громада в конфігурації після місцевих виборів 2020р.

У таблиці 2.1 зображено порівняння громади між област'ю та рисунку 2.3 співвідношення частки площі і населення Війтiвецької ТГ у загальній площі і кількості населення Вінницької області.

Таблиця 2.1 – Порівняння Війтiвецької громади і Вінницької області

	Площа, км ²	Площа громади у % до загальної площі області	Населення, осіб (станом на 2021р.)	Населення громади у % до загального населення області	Густота населення, осіб/км ²
Громада	168,23	0,64%	6050	0,40%	35,96
Область	26492		1529123		57,72

Порівняння кількості населення громади і регіону, осіб

Порівняння площі громади і регіону, км²

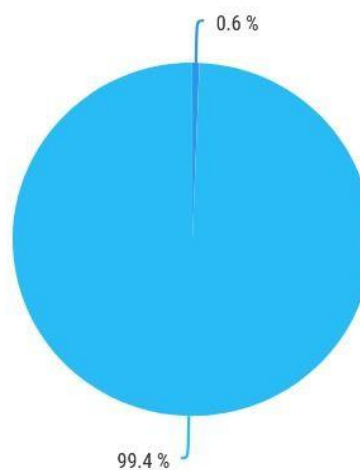

Рисунок 2.2 – Співвідношення частки площі і населення Війтiвецької ТГ у загальній площі і кількості населення Вінницької області

На рисунку 2.3 зображено відмінність густоти населення між громадою та област'ю.

Рисунку 2.3 – Порівняння Війтівецької громади і Вінницької області за густотою населення

Щільність мешканців, які проживають на території громади на один квадратний кілометр більш як у півтора рази нижча за середньообласний показник і становить 35,96 осіб.

Інфографіка показує незначну частку площі і населення Війтівецької громади узагальному обсязі регіону (0,64% і 0,40% відповідно).

Що ж стосується діяльності працівників «Загального відділу» Війтівецької ОТГ, то в даному дослідженні варто виділити їхні основні функції:

- 1) ведення діловодства та документації сільської ради, надання практичної та методичної допомоги старостам сільської ради;
- 2) контроль за виконанням документів, дотримання строків розгляду заяв та скарг громадян, які надійшли до сільської ради;
- 3) підготовка розпоряджень голови сільської ради з питань компетенції відділу;
- 4) організаційно забезпечувати прийом громадян головою сільської ради, заступником та секретарем сільської ради;
- 5) здійснювати організаційне та документальне забезпечення: - під час підготовки та проведення сесій сільської ради; - під час підготовки та проведення засідань виконавчого комітету сільської ради;

6) приймати участь: - у засіданнях постійних комісій сільської ради та наданні допомоги у веденні документації; - у пленарних засіданнях сесій сільської ради; - у пленарних засіданнях виконавчого комітету сільської ради;

7) здійснювати підготовку для керівництва сільської ради списків днів народжень;

8) оформлення протоколів засідань постійних комісій, сесій сільської ради;

9) організувати впорядкування документів структурними підрозділами виконавчого апарату сільської ради відповідно до номенклатури справ протягом звітного року;

10) брати участь у спільних заходах, які проводяться у населених пунктах сільської ради;

11) здійснювати: реєстрацію місця проживання та знаття з реєстрації жителів громади; реєстрацію місця проживання новонароджених дітей громади; оповіщення військовозобов'язаних та призовників

12) оформляти та надавати документи щодо зміни прізвища, втрати, псування паспорту;

13) висвітлювати діяльність сільської ради, її органів, депутатів, старостів у засобах масової інформації та офіційному веб-сайті;

14) здійснювати упорядкування періодичної преси, яка надходить у сільську раду;

15) брати участь у підготовці заходів х нагоди державних, професійних та релігійних свят.

Починаючи з 2020 р. світ, та й Україна зокрема, почали «жити в нових умовах», не виняток цьому і всі сфери – бізнес, підприємництво, освіта, наука, виробництво, послуги, медицина тощо.

На даний час необхідно зуміти вдало поєднувати он-лайн та оф-лайн діяльності на основі мережевих засобів комунікації (комп'ютерне обладнання, Інтернет, різноманітні платформи спілкування тощо). Для забезпечення цих дій необхідно запровадити безперебійну роботу Інтернет-пристроїв на основі

якісного надання енергоресурсів в цілому. Тому, доцільним є чіткий поділ функцій працівників та жителів ОТГ на ті, які можна якісно здійснювати он-лайн, та ті, що можна якісно виконати оф-лайн [9].

Крім цього варто не забувати про правила безпеки із застосуванням засобів захисту (лікарські маски, респіратори, одноразові захисні рукавички, антибактеріальні спреї, необхідні лікарські медикаменти тощо). Адже, для ефективності діяльності Війтівецької ОТГ також потрібно дотримуватися ряду певних вимог для збереження власних позицій на майбутнє, а також для забезпечення свого подальшого розвитку, але з врахуванням вже нових умов, в яких живе увесь світ. Першим та головним завданням для ОТГ виступає формування, так званих, постійних комісій сільської ради, які матимуть основним своїм завданням – це розгляд та вирішення певного ряду важливих, для Війтівецької ОТГ, питань, а також представлення чіткого графіка щодо проведення їх засідань протягом 2020-2021 років з врахуванням даної епідеміологічної ситуації в країні (он-лайн або оф-лайн). До постійних комісій сільської ради варто віднести наступні, які відображені на рисунку. 2.4 комісій щодо розгляду та вирішення певних питань для ОТГ, то тут варто зауважити, що дані постійні комісії збираються, переважно, на початку та в кінці звітного року. Проте, якщо виникне нагальна потреба в розгляді та вирішенні якихось термінових питань, що підлягають компетенції даних постійних комісій, то їх необхідно зібрати непланово, та включити дані корективи до загального річного плану.

Наступним етапом є представлення Плану, в якому відображено перелік питань, які, передусім, необхідні для розгляду на постійних комісіях сільської ради, а також депутатів, сюди віднесено наступні з них, що представлено на рисунку 2.5

Даний План для Війтівецької ОТГ представлено для виконання на 2020 р., проте, можуть вноситися певні його корективи, у відповідності до умов невизначеності, у зв'язку із пандемією.

Потрібно зауважити, що представлений на рисунку 2.4 загальний план

роботи для ОТГ на 2020 р. буде застосованим і для виконання його в 2021 р., проте із внесеними коректами, відповідно до потреб ОТГ та на основі нових специфічних умов життя у зв'язку із епідеміологічною ситуацією в країні.

Адже, необхідно розуміти, що для підтримки та розвитку ефективного як економічного, так і соціального стану ОТГ потрібно розробляти, застосовувати та впроваджувати нові методи та методики щодо загального управління її бізнес-середовищем (як внутрішнім, так і зовнішнім) для забезпечення, перш за все, виконання бюджету Війтівецької ОТГ навіть у наявних умовах життя.

Тому, керування фінансово-економічним станом ОТГ на основі його постійного моніторингу змін, виступає одним із важливим та першочергових завдань щодо управлінської політики та діяльності в цілому.

Крім загально плану для ОТГ, необхідно також сформуванати, так званий, план роботи для виконавчого комітету Війтівецької ОТГ на 2020 р., що включатиме розподіл певних завдань та обов'язків для виконання в певні зазначені терміни, що розбиті на чотири квартали.

В такому вигляді найкраще виконувати поставленні завдання та необхідний ряд робіт певними виконавцями, а також звітувати за їх виконання, та заодно виявляти всі наявні загрози та перешкоди на шляху до їх ефективного вирішення та чіткої реалізації запланованих дій в цілому.

<p>Питання, що потребують розгляду на всіх постійних комісіях сільської ради:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання плану роботи сільської ради за I півріччя 2019 р.; - звіт про виконання плану роботи сільської ради за II півріччя 2019 р.; - звіт про виконання сільського бюджету за 2019 р.; - про внесення змін до сільського бюджету 2020 р.; - про план роботи сільської ради на I півріччя 2020 р.; - про план роботи сільської ради на II півріччя 2020 р.; - звіт про виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Війтівецької територіальної громади за 2019 р.; - про Програму соціально-економічного розвитку Війтівецької територіальної громади на 2020 р.
<p>Питання, що потребують розгляду Постійної комісії з питань освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури, спорту та соціального захисту населення:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання Програми зайнятості населення Війтівецької сільської ради на 2020 р.; - звіт про виконання Програми «Шкільний автобус» на 2019-2021 роки; - про хід виконання Програми розвитку освіти, культури, спорту і туризму Війтівецької сільської ради на 2019-2020 роки.
<p>Питання, що потребують розгляду Постійної комісії з питань містобудування, будівництва, земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - земельні питання; - про хід виконання Програми зовнішнього освітлення населених пунктів Війтівецької сільської ради на 2019-2020 роки.
<p>Питання, що потребують розгляду Постійної комісії з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності, промисловості, підприємництва та сфери послуг:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - про хід виконання Програми зовнішнього освітлення населених пунктів Війтівецької сільської ради на 2019-2020 роки; - про хід виконання Програми поводження з твердими побутовими відходами в Війтівецькій сільській раді на 2019-2020 роки.
<p>Питання, що потребують розгляду Постійної комісії з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку, інвестицій та реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання Програми зайнятості населення Війтівецької сільської ради на 2019 р.; - звіт про виконання Програми «Шкільний автобус» на 2019-2021 роки; - про хід виконання Програми розвитку освіти, культури, спорту і туризму Війтівецької сільської ради на 2019-2020 роки; - про хід виконання Програми зовнішнього освітлення населених пунктів Війтівецької сільської ради на 2019-2020 роки; - про хід виконання Програми поводження з твердими побутовими відходами в Війтівецькій сільській раді на 2019-2020 роки.
<p>Питання, що відносяться щодо діяльності депутатів у міжсесійний період:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - інформування виборців про власну роботу та діяльність сільської ради щодо виконання планів і програм економічного та соціального розвитку, інших програм, сільського бюджету, рішень ради, доручень виборців; - вивчення громадської думки, потреб територіальної громади, інформування про них сільської ради та її органів, участь у їх вирішенні; - прийом виборців, інших громадян, розгляд пропозицій, звернень, заяв, скарг членів територіальної громади та вжиття заходів щодо забезпечення їх оперативного вирішення; - звіти депутатів сільської ради перед виборцями за звітний період.
<p>Діяльність ради по залученню коштів міжнародних організацій та спільнот на розвиток громади:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - участь в міжнародних та всеукраїнських проєктах.
<p>Засідання виконкомів:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - проведення засідань виконавчого комітету сільської ради.
<p>Організаційно-масові заходи</p>	<ul style="list-style-type: none"> - проведення у вигляді он-лайн формату, за можливості

Рисунок 2.4 – Загальний план роботи для ОТГ .

Крім загально плану для ОТГ, необхідно також сформувати, так званий, план роботи для виконавчого комітету Війтівецької ОТГ на 2020 р., що включатиме розподіл певних завдань та обов'язків для виконання в певні зазначені терміни, що розбиті на чотири квартали.

В такому вигляді найкраще виконувати поставленні завдання та необхідний ряд робіт певними виконавцями, а також звітувати за їх виконання, та заодно виявляти всі наявні загрози та перешкоди на шляху до їх ефективного вирішення та чіткої реалізації запланованих дій в цілому.

Крім цього, такий план дозволяє здійснювати коректування поставлених в даному плані завдань та обов'язків, вести постійний моніторинг за станом їх виконання, а також це дає можливість спрогнозувати або передбачити майбутні результати, тобто якими вони будуть на перспективу – негативними чи позитивними. А, заодно і відкоригувати всі виявлені в даному плані неточності тощо[11].

План роботи для виконавчого комітету Війтівецької сільської ради на повинен включати наступні етапи робіт та завдань до виконання.

1. План перший

- 1). Про виконання сільського бюджету.
- 2). Про затвердження переліку об'єктів та видів робіт, які будуть виконуватися особами засудженими за злочини до громадських робіт.
- 3). Про роботу адміністративної комісії Війтівецької сільської ради.
- 4). Про стан роботи щодо запобігання і протидії корупції у Війтівецькій сільській раді.
- 5). Про протипожежну безпеку житлових будинків одиноких пристарілих, одиноко проживаючих громадян та багатодітних сімей, які проживають на території Війтівецької сільської ради.
- 6). План роботи виконавчого комітету Війтівецької сільської ради.

2. План другий

- 1). Про стан дотримання земельного законодавства на території сільської ради.

2). Про підготовку та відзначення 75-ї річниці Дня Перемоги та Дня пам'яті і примирення.

3). Про посилення контролю та підвищення рівня виконавської дисципліни.

4). Про затвердження Порядку застосування пестицидів та агрохімікатів при обробітку сільськогосподарських культур на території Війтівецької сільської ради.

5). Про стан правоохоронної роботи на території Війтівецької сільської ради.

6). Про затвердження плану роботи виконавчого комітету.

3. План третій

1). Про затвердження протоколу комісії з відбору суб'єктів оціночної діяльності Війтівецької сільської ради.

2). Про присвоєння поштової адреси.

3). Про роботу Центру надання адміністративних послуг Війтівецької сільської ради.

4). Про підготовку установ та організацій до роботи в осінньо-зимовий період.

5). Про роботу комунальної установи «Гуменецький територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)».

6). Про затвердження плану роботи виконавчого комітету на четвертий квартал.

4. План четвертий

1). Про використання коштів за дев'ять місяців.

2). Про підготовку до Новорічних та Різдвяних свят.

3). Про стан розгляду звернень, що надійшли протягом року.

4). Про план роботи виконавчого комітету Війтівецької сільської ради.

Відповідно до, представлено вище, плану, призначено виконавців даних визначених завдань та робіт щодо їх реалізації.

Також, у зв'язку із наявною епідеміологічною ситуацією до даного плану додається перелік певних умов, що стосуються захисту здоров'я та життя жителів Війтівецької ОТГ, зокрема до таких заходів віднесено:

1. Дотримуватися встановлених певних правил щодо карантину та виконувати для цього всі необхідні заходи.

2. Без нагальних потреб не виходити з будинків.

3. Не покидати, без нагальних потреб, територію ОТГ.

4. Не збиратися більше десяти чоловік.

5. Не проводити масово-організаційні заходи.

6. Зберігати спокій.

7. Дотримуватися правил щодо санітарно-гігієнічних норм.

8. Користуватися захисними засобами на час перебування в людних місцях.

9. Дотримуватися дистанції в людних місцях.

10. При появі симптомів хвороби звертатися до сімейного лікаря.

Наступним етапом щодо планування виступає розробка плану, що стосується зміни кількості об'єктів господарювання погосподарського обліку, а також зміна площі землі в особистому користуванні об'єктів господарського обліку на території громади.

Так, пропонується, що станом на 31.12.2020 р. загальна кількість об'єктів погосподарського обліку на території громади повинна скласти 6356 од., у тому числі кількість об'єктів, членам яких надані земельні ділянки повинна становити 6118 од.

Динаміку зростання даних показників у 2020 р., а також на інші майбутні періоди варто відобразити на основі застосування прогностичної моделі, виконаної за допомогою програми Microsoft Excel.

На рисунку 2.5 відображено прогностичну модель щодо зростання результату показника, який відображає зростання загальної кількості об'єктів погосподарського обліку на території громади починаючи від 2020 р.

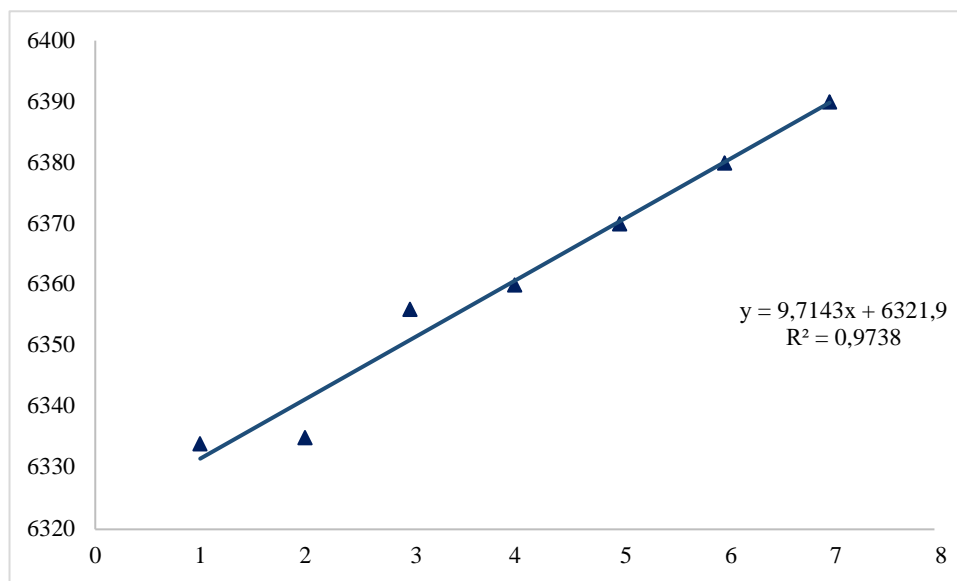

Рисунок 2.5 – Прогнозоване зростання загальної кількості об’єктів погосподарського обліку на території громади на основі регресійної моделі.

З отриманих результатів представленої вище прогнозу моделі можна зробити наступні висновки:

- дана прогнозна модель є адекватною реальній дійсності, адже значення R^2 наближається до 1, тобто в нашому випадку дорівнює приблизно 97 %;
- дана регресійна модель, на основі високого значення показника R^2 (97 %) відображає високу щільність, тобто залежність між даними показниками, що включені в прогноз;
- на майбутній результат представленої прогнозу моделі на 97 % впливають вказані показники в цій моделі, і лише 3 % складають інші фактори, що не включені в дану модель.

На рисунку 2.6 відображено прогнозу модель щодо зростання результату показника, який відображає зростання кількість об’єктів, членам яких надані земельні ділянки починаючи від 2020 р.

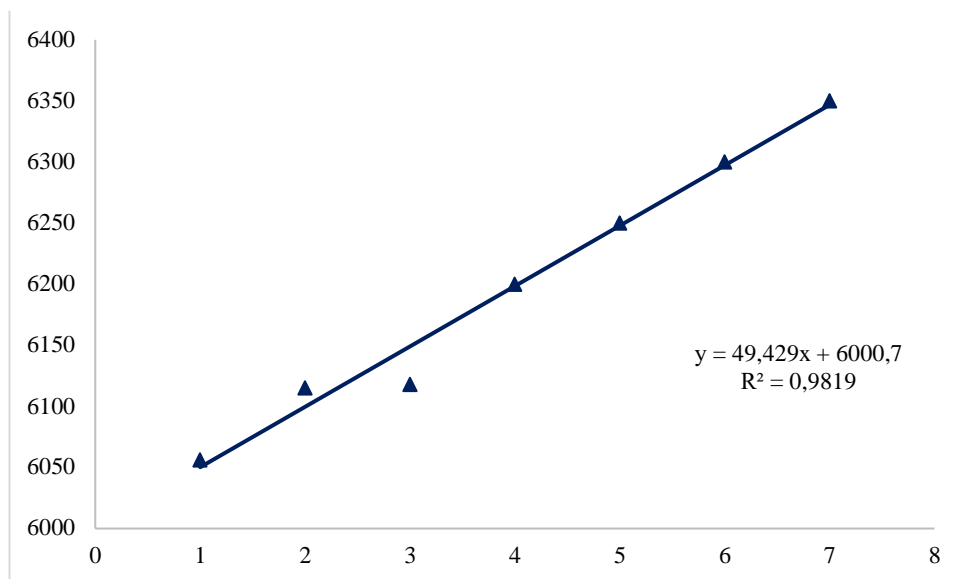

Рисунок 2.6 – Прогнозоване зростання кількість об’єктів, членам яких надані земельні ділянки на основі регресійної моделі.

З отриманих результатів представленої прогнозової моделі варта зробити такі висновки як:

- дана прогнозна модель є адекватною реальній дійсності, адже значення R^2 наближається до 1, тобто в нашому випадку дорівнює 98 %;

- дана регресійна модель, на основі високого значення показника R^2 (98 %) відображає високу щільність, тобто залежність між даними показниками, що включені в прогноз;

- на майбутній результат представленої прогнозової моделі на 98 % впливають вказані показники в цій моделі, і лише 2 % складають інші фактори, що не включені в дану модель.

Так, за представленими вище даними протягом 2020 р. результат показника щодо загальної площі всіх видів земельних ділянок досліджуваної Війтівецької ОТГ складатиме 3669,52 га, що є більше від показника 2019 р. (3565,02 га) на 104,50 га (2,93 %), та більше за результат показника 2019 р. (3535,14 га) на 134,38 га (3,80 %).

Отже, загальна кількість об’єктів ПГО усіх типів протягом 2019 р.

дорівнювала 6335 од., протягом 2019 р. – 6334 од., протягом 2020 р. планується зростання результату даного показника до суми 6356 од., тобто більше від результату 2019 р. на 21 од.

Варто зазначити, що не всі кризові явища несуть негативний вплив, інколи саме криза сприяє значному розвитку саме тих елементів, які б ніколи його не досягли за нормальних умов життя.

На даний час епідемситуації, необхідно розуміти, що життя продовжується і найпершим завдання, яке стоїть перед Війтівецькою ОТГ – це її подальший розвиток як в економічному, так і в соціальному напрямках.

Адже, це найважливіші взаємопов'язані складові, що прямо впливають як на загальний стан даної ОТГ, так і на формування її бюджету, від якого також залежить її подальший розвиток.

В даних умовах необхідним етапом щодо подальшого розвитку Війтівецької ОТГ виступає доцільність вибору та застосування правильно та чітко націленого завдання з врахуванням розв'язку певного ряду задач.

Одним із основних завдань, що стоять перед ОТГ є сприяння її соціальному розвитку за будь-яких умов.

Тому, важливим етапом в даному дослідженні є оцінка соціального стану Війтівецької ОТГ, яку можливо та доцільно здійснити на основі аналізу щодо динаміки та структурних змін населення даної ОТГ.

Отже, з наведених даних видно, що протягом 2019 р. чисельність населення Війтівецької ОТГ складала 13972 особи, а протягом 2020 р. – 13789 осіб. Тобто, відбулося скорочення загальної суми населення в 2020 р. на -183 особи, або іншими словами відбулося скорочення приросту населення на 1,31 %.

Співвідношення чисельності населення Війтівецької ОТГ протягом 2019-2019 років відображено на рисунку 2.7

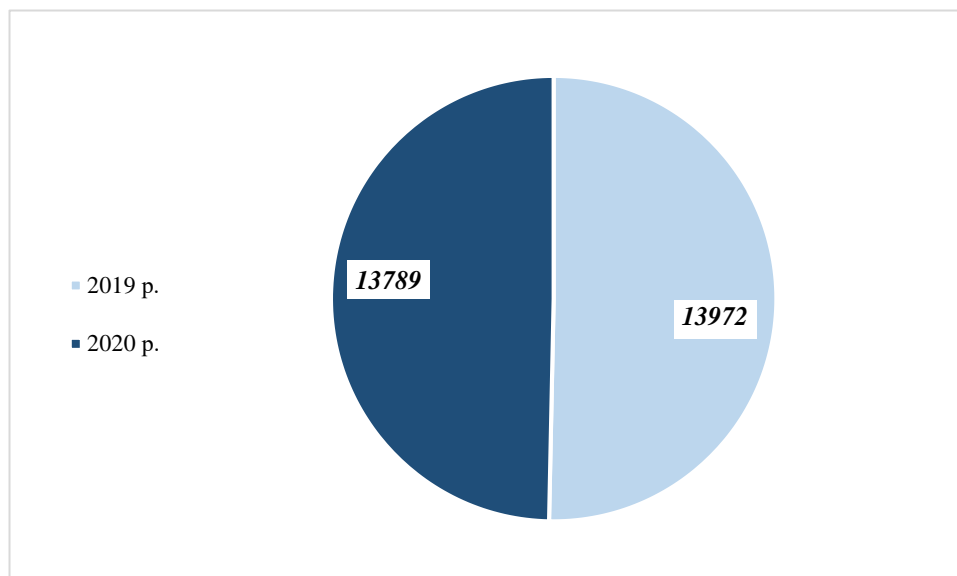

Рисунок 2.7 – Співвідношення чисельності населення Війтiвецької ОТГ протягом 2019-2020 років.

Даний момент оцінки населення ОТГ варто розглядати як відносно негативне явище, а також доцільно впровадити необхідні дії для виправлення наявної ситуації.

На рисунку 2.8 відображено структуру чисельності населення Війтiвецької ОТГ в розрізі її основних складових протягом 2019 р.

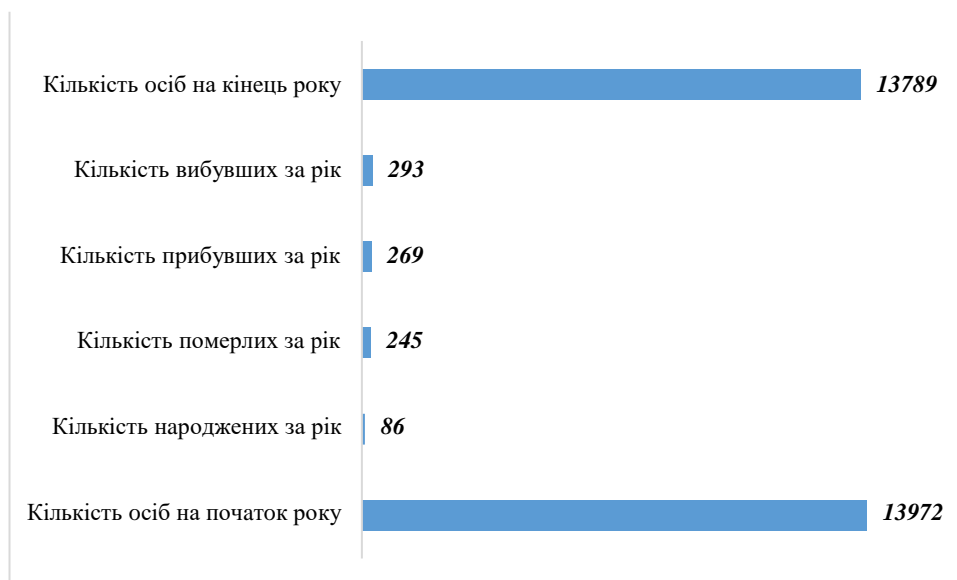

Рисунок 2.8 – Структура чисельності населення Війтiвецької ОТГ в розрізі її основних складових протягом 2019 р., особи

З представлених даних видно, що в загальній структурі населення Війтівецької ОТГ переважають жінки (7229 осіб), кількість чоловіків складає 6560 осіб (рисунок 2.9).

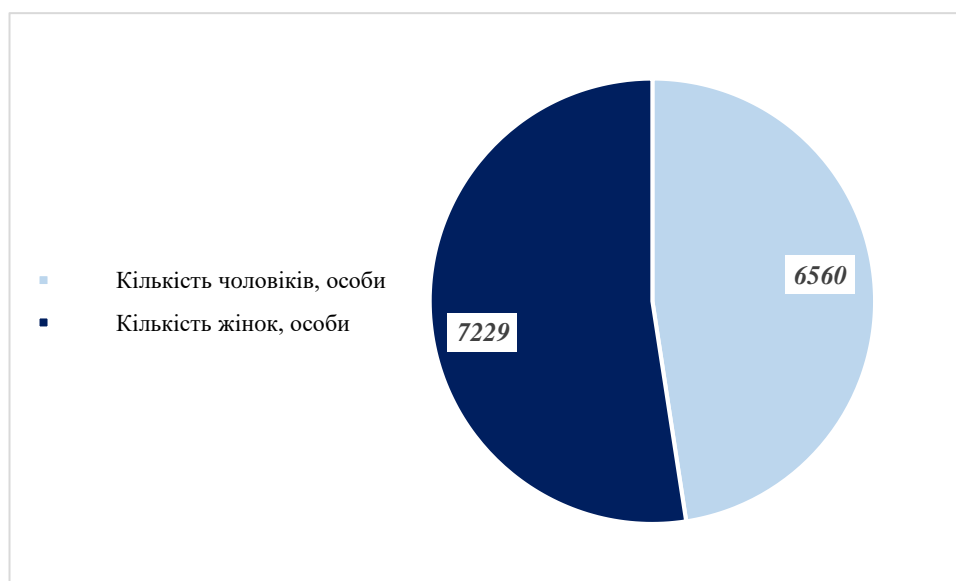

Рисунок 2.9 – Співвідношення чисельності за категоріями населення Війтівецької ОТГ протягом 2019 р.,

Варто відмітити, що всі необхідні умови щодо соціального розвитку Війтівецької ОТГ є наявними, адже, дана територіальна громада в достатній кількості забезпечена трудовими ресурсами. Про що свідчить наступні дані щодо загальної чисельності населення громади за 2019 р.:

- чисельність жінок віком від 18 до 59 років складає 3941 особу;
- чисельність чоловіків віком від 18 до 59 років складає 3886 осіб;
- загальна чисельність населення віком від 18 до 59 років складає 7828 осіб.

Для того, щоб представити прогноз соціального стану Війтівецької ОТГ з врахуванням економічного фактору впливу варто відобразити на рисунку 2.10 прогнозні дані на 2020 р., що стосуються майбутніх надходжень для даної територіальної громади.

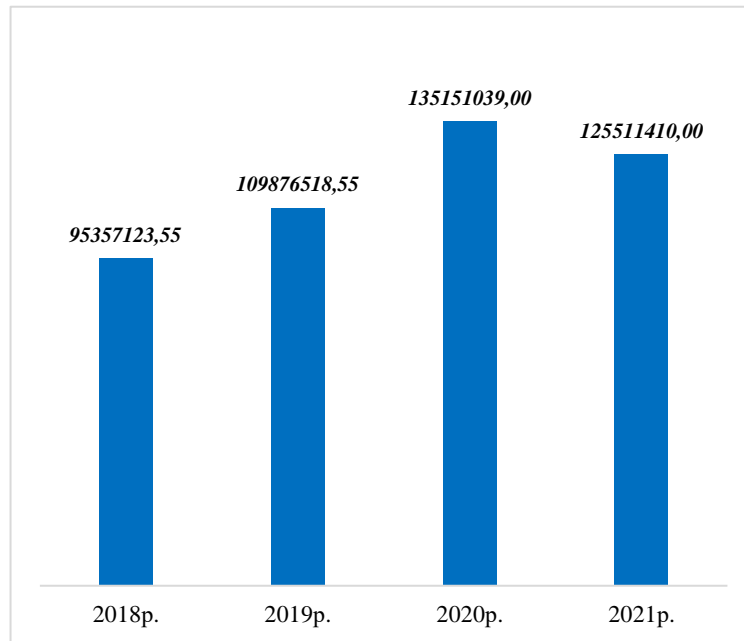

Рисунок 2.10 – Динаміка отриманих надходжень в загальному ОТГ протягом 2018-2021 років, грн.

Зазначена прогнозна загальна сума надходжень для даної ОТГ протягом 2021 р. (125511410,00 грн.) є меншою за суму 2020 р. (135151039,00 грн.) на - 9639629,00 грн. (-7,13 %), з врахуванням наявної епідеміологічної ситуації в країні та світі зокрема.

Для того, щоб побачити на скільки взаємозалежать та взаємовпливають сума надходжень для ОТГ та чисельність населення даної територіальної громади, варто скористатися програмою Microsoft Excel.

З отриманих результатів показаної вище прогнозної моделі варто виділити наступні моменти:

- представлена прогнозна модель є адекватною реальній дійсності, адже значення R^2 наближається до 1, тобто в нашому випадку дорівнює приблизно 98 %;

- дана експоненціальна модель, на основі високого значення показника R^2 (98 %) відображає високу щільність, тобто залежність між даними показниками,

що включені в прогноз

- на майбутній результат представленої прогнозової моделі на 98 % впливають вказані показники в цій моделі, і лише 2 % складають інші фактори, що не включені в дану модель.

Доцільно зауважити, що в даних умовах життя та ведення бізнесу важливим моментом для ОТГ являється надання міською та обласною радами певних видів допомоги для підтримки належного рівня як життя населення, так і підтримки здійснення різних видів бізнесу, а також дотацій та субвенцій з місцевого бюджету.

Адже, за наявних умов життя існує багато перспективних умов розвитку, що пов'язані із розвитком бізнесу, який в свою чергу, може мати позитивний вплив на соціально-економічний розвиток даної ОТГ зокрема[12].

Також, потрібно керівництву ОТГ скористатися урядовими програмами, що стосуються підтримки бізнесу, які полягають перш за все в:

- інформаційній підтримці бізнесу;
- кредитних канікулах;
- податкових преференціях;
- підтримці сфери агробізнесу;
- підтримці середнього та малого видів бізнесу.

Не варто забувати про різного роду грантові та субгрантові програми щодо розвитку бізнесу та регіону, зокрема. А також запозичувати іноземний досвід щодо ведення бізнесу в даних умовах пандемії.

2.2 Аналіз податкових та неподаткових надходжень ОТГ

Досліджуючи соціально-економічний стан Війтівецької ОТГ, варто проаналізувати зміни податкових та неподаткових надходжень в їх розрізі [11].

На рисунку 2.11 відображено динаміку сукупних податкових надходжень

ОТГ за 2019-2021 роки.

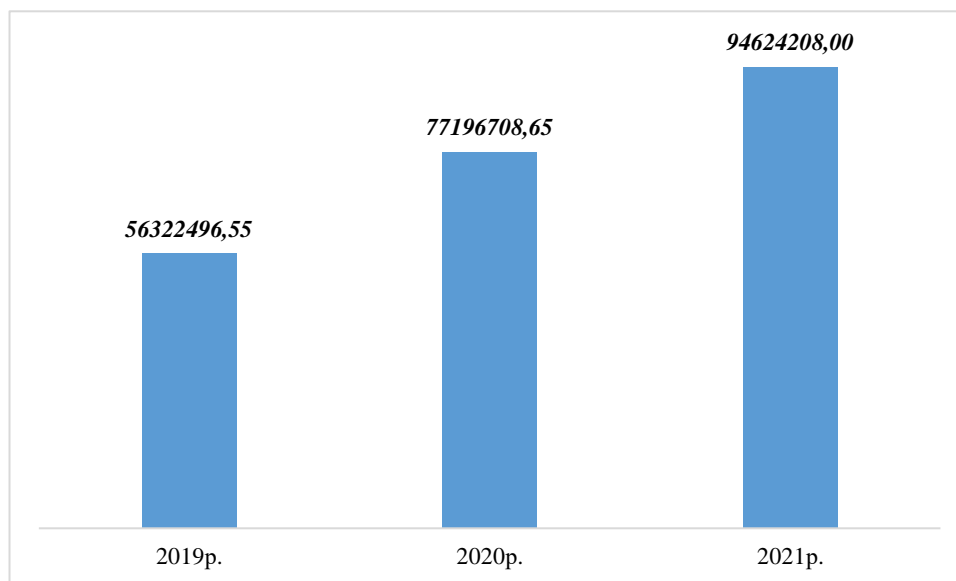

Рисунок 2.11 – Динаміка сукупних податкових надходжень ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка сукупних податкових надходжень протягом 2019-2021 років відображає тенденцію їх росту:

- за 2019 р. сума податкових надходжень склала 56322496,55 грн.;
- за 2020 р. даний показник зріс на 20874212,10 грн. (37,06 %), відносно результату показника 2019 р. та склав 77196708,65 грн.;
- за 2021 р. результат показника зріс до 94624208,00 грн., тобто на 17427499,35 грн. (22,58 %), порівняно із показником 2019 р.

Крім цього, загальний фонд податкових надходжень ОТГ протягом 2019-2021 років має наступний вигляд – рисунку 2.12 Динаміка загального фонду податкових надходжень протягом 2019-2021 років також показує тенденцію їх зростання:

- за 2019 р. сума загального фонду податкових надходжень складала 53743776,55 грн.;
- за 2020 р. даний показник зріс на 20707592,10 грн. (38,53 %), відносно результату показника 2019 р. та склав 74451368,65 грн.;
- за 2021 р. результат показника зріс до 91924208,00 грн., тобто на

17472839,35 грн. (23,47 %), порівняно із показником 2019 р.

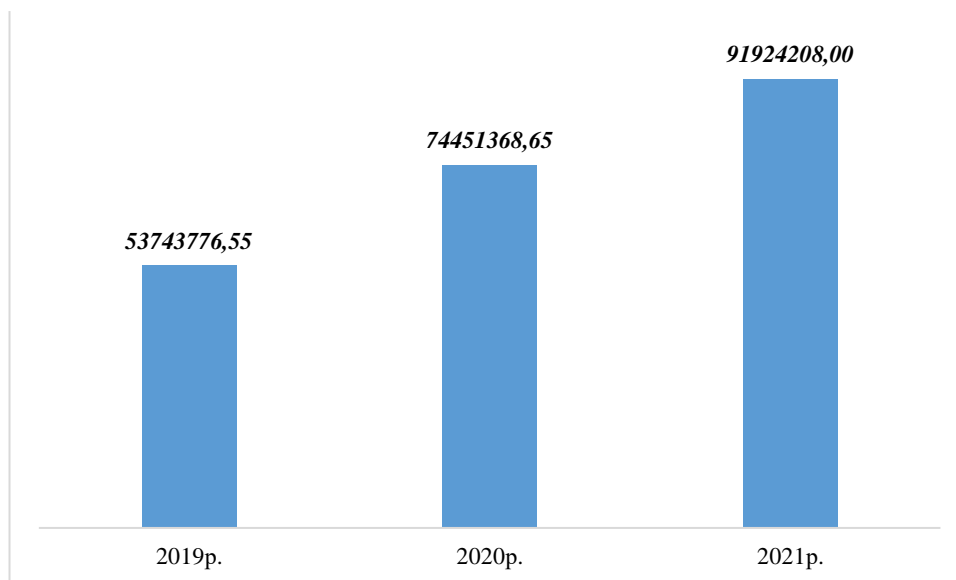

Рисунок 2.12 – Динаміка загального фонду податкових надходжень ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміку результатів спеціального фонду податкових надходжень ОТГ протягом 2019-2021 років показано на рисунку 2.13.

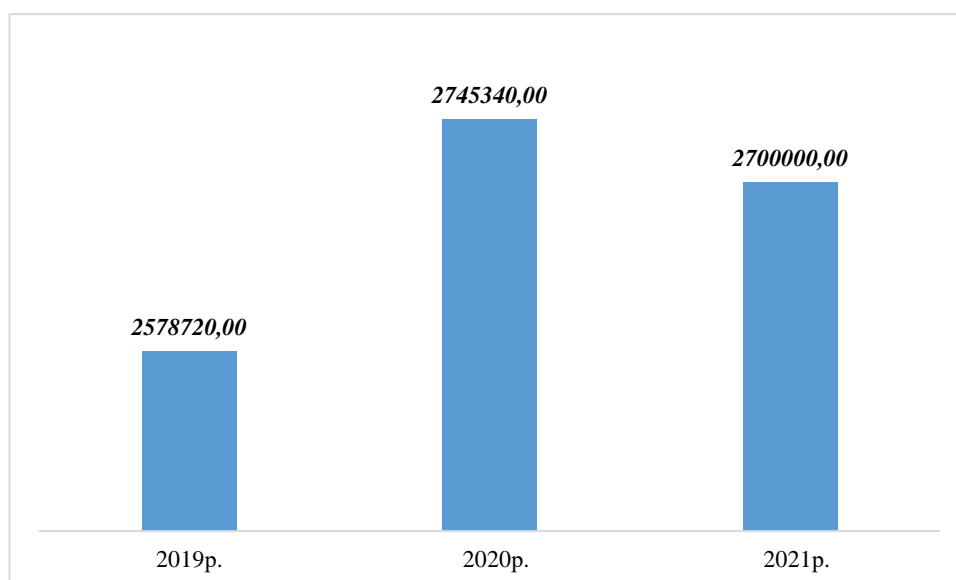

Рисунок 2.13 – Динаміка спеціального фонду податкових надходжень ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміку спеціального фонду податкових надходжень протягом 2019-2021 років можна охарактеризувати наступним чином:

- за 2019 р. сума спеціального фонду податкових надходжень дорівнювала 2578720,00 грн.;

- за 2020 р. даний показник зріс до позначки 2745340,00 грн., тобто на 166620,00 грн. (6,46 %), відносно його результату за 2019 рік;

- за 2021 р. результат показника склав 2700000,00 грн., що є на -45340,00 грн. (-1,65 %) менше, ніж результат цього показника за 2019 р.

Динаміка податків на доходи, податків на прибуток, податків на збільшення ринкової вартості ОТГ протягом 2019-2021 років показана на рисунку 2.14

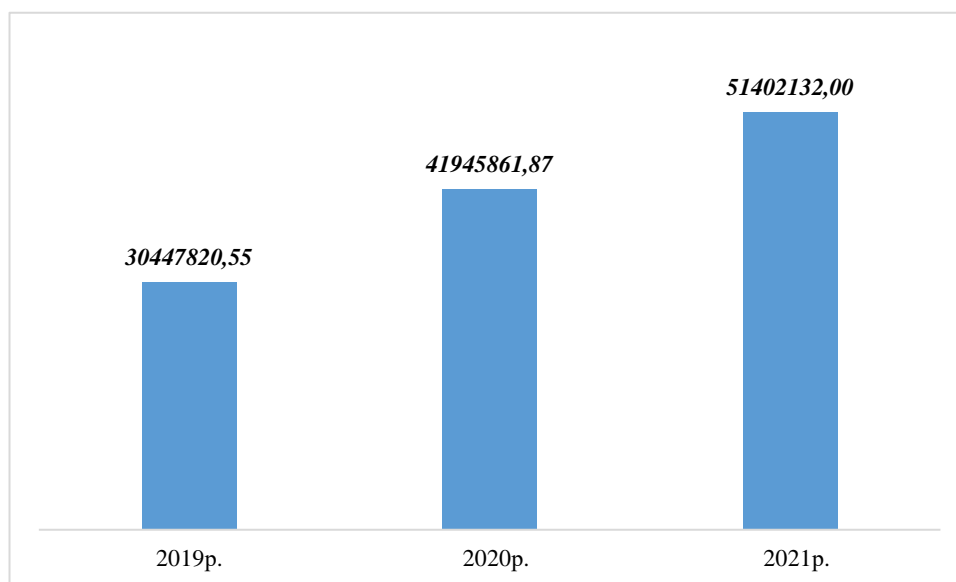

Рисунок 2.14 – Динаміка податків на доходи, податків на прибуток, податків на збільшення ринкової вартості ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка податків на доходи, податків на прибуток, податків на збільшення ринкової вартості протягом 2019-2021 років має наступні тенденції:

- за 2019 р. сума даного показника становила 30447820,55 грн.;

- за 2020 р. результат даного показника зріс до 41945861,87 грн., тобто на 11498041,32 грн. (37,76 %), відносно його результату за 2019 р.;

- за 2021 р. результат показника склав 51402132,00 грн., що на 9456270,13 грн. (22,54 %) більше, ніж результат цього показника за 2019 р.

Динаміка податку та збору на доходи фізичних осіб ОТГ протягом 2019-2021 років відображена на рисунку 2.15.

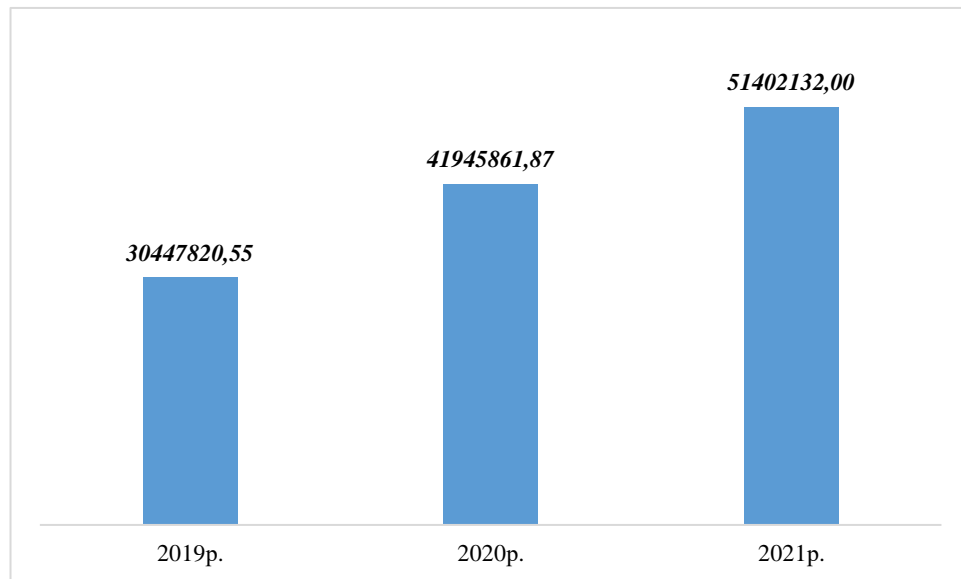

Рисунок 2.15 – Динаміка податку та збору на доходи фізичних осіб ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка податку та збору на доходи фізичних осіб протягом 2019-2021 років характеризується такими тенденціями розвитку:

- за 2019 р. сума цього показника склала 30447820,55 грн.;
- за 2020 р. результат цього показника збільшився на 41945861,87 грн., тобто на 11498041,32 грн. (37,76 %), відносно його результату за 2019 р.;
- за 2021 р. цей показника становив 51402132,00 грн., що на 9456270,13 грн. (22,54 %) більше, ніж його результат за 2019 р.

Зміни рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів ОТГ протягом 2019-2021 років показано на рисунку 2.16. Динаміка рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів протягом 2019-2021 років має наступну тенденцію:

- за 2019 р. сума цього показника склала 2563707,00 грн.;
- за 2020 р. результат цього показника зупинився на позначці 21241,00 грн., що є на -2542466,00грн. (-99,17 %) менше, ніж результат цього показника за

2019 р.;

- за 2021 р. цей показника склав 1159878,00 грн., тобто відбувся ріст його результату на 1138637,00 грн. (5360,56 %), відносно його результату 2019 р.

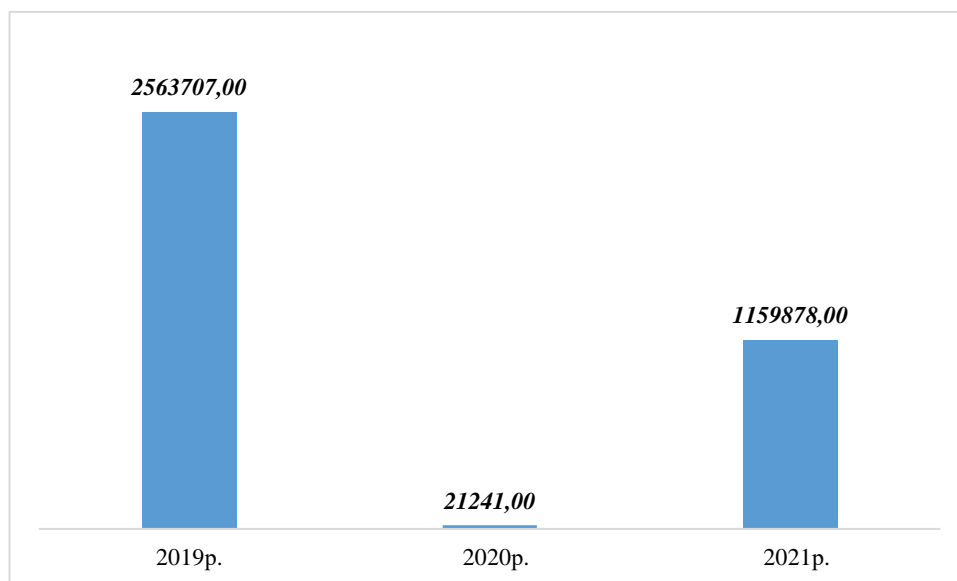

Рисунок 2.16 – Динаміка рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Зміни рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та рентної плати за користування надрами ОТГ протягом 2019-2021 років показано на рисунку 2.17.

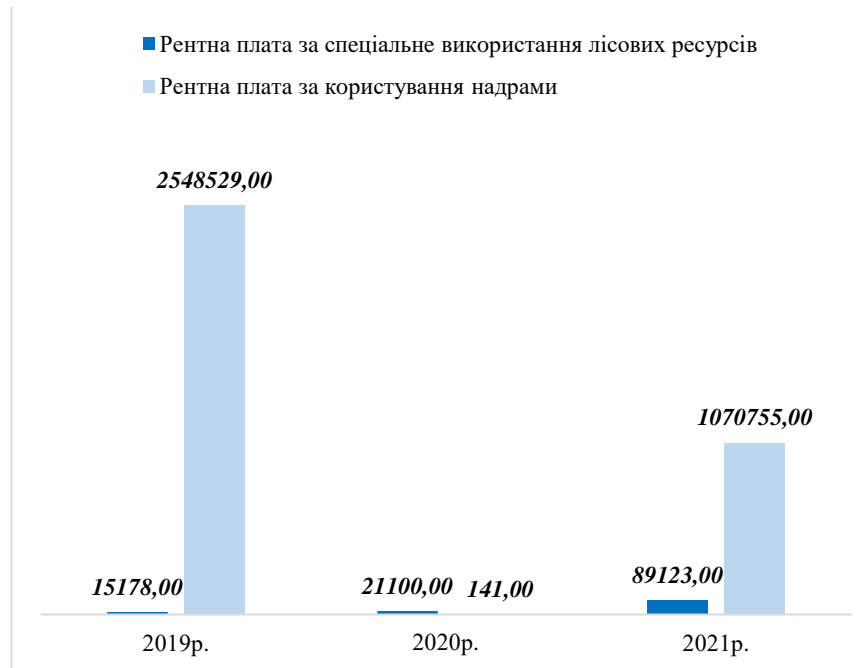

Рисунок 2.17 – Динаміка рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та рентної плати за користування надрами ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів протягом 2019-2021 років має наступні тенденції:

- за 2019 р. сума даного показника становила 15178,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника склало 2100,00 грн., тобто на 5922,00 грн. (39,02 %) більше, ніж його результат у 2019 р.;
- за 2021 р. результат показника ренти дорівнював 89123,00 грн., що є на 68023,00 грн. (322,38 %) більше за його значення в 2019 р.

Динаміка рентної плати за користування надрами протягом 2019-2021 років характеризується наступними даними:

- за 2019 р. сума зазначеного показника склала 2548529,00 грн.;
- за 2020 р. значення даного показника становило 1410,00 грн., тобто менше на -2548388,00 грн. (-99,99 %) за його результат 2019 р.;
- за 2021 р. результат показника ренти склав 1070755,00 грн., що є на 1070614,00 грн. (759300,70 %) більше за його значення в 2019 р.

Тенденції зміни результатів внутрішніх податків на товари та послуги ОТГ протягом 2019-2021 років зображено на рисунку 2.18.

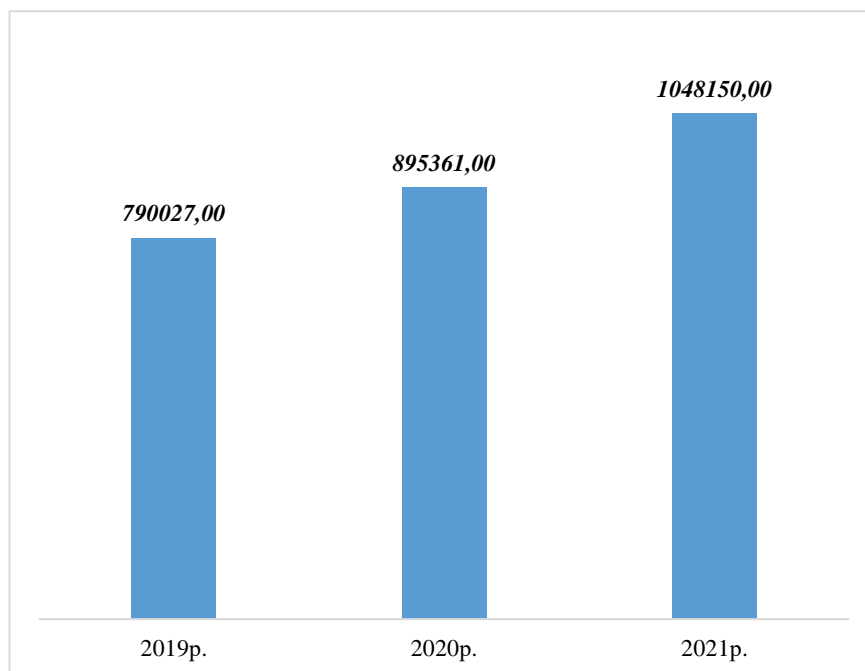

Рисунок 2.18 – Динаміка внутрішніх податків на товари та послуги ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка внутрішніх податків на товари та послуги протягом 2019-2021 років відображає такі тенденції як:

- за 2019 р. сума зазначеного показника становила 790027,00 грн.;
- за 2019 р. значення цього показника склало 895361,00 грн., тобто більше на 105334,00 грн. (13,33 %) за результат в 2019 р.;
- за 2019 р. результат даного показника дорівнював 1048150,00 грн., що є на 152789,00 грн. (17,06 %) більше за його значення 2019 р.

Зміни щодо результатів акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) та акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) ОТГ протягом 2019-2021 років показано на рисунку 2.19.

Рисунок 2.19 – Динаміка акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) та акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) має наступний вигляд:- за 2019 р. сума акцизного податку склала 108761,00 грн.;

- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 145785,00 грн., тобто більше на 37024,00 грн. (34,04 %) за результат 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 174550,00 грн., що є на 28765,00 грн. (19,73 %) більше за його значення в 2019 р.

Динаміка акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) характеризується таким виглядом:

- за 2019 р. сума акцизного податку дорівнювала 426087,00 грн.;

- за 2020 р. значення даного показника складало 595056,00 грн., тобто більше на 168969,00 грн. (39,66 %) за результат у 2019 р.;

- за 2021 р. результат цього показника становив 704300,00 грн., що є на 109244,00 грн. (18,36 %) більше за його значення 2019 р.

Зміни результатів місцевих податків ОТГ протягом 2019-2021 років відображено на рисунку 2.20.

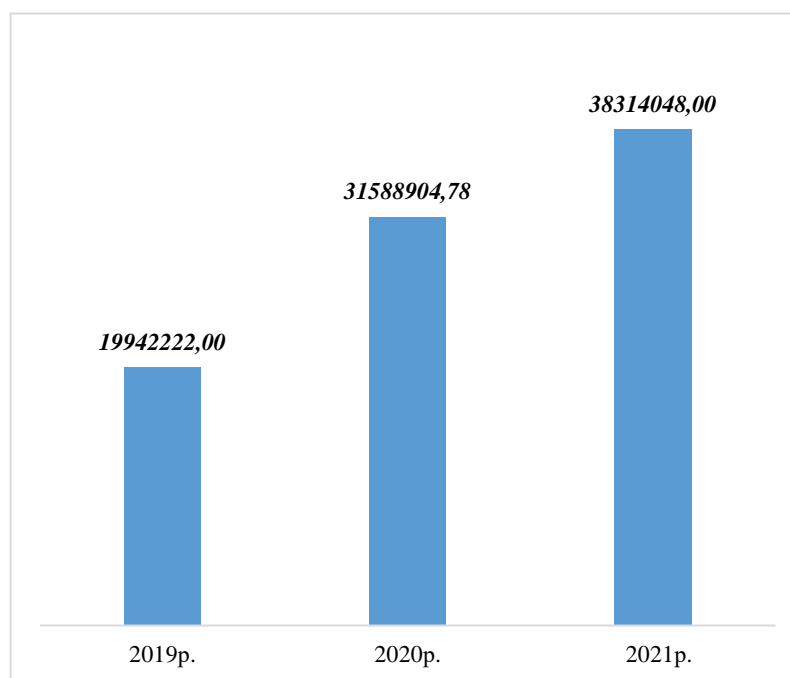

Рисунок 2.20 – Динаміка місцевих податків ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів місцевих податків має наступні тенденції:

- за 2019 р. сума податку склала 19942222,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника складало 31588904,78 грн., тобто більше на 11646682,78 грн. (58,40 %) за результат 2019 р.;
- за 2021 р. результат даного показника становив 38314048,00 грн., що є на 6725143,22 грн. (21,29 %) більше за його значення в 2019р.

Зміни результатів податку на майно та єдиного податку ОТГ протягом 2019-2021 років представлено на рисунку 2.21.

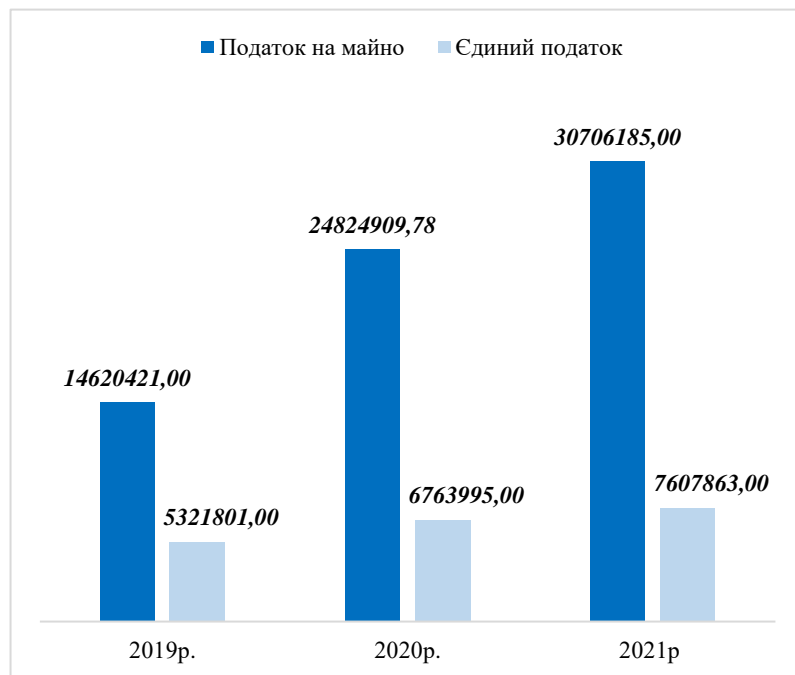

Рисунок 2.21 – Динаміка податку на майно та єдиного податку ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів податку на майно є наступною:

- за 2019 р. сума податку на майно склала 14620421,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 24824909,78 грн., тобто більше на 10204488,78 грн. (69,80 %) за результат в 2019 р.;
- за 2021 р. результат даного показника становив 30706185,00 грн., що є на 5881275,22 грн. (23,69 %) більше за його значення 2019 р.

Динаміка результатів щодо єдиного податку має наступну характеристику:

- за 2019 р. сума єдиного податку склала 5321801,00 грн.
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 6763995,00 грн., тобто більше на 1442194,00 грн. (27,10 %) за результат 2019 р.;
- за 2021 р. результат даного показника становив 37607863,00 грн., що є на 843868,00 грн. (12,48 %) більше за його значення в 2019 р.

Зміни результатів екологічного податку ОТГ протягом 2019-2021 років показано на рисунку 2.22.

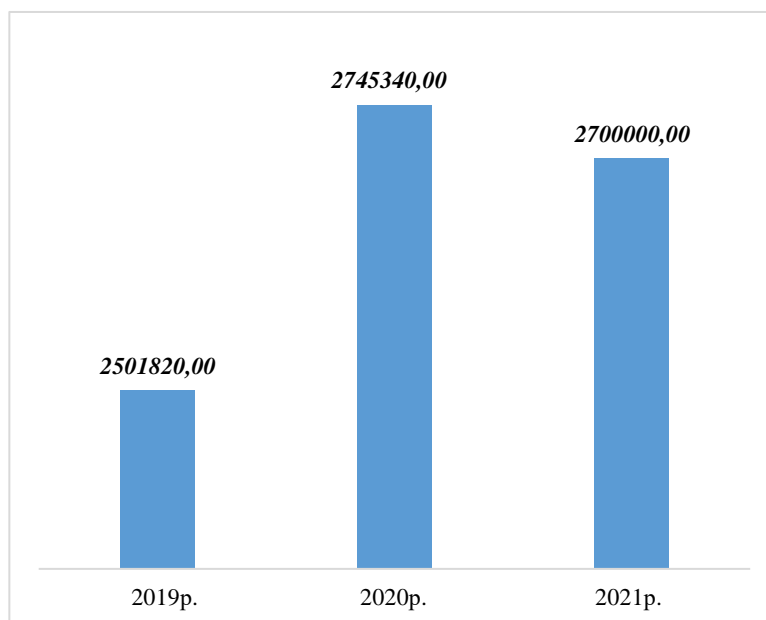

Рисунок 2.22 – Динаміка екологічного податку ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів податку на майно є наступною:

- за 2019 р. сума екологічного податку склала 2501820,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 2745340,00 грн.,

тобто більше на 243520,00 грн. (9,73 %) за результат 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 2700000,00 грн., що є менше на -45340,00 грн. (-1,65 %) за його значення в 2019 р.

Тенденції зміни результатів неподаткових надходжень ОТГ протягом 2019-2021 років відображено на рисунку 2.24.

Динаміка результатів неподаткових надходжень характеризується наступним чином.

- за 2019 р. сума неподаткових надходжень склала 785890,00 грн.;

- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 866525,00 грн., тобто збільшилося на 80635,00 грн. (10,26 %), відносно результату 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 1013041,00 грн., що є більше на 146516,00 грн. (16,91 %) за його значення в 2019 р.

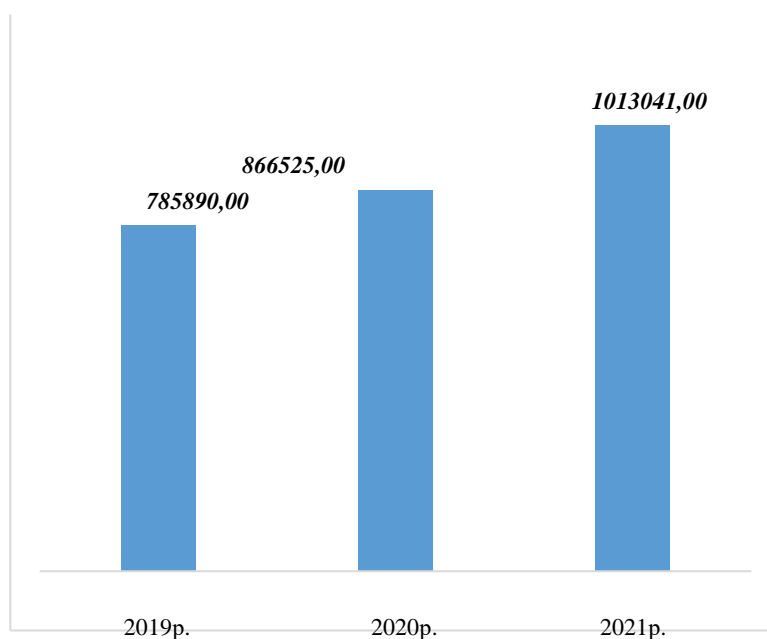

Рисунок 2.23 – Динаміка неподаткових надходжень ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Тенденції зміни доходів від власності та підприємницької діяльності ОТГ протягом 2019-2021 років відображено на рисунку 2.24.

Динаміка результатів доходів від власності та підприємницької діяльності має такий характер:

- за 2019 р. сума даного показника складала 26000,00 грн.;

- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 20000,00 грн., тобто зменшилося на -6000,00 грн. (-23,08 %), відносно результату за 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 89656,00 грн., що є більше

на 69656,00 грн. (348,28 %) за його значення 2019 р.

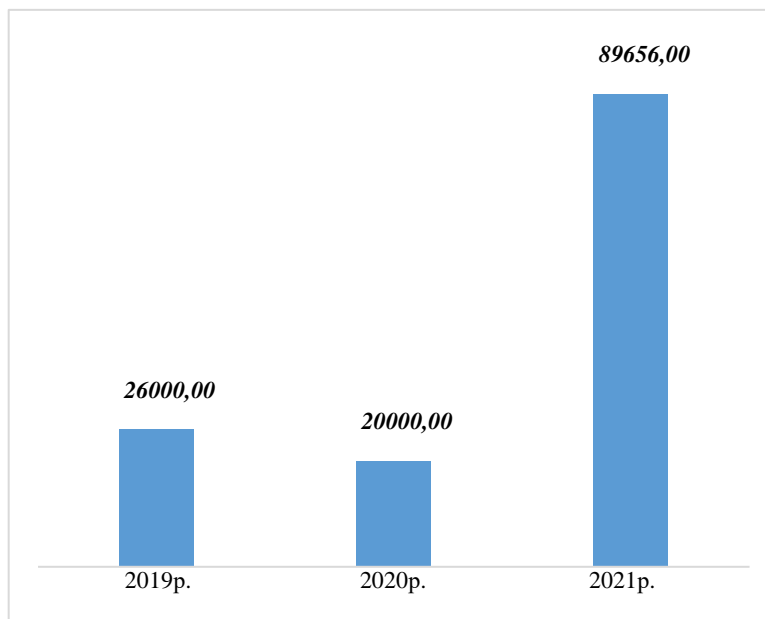

Рисунок 2.24 – Динаміка доходів від власності та підприємницької діяльності ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Тенденції зміни адміністративних зборів та платежів, доходів від некомерційної господарської діяльності ОТГ протягом 2019-2021 років показано на рисунку 2.25.

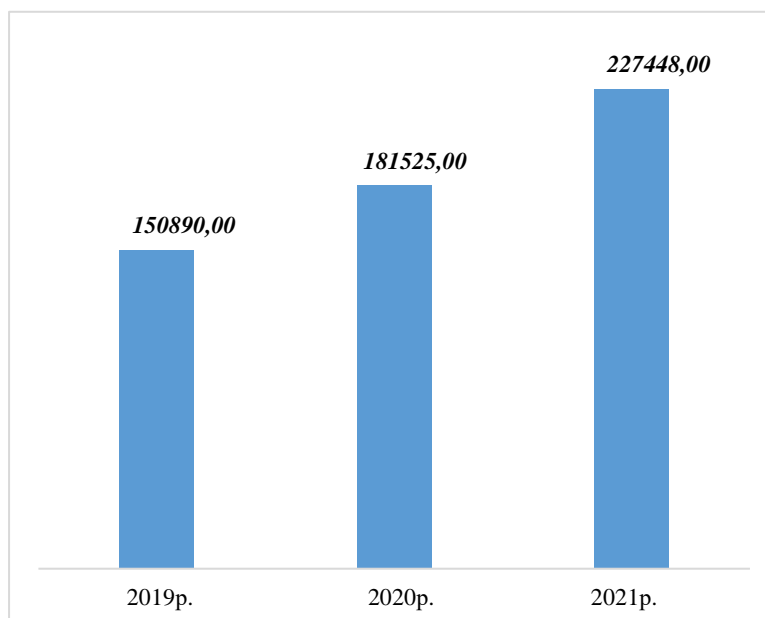

Рисунок 2.25 – Динаміка адміністративних зборів та платежів, доходів від некомерційної господарської діяльності ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів адміністративних зборів та платежів, доходів від некомерційної господарської діяльності відображає такі основні тенденції як: - за 2019 р. сума даного показника складала 150890,00 грн.;

- за 2019 р. значення цього показника дорівнювало 181525,00 грн., тобто збільшилося на 30635,00 грн. (20,30 %), відносно результату 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 227448,00 грн., що є більше на 45923,00 грн. (25,30 %) за його значення в 2019 р.

Тенденції зміни результатів державного мита ОТГ протягом 2019-2021 років представлено на рисунку 2.26.

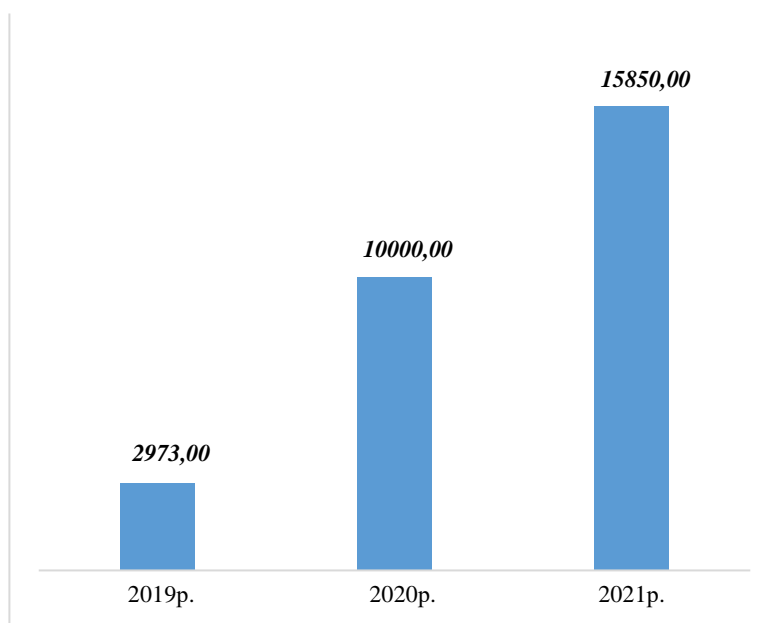

Рисунок 2.26 – Динаміка державного мита ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів державного мита має наступний характер:

- за 2019 р. сума державного мита склала 2973,00 грн.;

- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 10000,00 грн., тобто збільшилося на 7027,00 грн. (236,36 %), відносно результату за 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 15850,00 грн.,

що є більше на 5850,00 грн. (58,50 %) за його значення 2019 р.

Тенденції зміни результатів власних надходжень бюджетних установ ОТГ протягом 2019-2021 років показано на рисунку 2.27.

Динаміка результатів власних надходжень бюджетних установ відображає такі тенденції як:

- за 2019 р. сума даного показника склала 609000,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 665000,00 грн., тобто збільшилося на 56000,00 грн. (9,20 %), відносно результату 2019 р.;
- за 2021 р. результат даного показника становив 655800,00 грн., що є менше на -9200,00 грн. (-1,38 %) за його значення в 2019 р.

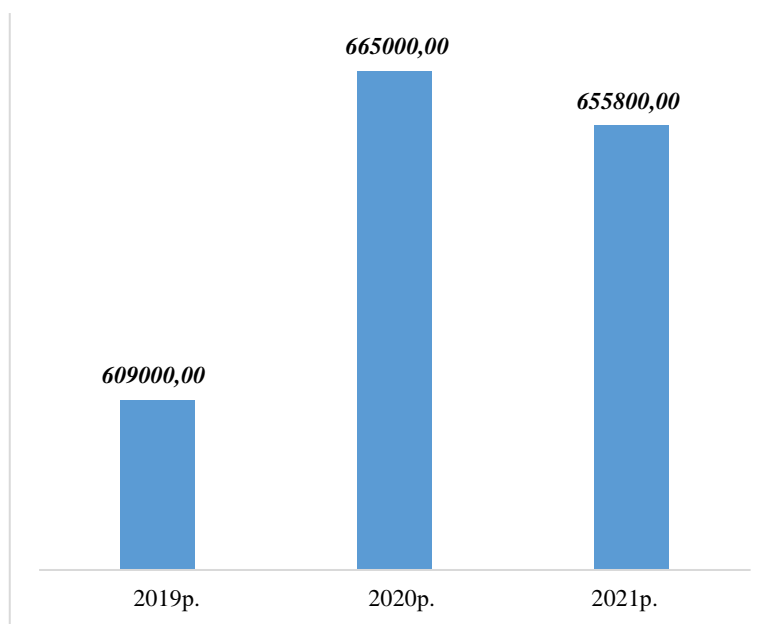

Рисунок 2.27 – Динаміка власних надходжень бюджетних установ ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Що стосується зміни результатів щодо надходжень від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно законодавства, то тут також спостерігається ріст показника за 2019 р. (665000 грн.) на 9,20 %, відносно результату 2020 р. (609000 грн.), а також скорочення результату в 2021 р. (655000 грн.) на -1,38 %, порівняно із його значенням за 2019 р.

2.3 Аналіз доходів та інших надходжень ОТГ

При оцінці соціально-економічного стану Війтівецької ОТГ доцільним виступає й аналіз отриманих доходів та інших надходжень, що сприятимуть її подальшому як ефективному функціонуванню, так і розвитку в цілому [13].

На рисунку 2.28 відображено динаміку доходів від операцій з капіталом ОТГ за 2019-2021 роки.

Динаміка результатів доходів від операцій з капіталом відображає такі аспекти як:

- за 2019 р. сума даного показника склала 1300,00 грн.;

- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 332363,90 грн., тобто збільшилося на 331063,90 грн. (25466,45 %), відносно результату за 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 305692,00 грн., що є менше на -26671,90 грн. (-8,02 %) за його значення 2019 р.

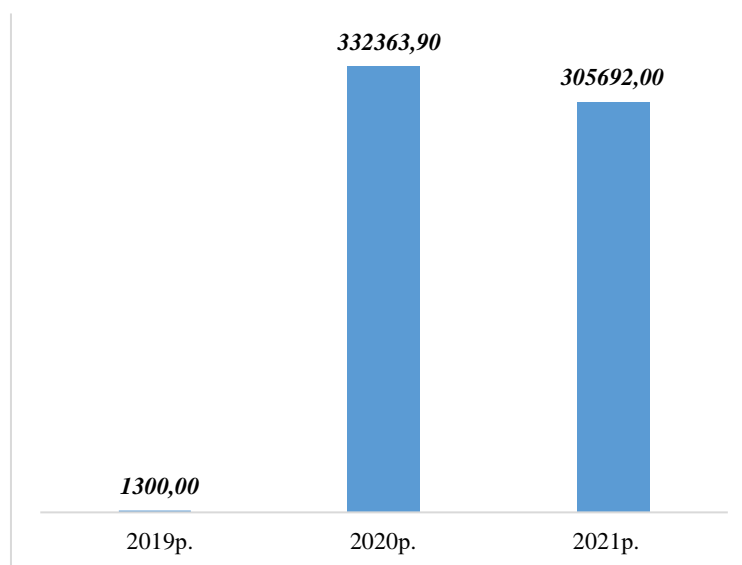

Рисунок 2.28 – Динаміка доходів від операцій з капіталом ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Рисунок 2.29 відображає динаміку надходжень від продажу основного капіталу ОТГ за 2019-2021 роки.

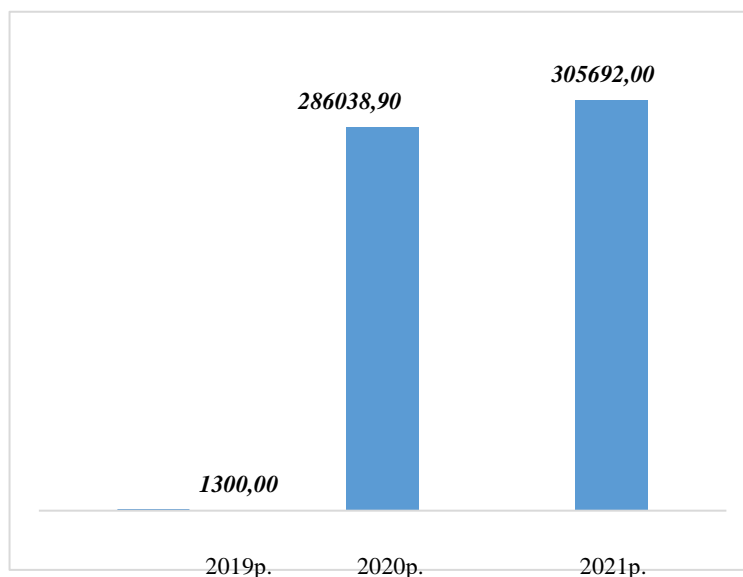

Рисунок 2.29 – Динаміка надходжень від продажу основного капіталу ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів надходжень від продажу основного капіталу має такий характер:

- за 2019 р. сума даного показника склала 1300,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 286038,90 грн., тобто збільшилося на 284738,90 грн. (21903,00 %), відносно результату 2019 р.;
- за 2021 р. результат даного показника становив 305692,00 грн., що є більше на 19653,10 грн. (6,87 %) за його значення в 2019 р.

Тенденції зміни результатів щодо офіційних трансфертів ОТГ за 2019-2021 роки показано на рисунку 2.30

Динаміка результатів офіційних трансфертів характеризується таким виглядом показників:

- за 2019 р. сума даного показника склала 38247437,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 31480921,90 грн., тобто зменшилося на -6766516,00 грн. (-17,69 %), відносно результату за 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 39208098,00 грн., що є більше на 7727177,00 грн. (24,55 %) за його значення 2019 р.

Рисунок 2.30 – Динаміка офіційних трансфертів ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Тенденції зміни результатів щодо отриманих дотацій ОТГ за 2019-2021 роки відображено на рисунку 2.31

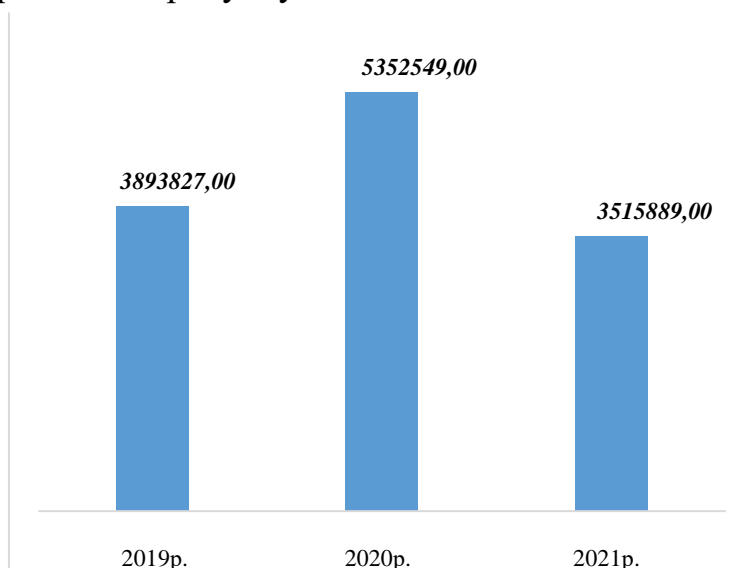

Рисунок 2.31 – Динаміка отриманих дотацій ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів від отриманих дотацій є наступною:

- за 2019 р. сума даного показника склала 3893827,00 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 5352549,00 грн., тобто збільшилося на 1458722,00 грн. (37,46 %), відносно результату 2019 р.

- за 2021 р. результат даного показника становив 3515889,00 грн., що є менше на -1836660,00 грн. (-34,31 %) за його значення в 2019 р.

Тенденції зміни результатів щодо отриманих субвенцій ОТГ за 2019-2021 роки представлено на рисунку 2.32.

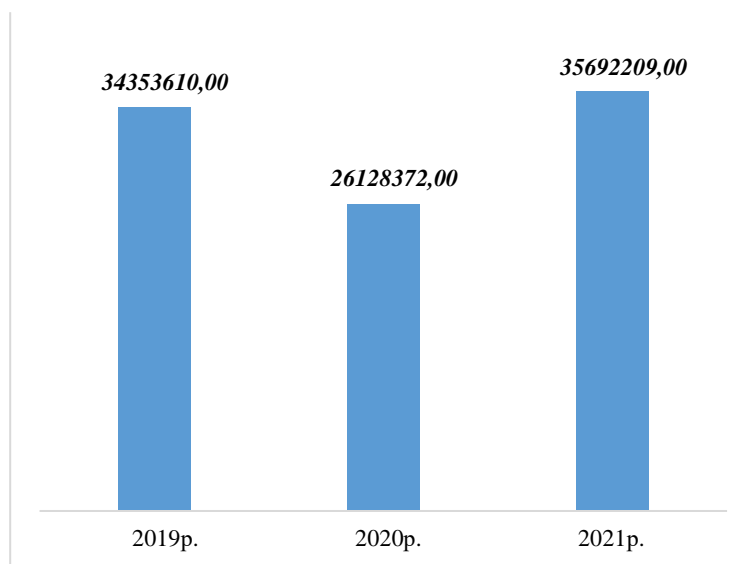

Рисунок 2.32 – Динаміка отриманих дотацій ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Динаміка результатів від отриманих субвенцій має такий вигляд:

- за 2019 р. сума даного показника склала 343533610,00 грн.;

- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 26128372,00 грн., тобто зменшилося на -8225238,00 грн. (-23,94 %), відносно результату за 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 35692209,00 грн., що є більше на 9563837,00 грн. (36,60 %) за його значення 2019 р.

Варто дослідити сукупність отриманих надходжень в цілому та сукупність отриманих коштів без врахування трансфертів ОТГ протягом 2019-2021 років – рисунок 2.33.

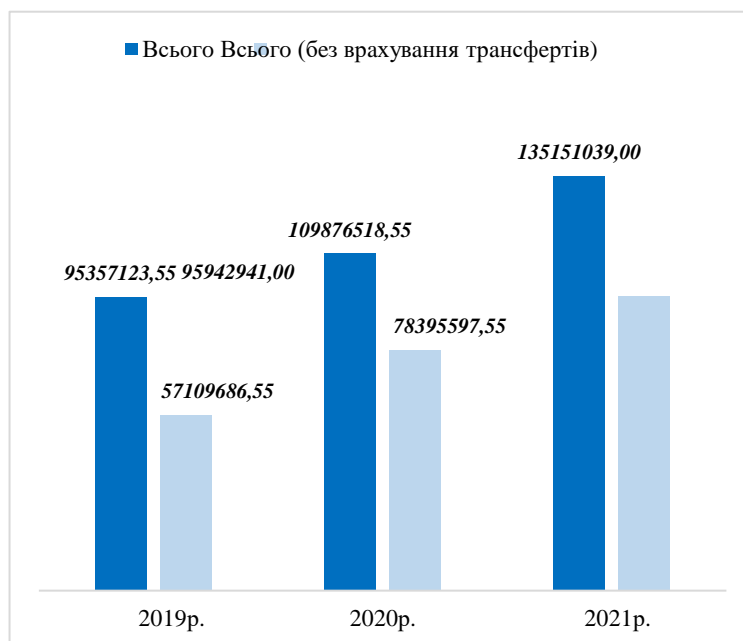

Рисунок 2.33 – Динаміка отриманих надходжень в цілому та отриманих коштів без врахування трансфертів ОТГ за 2019-2021 роки, грн.

Різниця між сукупністю отриманих надходжень в цілому та сукупністю отриманих коштів без врахування трансфертів ОТГ протягом 2019-2021 років має такі результати:

- за 2019 р. – 38247437,00 грн.;
- за 2020 р. – 31480921,00 грн.;
- за 2021 р. – 39208098,00 грн.

Динаміка результатів отриманих надходжень в цілому відображає наступні фінансові результати для ОТГ:

- за 2019 р. сума даного показника склала 95357123,55 грн.;
- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 109876518,55 грн., тобто збільшилося на 14519395,00 грн. (15,23 %), відносно результату 2019 р.;
- за 2021 р. результат даного показника становив 135151039,00 грн., що є більше на 25274520,45 грн. (23,00 %) за його значення в 2019 р.

Динаміка результатів отриманих надходжень без врахування трансфертів відображає такі фінансові результати для ОТГ:

- за 2019 р. сума даного показника склала 57109686,55 грн.

- за 2020 р. значення цього показника дорівнювало 78385597,55 грн., тобто

збільшилося на 21285911,00 грн. (37,27 %), відносно результату 2019 р.;

- за 2021 р. результат даного показника становив 95942941,00 грн., що є більше на 17547343,45 грн. (22,38 %) за його значення в 2019 р.

Отже, потрібно відзначити, що зростання в динаміці (за 2019-2021 роки) результатів проаналізованих вище фінансово-економічних показників є позитивним явищем для майбутньої діяльності ОТГ, а також підтримки та забезпечення її загального соціально-економічного стану в цілому.

Висновки до розділу 2

Отже, при оцінці соціально-економічного стану Війтівецької ОТГ доцільним виступає й аналіз отриманих доходів та інших надходжень, що сприятимуть її подальшому як ефективному функціонуванню, так і розвитку в цілому.

Наступним етапом щодо планування виступає розробка плану, що стосується зміни кількості об'єктів господарювання погосподарського обліку, а також зміна площі землі в особистому користуванні об'єктів господарського обліку на території громади.

Так, пропонується, що станом на 31.12.2020 р. загальна кількість об'єктів погосподарського обліку на території громади повинна скласти 6356 од., у тому числі кількість об'єктів, членам яких надані земельні ділянки повинна становити 6118 од.

Починаючи з 2020 р. світ, та й Україна зокрема, почали «жити в нових умовах», не виняток цьому і всі сфери – бізнес, підприємництво, освіта, наука, виробництво, послуги, медицина тощо.

На даний час необхідно зуміти вдало поєднувати он-лайн та оф-лайн

діяльності на основі мережевих засобів комунікації (комп'ютерне обладнання, Інтернет, різноманітні платформи спілкування тощо). Для забезпечення цих дій необхідно запровадити безперебійну роботу Інтернет-пристроїв на основі якісного надання енергоресурсів в цілому. Тому, доцільним є чіткий поділ функцій працівників та жителів ОТГ на ті, які можна якісно здійснювати он-лайн, та ті, що можна якісно виконати оф-лайн.

Крім цього варто не забувати про правила безпеки із застосуванням засобів захисту (лікарські маски, респіратори, одноразові захисні рукавички, антибактеріальні спреї, необхідні лікарські медикаменти тощо).

Адже, для ефективності діяльності Війтiвецької ОТГ також потрібно дотримуватися ряду певних вимог для збереження власних позицій на майбутнє, а також для забезпечення свого подальшого розвитку, але з врахуванням вже нових умов, в яких живе увесь світ. Першим та головним завданням для ОТГ виступає формування, так званих, постійних комісій сільської ради, які матимуть основним своїм завданням – це розгляд та вирішення певного ряду важливих, для Війтiвецької ОТГ, питань, а також представлення чіткого графіка щодо проведення їх засідань протягом 2020-2021 років з врахуванням даної епідеміологічної ситуації в країні (он-лайн або оф-лайн).

До постійних комісій сільської ради варто віднести наступні, які відображені на рисунку. 2.4 комісій щодо розгляду та вирішення певних питань для ОТГ, то тут варто зауважити, що дані постійні комісії збираються, переважно, на початку та в кінці звітнього року. Проте, якщо виникне нагальна потреба в розгляді та вирішенні якихось термінових питань, що підлягають компетенції даних постійних комісій, то їх необхідно зібрати непланово, та включити дані корективи до загального річного плану.

3 ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ВІЙТІВЕЦЬКОЇ ОТГ

3.1 Вибір напрямів розвитку ОТГ в умовах військового стану

Наслідки воєнної агресії для України є загрозою для економічної безпеки країни, її регіонів та об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Реформи децентралізації влади, місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою, що відбувалися в Україні в межах євроінтеграційного напрямку розвитку країни, дозволили пом'якшити негативний вплив для територіальних одиниць держави, бізнесу, освіти через налагоджені шляхи дистанційної роботи та навчання.

Досвід багатьох розвинених країн світу та наявні проблеми соціально-економічного розвитку в Україні свідчать про необхідність створення умов для просторового розвитку її адміністративно-територіальних одиниць заради забезпечення їх функціонування на основі розподільчої економіки. Традиційні підходи до цієї проблематики базуються на окремому розгляді об'єднаних територіальних громад з позицій реформування місцевого самоврядування; просторового розвитку; адміністративно-територіального поділу. Розвиток територіальних громад можливий лише за умови системного підходу до їх просторового розвитку з обґрунтованими критеріями поділу територій, соціально-економічного розвитку на основі децентралізації влади та фінансового забезпечення делегованих повноважень, чіткого розмежування функцій за різними рівнями влади та для забезпечення розвитку територіальних громад з урахуванням їх класифікації.

Розвиток територій з точки зору наукових підходів був актуальним у всі часи в усьому науковому світі. Так, З. Герасимчук, Т. Ніщик, Л. Руденко займалися дослідженням просторового розвитку та функціонального спрямування розвитку територій; О. Батанов, В. Бесчастний, А. Двігун, П. Жук, В. Кравченко, М. Мельник, Г. Монастирський досліджували соціально-економічний розвиток

територіальних громад; у працях З. Варналія, І. Вахович, М. Козоріз, А. Крисоватого, І. Луніної, І. Сторонянської, Л. Тарангул та інших розглядалися питання ресурсного забезпечення розвитку територій. Сьогодні ставить ще більш складні завдання перед науковцями та практиками, змінює акценти та робить ще більш актуальними питання просторового розвитку територій в умовах воєнної агресії та пандемії для збереження здатності територій до функціонування, співробітництва з метою забезпечення соціальних гарантій на всіх територіях України.

Отже, метою є розробка методичного підходу до обґрунтування напрямів просторового розвитку територіальних громад на основі концепції, принципів, наукових методів з урахуванням критеріїв їх ефективності та чинників просторового розвитку територіальних громад.

Саморозвиток територіальних громад можливий на основі наявності та ефективного використання власного ресурсного потенціалу, використання сучасних управлінських механізмів розвитку та фінансового забезпечення, наявності точок зростання. Застосування лише інструментів державної підтримки розвитку територій знижує вмотивованість територіальних громад до саморозвитку та призводить до надмірної залежності від центру. Реформи децентралізації, місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою спрямовані на створення умов та моделювання просторового розвитку об'єднаних територіальних громад на умовах самодостатності.

Для обґрунтування напрямів просторового розвитку територіальних громад розроблено методичний підхід на рисунку 3.1, який базується на проблемноорієнтованому підході до обґрунтування інструментарію просторового розвитку територіальних громад і на когнітивній карті причинно-наслідкових зв'язків просторового розвитку, моделі варіантів вирішення проблеми розвитку територіальних громад, яка враховує сценарії розвитку залежно від виду громади.

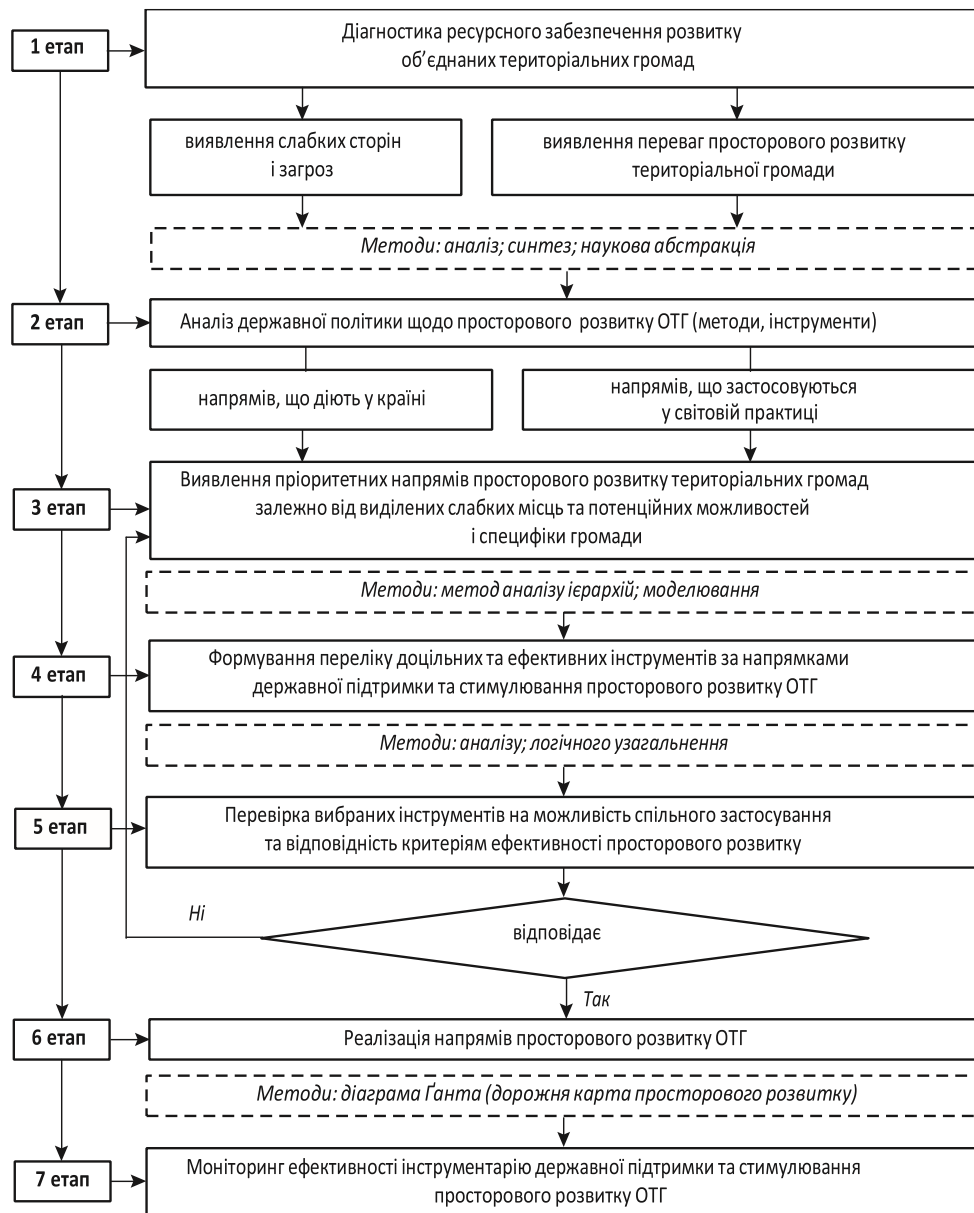

Рисунок 3.1 – Методичний підхід до обґрунтування напрямів просторового розвитку територіальних громад.

На першому етапі методичного підходу досліджуються тенденції просторового розвитку територіальної громади. Даний підхід передбачає проведення аналізу стану розвитку ОТГ; оцінку ресурсної забезпеченості розвитку ОТГ; самооцінку розвитку ОТГ та аналіз законодавчого забезпечення розвитку ОТГ; аналіз світових та європейських практик розвитку територіальних одиниць. У результаті ідентифікації проблем розвитку ОТГ будується когнітивна карта причинно-наслідкових зв'язків просторового розвитку.

Діяльність територіальних громад після реформи децентралізації

здійснюється в період постійних кризових явищ і трансформаційних змін. Ще не встигли територіальні громади оговтатися після об'єднання, розробити стратегії розвитку та почати формувати плани їх реалізації, як почалася пандемія COVID-19, що впродовж більш ніж двох років корегує функціонування всіх суб'єктів економічної діяльності. 2022 рік почався для країни вторгненням Росії на територію України та введенням військового стану. Цей «зовнішній шок» має вражаючі наслідки для економіки країни, регіонів і територіальних громад[14].

Демографічні наслідки є приголомшливими: чверть населення країни, за оцінками Міжнародної організації з міграції [15], змушені були покинути свої домівки, серед них близько 4 млн людей виїхали з України. Це втрати місцевих бюджетів, людських ресурсів: втрати працездатного населення, відтік мізків, зменшення студентів. 6,5 млн людей переїхали в межах України та стали внутрішньо переміщеними особами (ВПО), з них більше 2,5 млн осіб переїхали до західного макрорегіону, що може призвести до надлишку робочої сили в регіонах, куди прибула значна кількість ВПО, до проблеми забезпечення житлом ВПО, і не тільки тимчасовим; до ризиків забезпечення громадського порядку та громадської безпеки тощо.

Втрати економіки України через війну, за оцінками Міністерства економіки України [16], коливаються від \$564 млрд до \$600 млрд. Втрати територіальних громад через зруйновані об'єкти інфраструктури становлять 30–50% виробничих потужностей, це 94 млрд дол. США, або майже 2,8 трлн грн; житлового фонду зруйновано або пошкоджено 35,2 млн кв. м – на \$31 млрд; навчальних закладів – на суму \$1,3 млрд. Зупинили роботу від 60% до 80% підприємств України; втратили роботу понад 50% українців; податкові доходи впали на 80%. За прогнозами Інституту економіки та прогнозування НАН України [17], втрати України складуть від 22% до 46% ВВП; втрати промислового виробництва – близько 50%; втрати експортних надходжень – 48%; втрати капітальних інвестицій – 45% [18].

Ризиками для територіальних громад через значну міграцію населення є:

- втрати місцевих бюджетів;

- втрати робочої сили в регіонах, де ведуться активні бойові дії;
- надлишок робочої сили в регіонах, куди прибула значна кількість ВПО;
- проблеми забезпечення житлом ВПО;
- ризики забезпечення громадського порядку та громадської безпеки;
- навантаження на медичну сферу;
- переміщення вразливих верств населення;
- переміщення значної кількості дітей, що потребує організації якісного навчального процесу й адаптації дітей.

Релокація підприємств із зон бойових дій за програмою Міністерства економіки України також містить у собі низку ризиків для територіальних громад, а саме:

- організація процесу розташування підприємств (пошук місця розташування, відновленні логістики, допомога в закупівлі сировини та пошуку ринків збуту; екологічна безпека громади та ін.);
- організація переміщення та розселення персоналу;
- організація підбору працівників у місці дислокації після переїзду.

З одного боку, ці кризові явища мобілізували зусилля населення територіальних громад і його підприємницького потенціалу для забезпечення соціальної, економічної, логістичної допомоги територіальним громадам, на території яких відбуваються бойові дії, з іншого – існує низка проблем і ризиків, які є зараз і в майбутньому негативно впливатимуть на розвиток територіальних громад[19].

Другим етапом методичного підходу виступає аналіз державної політики щодо просторового розвитку ОТГ, а саме: які методи та інструменти використовуються в практиці як нашої країни, так і країн світу. На даному етапі аналізуються переваги та недоліки використання інструментів просторового розвитку в Україні, а також оцінюється позитивний досвід інших країн щодо просторового розвитку територій.

На цьому етапі аналізуються стратегічні документи розвитку територій в Україні: стратегії на національному рівні; державна стратегія регіонального

розвитку; регіональні стратегії; стратегії розвитку територіальних громад. Також проводиться аналіз в специфіки територіальної громади у виборі напрямів та інструментів просторового розвитку.

Третім етапом методичного підходу є виявлення пріоритетних напрямів просторового розвитку територіальних громад залежно від виділених слабких місць та потенційних можливостей і специфіки громад.

На основі методу аналізу ієрархій та інших експертних методів слід пріоритезувати напрями й інструменти просторового розвитку залежно від класифікаційних ознак, до яких належить територія. Як експертів слід задіяти представників органів місцевого самоврядування; представників населення громад, науково-дослідні центри та інститути, громадські організації. Дана класифікація має враховувати розташування території стосовно кордонів країни; розташування території стосовно міських агломерацій; за характером проблем територіального розвитку; за ресурсною забезпеченістю; за станом і наслідками бойових дій та ін. Саме залежно від виду територіальної громади мають обиратися напрями та відповідні інструменти просторового розвитку територіальної громади. Що і є предметом наукових досліджень четвертого етапу методичного підходу – формування переліку доцільних та ефективних інструментів за напрямками державної підтримки та стимулювання просторового розвитку ОТГ[20].

На п'ятому етапі методичного підходу обрані напрями й інструменти перевіряються на можливість і доцільність спільного використання відповідно до критеріїв ефективності просторового розвитку територіальних громад.

Такими критеріями можуть виступати:

– критерії потенціалу саморозвитку територіальних громад (самоуправління, самофінансування, самоорганізації)

– критерії результативності – результати виконання програм реалізації стратегій розвитку територіальних громад, проєктів розвитку тощо.

З метою забезпечення життєдіяльності територіальних громад в умовах воєнного стану та підвищення їх спроможності вирішувати завдання в нових

реаліях при обґрунтуванні напрямів просторового розвитку територій слід врахувати таке.

У межах забезпечення самодостатності просторового розвитку територіальних громад доцільно розглядати напрям проблемно-орієнтованого управління людськими ресурсами громади: «доцільно формувати як динамічну систему, сукупність суб'єктів управлінського впливу, що якісно і кількісно змінюють стан і поведінку людей; як систему відносин між суспільними інститутами та інституціями, що впливають на людський потенціал і формують людський капітал з урахуванням впливу екзогенних та ендогенних чинників та умов» [21]. Підготовка висококваліфікованих фахівців, держслужбовців, здатних виконувати нестандартні завдання в умовах постійних змін зовнішнього та внутрішнього середовища, кризових станів, станів шоку, є основними цілями функціонування закладів вищої освіти: післядипломної підготовки, підвищення кваліфікації тощо.

Ефективне використання потенціалу стратегування в процесі просторового розвитку територіальних громад має чітко орієнтуватися на ієрархію: стратегія розвитку України, державна стратегія регіонального розвитку, регіональні стратегії, стратегії розвитку територіальних громад.

Розвиток потенціалу саморозвитку територіальної громади має базуватися на розвитку підприємницького потенціалу; ефективному використанні ресурсів територіальної громади; розширенні податкової бази місцевих бюджетів; створенні нових робочих місць; використанні потенціалу місцевих людських, фінансових, інституційних ресурсів; підтримці місцевих ініціатив та проєктів у процесі розвитку з метою розширення зайнятості та стимулювання підвищеної економічної активності; впровадження інновацій в механізми управління тощо [22].

Через внутрішню міграцію внаслідок активних бойових дії на сході країни нагальними потребами сьогодення є:

– організація навчання представників територіальних громад щодо впровадження механізмів підтримки підприємств і внутрішньо переміщених осіб,

які тимчасово проживають на нових територіях;

- формування бюджетів територіальних громад під час воєнного та повоєнного стану;

- формування бази даних територіальних громад з інформації щодо умов функціонування підприємств, що релокуються (розміщення виробничих потужностей, вирішення питань оренди, підключення мереж, розселення персоналу та членів родин; пошук працівників з постійного населення територіальної громади тощо);

- розробка механізму співробітництва територіальних громад в умовах воєнного стану в межах підтримки територіальних громад, на територіях яких проводяться активні бойові дії.

Для збереження інтелектуального потенціалу країни в повоєнний час необхідним є:

- запровадження механізму спрощення умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти з метою забезпечення конкурентоспроможності національної освіти;

- запровадження проблемно-орієнтованого підходу до розвитку людських ресурсів на трьох рівнях управління: макро-, мезо-, мікро-;

- розробка методичних рекомендацій щодо особливостей вступу для абітурієнтів, які знаходяться в зоні бойових дій;

- розробка соціально та економічно привабливих механізмів стимулювання повернення людських ресурсів в Україну в повоєнний період.

Розвиток інтелектуального потенціалу територіальних громад має базуватися на проблемноорієнтованому підході до підготовки фахівців із затребуваних спеціальностей. Так, розвиток Індустрії 4.0 передбачає на рівнях національному, регіональному, територіальних громад і підприємств упровадження кіберфізичних систем для організації економічної безпеки території. Напрямом просторового розвитку в межах розвитку людських ресурсів виступає «створення платформ для дискусій, трансферу інтелектуального продукту; забезпечення широкої доступності до Інтернету та відкритих мереж баз

даних підприємств для всього інтелектуально активного персоналу» [23].

В умовах воєнного стану стає важливим збереження виробничого потенціалу країни, що забезпечить територіальні громади товарами першої необхідності, військовослужбовців Збройних Сил України – сучасними засобами безпеки та продовольчими товарами. З цією метою необхідно розробити:

- механізм релокації підприємств з уточненням критеріїв пріоритетності релокації;
- нормативно-правове забезпечення організації логістики релокації стратегічних підприємств із зони бойових дій;
- механізм координації взаємодії державних органів виконавчої влади та територіальних громад з розвитку підприємництва;
- портал для підприємств, що релокуються із зони активних бойових дій, єдину базу даних територіальних громад з інформацією щодо умов функціонування підприємств на їх територіях.

Фінансова підтримка життєдіяльності громад набуває актуальності саме в період воєнного стану – для забезпечення гідних умов життя постійного населення територіальних громад і ВПО. З цією метою важливою є розробка механізму:

- державної підтримки функціонування територіальних громад на період воєнного часу для створення можливостей саморозвитку в повоєнний час;
- розподілення освітньої, медичної субвенції територіальним громадам на період воєнного стану для збереження якісного надання послуг населенню й інтелектуального та трудового капіталу територій та країни в цілому.

У напрямі вдосконалення методичного забезпечення реалізації державної фінансової підтримки ВПО важливим є вироблення методики та системи критеріїв розподілення соціальної допомоги та виплат на період воєнного стану внутрішньо переміщеним особам і населенню територіальних громад, де ведуться бойові дії.

З метою вдосконалення регуляторної політики в контексті сучасних завдань обслуговування потреб значної кількості запитів необхідним є вдосконалення

механізму дії електронного сервісу для внутрішньо переміщених осіб щодо реєстрації, отримання фінансової допомоги, отримання проїзних документів, соціальних виплат тощо. Необхідним також є формування регуляторного впливу відповідно до завдань і функцій управління, з виокремленням:

- стратегічного планування й управління;
- регулювання формування та використання фінансових ресурсів;
- фіскального стимулювання економічної активності суб'єктів господарювання;
- організації залучення капіталу в розвиток громади;
- регуляторної політики в частині використання майна, що є на території громади;
- підтримки малого та середнього бізнесу;
- регулювання земельних відносин;
- регуляторної політики щодо якості та вартості послуг, у тому числі публічних;
- економічної безпеки територіальної громади;
- інноваційного розвитку громади;
- сприяння оптимальному використанню ресурсів;
- контролю й аудиту;
- співробітництва територіальних громад у межах просторового розвитку [23].

У напрямі вдосконалення публічно-управлінської складової механізму просторового розвитку ОТГ слід враховувати сучасні тенденції щодо євроінтеграційних процесів, децентралізацію та перетворення в межах адміністративно-територіального реформування, тренд самоорганізації й активності соціальних інститутів, тренд диджиталізації.

Шостим етапом методичного підходу є реалізація напрямів просторового розвитку ОТГ. На даному етапі розробляється механізм просторового розвитку територіальних громад, що передбачає виокремлення суб'єктів даного процесу, принципи, напрями, методи реалізації механізму [24].

Завершальним, сьомим етапом методичного підходу є проведення моніторингу ефективності інструментарію державної підтримки та стимулювання просторового розвитку ОТГ, що передбачає періодичне відстеження результатів просторового розвитку територіальних громад за критеріями ефективності самоуправління та результативності.

Таким чином, розроблено методичний підхід, який базується на проблемно-орієнтованому підході до обґрунтування інструментарію просторового розвитку територіальних громад і на когнітивній карті причинно-наслідкових зв'язків просторового розвитку, моделі варіантів вирішення проблеми розвитку територіальних громад, яка враховує сценарії розвитку залежно від виду громади.

Проблеми та ризики діяльності територіальних громад в умовах воєнного стану мають стати їх новими можливостями в повоєнний час, однак в умовах «зовнішнього шоку» територіальні громади мають мобілізувати свій ендогенний потенціал і за допомогою державного регулювання забезпечити гідний рівень життя населенню громад[25].

3.2 Обґрунтування проєкту розвитку у рамках «Програми з відновлення України»

Національний план відновлення, який український уряд представив на конференції в Лугано 4-5 липня 2022 року, загалом можна охарактеризувати як всеохопний і детальний документ, який відображає основні напрями відновлення зруйнованої після війни економіки, чітко розділяє кожний напрямок та комплекс ініціатив по ньому і містить супроводжувальні заходи, включно із законодавчими змінами.

План відновлення України складається з 15 національних програм. Ці програми значною мірою відповідають основним потребам країни як у воєнний, так і післявоєнний період. Дані Національні програми наведені в таблиці та

порівнюються з відповідними програмами Пріоритетної програми реконструкції для Боснії та Герцеговини (1997 р.) зображено на рисунку 3.2[26].

	Національні програми України	Проекти і програми Боснії і Герцеговини
1а.	Забезпечення доступу до "екстреного фінансування"	Екстрене відновлення
	---	Екстрене відновлення ферм і сільгоспугідь
1b.	Забезпечення доступу до фінансування з конкуренто-спроможною вартістю капіталу	Гарантії для рестарту промисловості Фонд Боснійських підприємств Рятівний мікро-бізнес, місцева ініціатива
2.	Розвиток секторів економіки з доданою вартістю	Банк мікро-фінансування (IFC) Трастовий фонд MIGA Реформа державних фінансів Реформа банківського сектору
3.	Зміцнення оборони і безпеки	Розмінування територій
4.	Прагнення до інтеграції в ЄС	---
5.	Відбудова чистого і захищеного середовища	Очищення води, термінові роботи та усунення твердих відходів Постачання деревини/ Лісове господарство
6.	Підвищення стійкості інтегрованої енергетичної системи	Екстрена реконструкція систем опалення Екстрена реконструкція електростанцій Екстрена реконструкція газорозподільчої системи
7.	Поліпшення бізнес-середовища	Урядові послуги
8.	Усунення вузьких місць у логістиці з ЄС	Реконструкція транспортних шляхів Реконструкція транспортних шляхів II Екстрена реабілітація телекомунікацій
9.	Модернізація житла регіонів	Ремонт житлового фонду
10.	Модернізація соціальної інфраструктури	Екстрена реконструкція сектору освіти
11.	Забезпечення цільової та ефективної соціальної політики	Реабілітація постраждалих від воєнних дій Екстрена демобілізація та реінтеграція Громадські роботи і зайнятість
12.	Розвиток системи освіти	Реконструкція сектору освіти II
13.	Модернізація системи охорони здоров'я	Важливі медичні послуги
14.	Розвиток систем культури та спорту	---
15.	Забезпечення макрофінансової стабільності	---

Рисунок 3.2 Пріоритетної програми реконструкції для Боснії та Герцеговини

Серед перелічених програм розвиток культури і спорту навряд чи можна вважати пріоритетом або важливим елементом післявоєнної відбудови.

Національна програма з акцентом на культуру чи спорт виглядає зайвою в рамках Плану відновлення України. Хоча це не означає, що українському уряду слід утримуватися від фінансування пріоритетних програм у сфері культури і спорту з державного бюджету.

Програма розвитку секторів з доданою вартістю в економіці України збігається за змістом (фактично дублює) з програмою "Забезпечення доступу до фінансування з конкурентоспроможною вартістю капіталу". Більше того, остання містить досить розмиті інструменти та не має повного переліку виконавців програми. Ці недоліки української програми чітко виділяються на фоні програм для Балканських країн. У БіГ конкретні проекти підтримки підприємств формували виробничий компонент програми реконструкції і, як правило, такі проекти передавалися під контроль спеціальним агентствам (Фонд Боснійських підприємств, Банк мікрофінансування, Спонсорський Трастовий фонд).

Позитивним аспектом Плану відновлення України є те, що він представляє собою потенційну синергію на шляху до інтеграції в ЄС. У Плані належним чином висвітлені завдання щодо інтеграції в ЄС, синхронізації українського законодавства із Копенгагенськими критеріями та забезпечення взаємного доступу до ринків. Післявоєнна відбудова розглядається як інструмент досягнення відповідності України правилам та стандартам ЄС[27].

Ще однією перевагою Плану відновлення є обґрунтоване визначення екстрених дій та відповідна оцінка потреб у фінансуванні на 2022 рік. Окрім забезпечення першочергових військових потреб, Уряд виділяє такі нагальні проекти: накопичення газових резервів у сховищах, усунення вузьких місць у залізничному, автомобільному та дунайському шляхах експорту в/через ЄС, відновлення зруйнованої соціальної інфраструктури, залучення джерел фінансування державного бюджету, забезпечення критичного фінансування у воєнний час для МСП, надання сільськогосподарським виробникам недорогого фінансування та можливостей для зберігання продукції тощо.

Український уряд оголосив, що зміцнення інституційної спроможності та "деолігархізація" є фундаментальними передумовами для реалізації Плану

відновлення. Також уряд визначає правильні пріоритети та відповідні заходи для побудови цих фундаментальних принципів, серед яких: завершення перезапуску антикорупційної системи, реалізація реформи правоохоронних органів, централізація та цифровізація державних реєстрів, цифровізація всіх ключових державних послуг, синхронізація антимонопольного законодавства з кращими європейськими практиками тощо. В цілому, План відновлення містить цілком обґрунтовані заходи щодо модернізації функцій держави.

В аспекті макроекономічних припущень і прогнозів План відновлення виглядає занадто амбітним. Уряд передбачає, що річні темпи зростання реального ВВП будуть перевищувати 7% протягом наступних десяти років, а номінальний ВВП наблизиться до позначки у 500 млрд. дол. США у 2032 році. Однак, за нашими оцінками, таке різке підвищення номінального ВВП до 500 млрд. доларів США до 2032 року є малоімовірним, оскільки його “точка відліку” становитиме близько 100 млрд. дол. США у 2022 році[28].

Порівняльний аналіз ВВП різних країн на основі даних МВФ (World Economic Outlook) показує, що номінальний доларовий ВВП Боснії зріс у 3,1 рази протягом 1996-2005 рр., у Хорватії впродовж 1994-2003 рр. – у 2 рази. Відсутність достовірних даних по Косово та Афганістану не дали можливості проаналізувати післявоєнну динаміку ВВП цих країн. Цікавим є випадок Іраку, номінальний ВВП якого впродовж 2003-2012 рр. зріс у 13,8 рази. Однак досвід Іраку є унікальним у багатьох аспектах, зокрема і в тому, що країна значно виграла від буму цін на нафту на початку 2000-х років. Таким чином, прогноз Уряду України щодо зростання номінального ВВП України у 5 разів у доларовому еквіваленті до 2032 року є надоптимістичним[29].

З іншого боку, річні реальні темпи зростання у понад 7% є реалістичними чи досяжними, якщо припустити, що руйнування, спричинені війною, не будуть гігантськими, а Уряд успішно проводитиме структурні реформи та залучатиме іноземну допомогу. Що стосується історичних прецедентів, то середньорічні темпи зростання в Боснії становили 7,9% протягом 1997-2006 років, у Хорватії 4,5% протягом 1994-2003 рр. і в Іраку 17,5% протягом 2003-2012 рр.

Ще одним проблемним аспектом національного Плану відновлення є розподіл загального фінансування між секторами та різними програмами. У деяких випадках він є нечітко визначеним і недостатньо обґрунтованим. Наприклад, фінансування потреб оборони та безпеки передбачається на рівні 50 млрд. дол. США, включаючи військову допомогу від союзників, яку Україна отримала у 2022 р. Ми вважаємо, що ця сума є надто заниженою, беручи до уваги інтенсивність воєнних дій та високу залежність України від західної зброї, а також значні виклики для трансформації оборонної промисловості та модернізації українських збройних сил у післявоєнний період[30].

Досвід країн, в яких були збройні конфлікти, показує, що такі заходи є високовартісними та можуть значно перевищувати обсяги офіційної допомоги на цілі розвитку. Зокрема, у Боснії та Герцеговині загальні виплати в рамках Офіційної допомоги розвитку (Official Development Assistance) становили близько 6,8 млрд. дол. США з 1996 по 2004 рік, тоді як обсяги міжнародної допомоги на забезпечення та зміцнення системи оборони і безпеки в БіГ перевищували 18 млрд. дол. США, при цьому переважна частина цих коштів спрямовувалася на підтримку присутності міжнародних військових та безпекових формувань. Допомога США на відбудову Іраку в 2013-2014 рр. склала 60,6 млрд. дол. США, 45% з яких були спрямовані в сектор національної оборони, включаючи навчання і технічне оновлення органів безпеки Іраку.

На відміну від сектору оборони та безпеки, досить значний обсяг ресурсів заплановано виділити на програму забезпечення доступу до фінансування для бізнесу (75 млрд. дол.). Найважливішими компонентами цієї програми є: 1) розвиток забезпеченого фінансування для стимулювання іпотечного кредитування за рахунок підтримки МФО та фінансування інституціональних інвесторів (40 млрд. дол.); 2) рекапіталізація банків для підтримки зростання кредитування (15-20 млрд. дол. США). Вибір таких пріоритетів для післявоєнної відбудови України сумнівний, а передбачені кошти для їх впровадження – величезні[31].

Ще одним помітним недоліком Національного плану відновлення є

дублювання і недостатня узгодженість між різними програмами. Крім цього, пріоритети деяких з цих програм важко назвати правильними. Візьмемо для прикладу сільське господарство та чорну металургію, які автори розглядають як сектори економіки з доданою вартістю та мають право на широкий набір привілеїв. Вибір пріоритетних галузей у рамках цих програм носить застарілий характер і, скоріш за все, спирається на поточні бізнес-інтереси. Уряд оцінює потреби у фінансуванні розвитку пріоритетних галузей промисловості та сільського господарства в 50 млрд. дол. США. Проте в плані не вказано ні джерела їх фінансування, ні форми надходження капіталу, ні навіть повний спектр інструментів для досягнення цілей.

Відповідно до Плану відновлення, на систему грантів для дослідників, орієнтовану на конкретні результати, буде виділено менше 0,1 млрд. дол. США (протягом усього періоду), як і на створення Центрів передового досвіду у співпраці з провідними міжнародними центрами – менше 0,1 млрд. дол. Однак реальність така, що розвиток сучасного виробництва навряд чи можливий без значного фінансування досліджень, розробок, інновацій та технологій. Так, М. Ландесманн і Р. Столлінгер виявили, що в рамках промислової політики ЄС щорічно витрачається понад 7 млрд. євро на науково-дослідні розробки та технології на рівні ЄС і 9 млрд. євро – на рівні країн-членів[32].

Суттєвим недоліком Плану відновлення є відсутність гармонізації різних політичних ініціатив у площині національного бюджету. Зокрема, в розділі економічного відновлення чітко вказано: “Зниження фіскального навантаження на бізнес і населення до рівня, що стимулює економічне зростання, а саме – не більше 30% ВВП”. Однак зниження податків несумісне з величезними інвестиціями в інфраструктуру, відшкодуванням втрат, спричинених війною, і масштабною фіскальною підтримкою підприємств у пріоритетних секторах. Безсумнівно, податкові пільги можна запроваджувати як короткостроковий екстрений захід у надзвичайних умовах. Але ж план відновлення має довгостроковий характер і передбачає глибокі структурні реформи. У таких умовах досить прийнятний поточний рівень податкового навантаження в Україні

(порівняно з іншими європейськими країнами) та проблеми з фіскальною стійкістю роблять заплановану податкову реформу необґрунтованою. Збільшення дефіциту бюджету внаслідок зниження податків також не узгоджується із скороченням державного боргу, що прописано в Плані відновлення.

На жаль, в інших розділах Плану відновлення також можна побачити чимало суперечностей та розбіжностей, які свідчать про низький рівень узгодженості та погану координацію різних векторів реконструкції:

У розділі, присвяченому фінансовому сектору, говориться про цільове скорочення кількості та вартості податкових пільг, тоді як у розділі з питань економічного розвитку йдеться про надання суттєвих нових пільг. Зокрема, останній розділ передбачає:

- скасування імпортного мита на сировину та матеріали, які не виробляються в Україні або виробляються в недостатніх обсягах;
- надання податкових та митних пільг для відновлення пошкоджених промислових підприємств: спрямування податку на прибуток на проекти відновлення, скасування ПДВ та імпортного мита на нове обладнання.

Євроінтеграційний курс та наближення національного законодавства до acquis ЄС поєднуються із заборonoю відшкодування ПДВ на експортну сировину та значною державною підтримкою чорної металургії України (п.22 розділу відновлення економіки). Ініціативи Уряду не враховують того факту, що Угода про асоціацію між Україною та ЄС та Директиви Ради ЄС вимагають гармонізації непрямого оподаткування між державами-членами та партнерами (у т. ч. й відшкодування ПДВ), а також виконання Директив ЄС щодо державної допомоги та конкурентної політики.

Важливою програмою Плану відновлення є “Забезпечення доступу до фінансування з конкурентоспроможною вартістю капіталу”. Слід відзначити те, що уряд зосереджує свої зусилля на цьому потужному важелі відновлення та розвитку економіки. Однак не всі проекти цієї програми виглядають досконало, а деякі з них навіть дивно. 2 із 7 ключових проектів сформульовані як “Розгляд можливості заснування банку розвитку” та “Розгляд системного рішення для

очищення балансів банків і вирішення проблеми з непрацюючими кредитами”. З практики відомо: якщо проекти полягають у “розгляді можливостей”, то їх ефективність з високою ймовірністю наблизатиметься до нуля[32].

Істотними недоліками цієї програми є нечіткість і слабкість її компонентів. Насправді, мало що пропонується відносно тих заходів стимулювання, які застосовувалися до початку війни. Наприклад, залучення нових депозитів до банків чи зміцнення банківського капіталу, навряд чи, мотивуватиме банки до активного кредитування бізнесу. Протягом 2019-2022 років українські банки були над-капіталізовані та мали надлишкову ліквідність, в той час як співвідношення банківських кредитів до ВВП залишалося найнижчим в Європі. Запровадження страхування військових ризиків для інвестицій у пріоритетних секторах та вдосконалення програми “5-7-9” є позитивними і логічними кроками. Але мало віриться в те, що ці заходи вилікують хронічну хворобу національної фінансової системи – високу вартість позикових коштів для бізнесу.

Підсумовуючи відзначимо, що окреслені вище проблеми та протиріччя національного Плану відновлення потребують широкого обговорення та врахування в процесі подальшого опрацювання плану для того, аби отримати до впровадження цілісний та якісно підготований документ[32].

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2027 року (таблиця 3.1) (включає 3 стратегічні цілі і 15 операційних цілей. Узгодженість Стратегічних цілей розвитку Війтівецької громади Стратегічним цілям розвитку Державної стратегії регіонального розвитку на період 2021-2030 років наведена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.1 – Стратегічні та операційні цілі розвитку Державної стратегії регіонального розвитку на період 2021-2027 років

Стратегічні цілі:		
1. Формування згуртованої країни в соціальному, економічному, екологічному та просторовому вимірах	2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	3. Ефективне людиноцентричне багаторівневе врядування
Операційні цілі		
Стимулювання точок економічного зростання (агломерації, міста, зокрема малі міста) Посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень) Розвиток інфраструктури для підтримки надання державних послуг та підвищення інвестиційної привабливості територій Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України	2.1. Розвиток людського капіталу 2.2. Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємства (далі – МСП) Підвищення інвестиційної привабливості територій і громад, підтримка залучення та розміщення інвестицій Сприяння впровадженню інновацій та зростанню технологічності регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів	2.2. Сприяння формування ефективної системи адміністративно-територіального устрою та завершення реформи місцевого самоврядування, а також створення системи органів публічної влади, дружньої для людини і не обтяжливої для публічних фінансів. Формування горизонтальної та вертикальної координації секторальних та державної регіональної політик Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування
	2.5. Сталий регіональний розвиток промисловості	Розбудова потенціалу суб'єктів державної регіональної політики Розвиток державної статистики на регіональному та територіальному рівнях Забезпечення доступності публічних послуг на місцевому рівні

Таблиця 3.2 – Узгодженість Стратегічних цілей розвитку Війтівецької громади Стратегічним цілям розвитку Державної стратегії регіонального розвитку на період 2021-2030 років

	1. Формування згуртованої країни в соціальному, економічному, екологічному та просторовому вимірах	2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	3. Ефективне людиноцентричне багаторівневе врядування
1. Економічно-спроможна громада			
2. Комфортна громада			
3. Цифрова громада			

Відповідність стратегічних цілей громади стратегічним цілям держави за напрямком «Регіональний розвиток» відображена в таблиці вище.

Для Війтівецької територіальної громади пропонуються такі цілі як (таблиці 3.3-3.5):

Ціль 1 «Економічно-спроможна громада», повністю відповідає цілям ДСРР «Формування згуртованої країни в соціальному, економічному, екологічному та просторовому вимірах» і «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів».

Ціль 2 «Комфортна громада» відповідає цілям ДСРР 1 (Формування згуртованої країни) і частково покривається з цілями 2 і 3. «Ефективне людиноцентричне багаторівневе врядування».

Ціль 3 «Цифрова громада» повністю відповідає цілі ДСРР 1. «Економічно-спроможна громада», і 2. «Підвищення рівня конкурентноспроможності регіонів».

Відповідність операційних цілей Стратегії розвитку Війтівецької громади операційним цілям ДСРР 2027 становить близько 80%. З огляду на сільський характер території громади і її наближеність до міста Вінниці такі показники є достатньо високими[43].

Найбільше взаємозв'язків між операційними цілями обох Стратегій спостерігається у сфері покращення інвестиційної привабливості території ТГ і держави в цілому, а також – розвитку економічного потенціалу, якісної інфраструктури і підвищення якості послуг у сфері цифровізації.

Більше ніж одна відповідність операційних цілей розвитку Війтівецької громади операційним цілям розвитку ДСРР спостерігається за наступними напрямками:

1.1. Посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)

1.2. Формування горизонтальної та вертикальної координації секторальних та державної регіональної політики

1.3. Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування

1.4. Розбудова потенціалу суб'єктів державної регіональної політики

1.5. Забезпечення доступності публічних послуг на місцевому рівні

Проекти «Стратегічних цілей» Економічно-спроможна громада запропонованих Війтівецькій ОТГ:

Таблиця 3.3 – Проекти «Стратегічних цілей» Економічно-спроможна громада запропонованих Війтівецькій ОТГ

Назва проєкту, короткий опис	Показники ефективності	Період			Приблизний бюджет, тис. грн	Відповідальні	Джерело фінансування
		2021	2022	2023			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.1. Сприятливий інвестиційний та бізнес-клімат							
<p>Підготовка та формування інвестиційних продуктів, в т.ч. переліку інвестиційно-привабливих земельних ділянок</p> <p>В рамках проєкту планується завершити інвентаризацію інвестиційних ресурсів громади (земельних ділянок і споруд) і створити їх електронний реєстр. Серед ідентифікованих ділянок і споруд планується вибрати 4 найбільш привабливих для подальшого використання з метою формування пакету інвестиційних пропозицій</p>	Сформовано не менше 4-х інвестиційних пропозицій	+	+	+	34,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетгромади
<p>Виготовлення Інвестиційного паспорта громади</p> <p>Зовнішня привабливість громади формується при використанні сучасних засобів комунікації і маркетингу. В рамках проєкту планується створити паперовий та електронний каталог інвестиційних переваг громади із врахуванням географічного розташування, людських та природних ресурсів, визначених, як пріоритетні, земельних ділянок та споруд. Каталог буде надрукований і поширений за допомогою традиційної пошти, а також – опублікований на сайті громади</p>	Надрукована розповсюджена 50 примірників інвестиційного паспорта громади	+	+	+	50,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетгромади
<p>Розроблення схеми просторового планування Війтівецької територіальної громади</p> <p>Передбачається проведення комплексного просторового оцінювання та визначення ключових місць та об'єктів на перспективу до 2030 року</p>	Затверджені текстові та графічні матеріали просторового планування		+	+	600,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетгромади
<p>Стимулювання підприємницької активності жителів Війтівецької громади шляхом налагодження ефективної системи консультативної та юридичної допомоги суб'єктам господарювання</p> <p>Визначення відповідальної особи з числа апарату сільської ради або працівників ЦНАПу для надання консультацій підприємливо активним мешканцям, створення механізму «Гарячої лінії для бізнесу» - консультування за допомогою кнопки на сайті і форми звернення</p> <p>В рамках проєкту передбачається також проведення семінарів та навчань для суб'єктів підприємництва із залученням вузьких спеціалістів (в т.ч. представників контролюючих органів), організація проведення круглих столів, та сприяння участі суб'єктів підприємництва у відповідних заходах обласного та регіонального рівнів.</p>	Проведено щорічно не менше чотирьох семінарів, навчань	+	+	+	30,0	Заступник сільського голови	Бюджетгромади

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8
1.2. Ефективне використання земельних та інших ресурсів громади							
Проведення інвентаризації та аудиту земель комунальної власності В рамках проекту передбачається проведення аудиту та створення електронних даних обліку і контролю земельних ресурсів на території громади.	Проведено інвентаризацію земель колективної власності в с.Торчин, Сулківка, Терешпіль, Мар'янівка	+	+	+	150,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетгромади
Виготовлення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів Передбачається оновлення відповідно дочинного законодавства нормативної грошової оцінки земель населених пунктів сіл Качанівка, Семки, Дібрівка, Ольгине, Мар'янівка, Володимирівка, Лисогірка, яка була виготовлена у 2012 та 2015 роках.	Виготовлено НГО по 7 населених пунктах		+	+	300,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетгромади
Проведення технічної інвентаризації та виготовлення техпаспортів на будівлі комунальної власності Передача приміщень чи їх частин в оренду потребує проведення реєстрації права комунальної власності на такі об'єкти після проведення технічної інвентаризації та відповідного виготовлення технічних паспортів. Необхідно виготовити технічні паспорти на приміщення колишньої лікарні в с. Качанівка по провул.Миру, 4, по нежитловій будівлі в с. Семки по вул. Шевченка, 29, по нежитловій будівлі в с. Війтівці, по вул. Заводська, 2	Виготовлено техпаспорти на 5 об'єктів	+	+	+	130,0	Бюджетгромади	Бюджетгромади
Проведення аудиту водних об'єктів Проектом передбачається проведення аудиту водних об'єктів, що перейшли в комунальну власність Війтівецької територіальної громади, їх обстеженні, з метою передачі у користування та оформлення орендних відносин.	Проведено аудит не менше 15 водних об'єктів	+	+		47,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетгромади
Створення переліку туристичних переваг громади Територія Війтівецької громади характеризується великою кількістю культурних і природних переваг. В рамках проекту планується створити перелік з не менше ніж 20 туристичних переваг Війтівецької громади, електронний каталог для сайту і паперовий буклет у кількості 50 екз	Проведено не менше 2 зустрічей краєзнавців і активу громади		+	+	30,0	КЗ «Публічна бібліотека»	Бюджетгромади
1.3. Доступне та енергоефективне середовище							
Капітальний ремонт покрівлі Будинку культури в с. Качанівка по вул.Миру, 14 В рамках проекту планується замінити стару шиферну покрівлю на приміщенні Будинку культури, яка протікає і руйнує стіни та стелю приміщення, на сучасну металеву і встановити нові ринвові системи	Проведено капітальний ремонт		+		1500,0	КЗ «Центр культури і дозвілля»	Бюджетгромади

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Капітальний ремонт покрівлі Будинку культури в с.Війтівці повул.Заводська,2	Проведено капітальний ремонт			+	1650,0	КЗ «Центр культури і дозвілля»	Бюджет громади
В рамках проекту планується замінити стару шиферну покрівлю на приміщенні Будинку культури, яка протікає і руйнує стіни та стелю приміщення, на сучасну металеву і встановити нові риннові системи							
Капітальний ремонт фасаду будівлі з утепленням КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. с.Війтівці» В «ЗШ І-ІІІ ст. с.Війтівці» навчається 235 учнів. Протягом останніх чотирьох років кількість учнів не зменшується. Приміщення школи потребує перекриття покрівлі, яка не ремонтувалась понад 25 років, а через постійні зміни температурного режиму шиферне покриття зіпсувалось, і під час дощів протікає. Крім того, враховуючи результати енергетичного аудиту, під час якого виявлено значні теплові втрати через стіни, фасад приміщення потребує утеплення. Реалізація проекту передбачається у два етапи: І етап – ремонт покрівлі ІІ етап – ремонт і утеплення фасаду приміщення	Проведено капітальний ремонт	+	+		15000,0	Відділ освіти та соціально-гуманітарної роботи сільської ради	Державний бюджет Бюджет громади
Капітальний ремонт харчоблоку КЗ«ЗШ І-ІІІ ст. с.Війтівці» В «ЗШ І-ІІІ ст. с.Війтівці» навчається 235 учнів. Протягом останніх чотирьох років кількість учнів не зменшується. В навчальному закладі харчується до 100 учнів (учні 1-4 класів та пільгової категорії). Понад 25 років не проводився капітальний ремонт харчоблоків. З метою дотримання санітарно-побутових умов та забезпечення якісного приготування їжі є потреба провести капітальний ремонт у приміщенні харчоблоку. В рамках проекту передбачається замінити обладнання кухні, сантехніку, ремонт приміщення харчоблоку (платка облицовальна, штукатурка)	Проведено капітальний ремонт	+			950,0	Відділ освіти та соціально-гуманітарної роботи сільської ради	Бюджет громади
Капітальний ремонт харчоблоку КЗ«ЗШ І-ІІІ ст. с.Качанівка» В «ЗШ І-ІІІ ст. с.Війтівці» навчається 182 учні. Протягом останніх чотирьох років кількість учнів не зменшується. З метою забезпечення санітарно-побутових умов у приміщенні де харчується понад 80 учнів є потреба у капітальному ремонті, який не проводився понад 25 років. В рамках проекту передбачається замінити обладнання кухні, сантехніку, ремонт приміщення харчоблоку (платка облицовальна, штукатурка)	Проведено капітальний ремонт	+			980,0	Відділ освіти та соціально-гуманітарної роботи сільської ради	Бюджет громади
Капітальний ремонт дорожнього покриття вул.Молодіжна в с.Війтівці В рамках проекту передбачається відремонтувати 2349 кв.м асфальтного покриття на вулиці Молодіжній в с.Війтівцях, яка найбільш густозаселеною, по якій здійснюється	Віновлено асфальтне покриття 2349 м ²	+	+		2200,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектур	Бюджет громади

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8
постійний рух транспортних засобів та жителів до школи, дитячого дошкільного закладу.						льської ради	
Капітальний ремонт дорожнього покриття вул.Кошового в с.Качанівка В рамках проекту передбачається відремонтувати 2123 кв.м асфальтного покриття на вулиці Кошового в с.Качанівка	Відремонтовано дорожнє покриття 2123 м ²		+		1600,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади
Капітальний ремонт дорожнього покриття по вул.Центральна в с.Мар'янівка В рамках проекту передбачається відремонтувати 2000 кв.м асфальтного покриття на вулиці Центральній в с.Мар'янівка, по якій більша частина населеного пункту рухається до школи фельдшерського пункту, магазину. Це дорожнє покриття слугуватиме не лише як проїжджа частина, а при відсутності тротуару і як пішохідна.	Відремонтовано дорожнє покриття 2000 м ²			+	2100,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради
Будівництво пішохідної доріжки вс.Війтівці по вул. Зої Космодем'янської В рамках реалізації проекту передбачається будівництво пішохідної доріжки по центральній вулиці в с.Війтівці(вул.Зої Космодем'янської), протяжністю 1,2 км Через зруйноване тротуарне покриття жителі громади, зокрема діти змушені у часи негоди рухатись проїжджою частиною дороги, на якій є досить інтенсивних рух автомобілів, що спричиняє не лише незручності, але й створює небезпеку як для пішоходів так і для водіїв.	Побудовано 1,2 км пішохідної доріжки		+		1200,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади
Будівництво артезвердловини в с. Мар'янівці, с.Володимирівка Через пониження рівня підземних вод у громадських криницях зникла вода. Вирішенням питання забезпечення населення села Володимирівка є будівництво артезвердловини, щоб забезпечити населення питною водою	Побудована артезвердловина	+			120,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетні кошти
Будівництво артезвердловини вс.Терешпіль Через пониження рівня підземних вод у громадських криницях зникла вода. Вирішенням питання забезпечення населення села Терешпіль є будівництво артезвердловини, щоб забезпечити населення питною водою	Побудована артезвердловина		+		100,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджетні кошти
Будівництво артезвердловини вс.Війтівці Через пониження рівня підземних вод у громадських криницях зникла вода. Вирішенням питання забезпечення населення села Війтівці є будівництво артезвердловини, щоб забезпечити населення питною водою	Побудована артезвердловина		+		100,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Будівництво артсвердловини в с.Дібрівка							
Через пониження рівня підземних вод у громадських криницях зникла вода. Вирішенням питання забезпечення населення села Дібрівка є будівництво артсвердловини, щоб забезпечити населення питною водою	Побудована артсвердловина		+		80,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади
Будівництво водогону в с.Семки по вул.Садова, Польова, Л. Українки В рамках проєкту планується побудувати 1,6 км водогону в с.Семки	Побудовано 1,6 км водогону	+			400,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади, кошти населення
Будівництво водогону в с. Терешпіль, Софіївка В рамках проєкту планується побудувати 3,3 км водогону в с.Терешпіль, Софіївка	Побудовано 3,3 км водогону			+	1000,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади, кошти населення
Будівництво водогону в с.Качанівка по вул.Шевченка, І.Богуна В рамках проєкту планується побудувати 2,6 км водогону в с.Качанівка по вул.Шевченка, І.Богуна	Побудовано 2,6 км водогону		+		830,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади, кошти населення
Будівництво мереж вуличного освітлення по вул.Робітнича, Садова, Івана Франка в с.Війтівці В рамках проєкту буде побудовано мережу вуличного освітлення протяжністю 2846 м із встановленням енергоефективних світильників	Встановлено енергоефективну мережу вуличного освітлення протяжністю 2846 м	+			390,9	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Обласний бюджет, бюджет громади
Будівництво мереж вуличного освітлення в с.Софіївка В рамках проєкту буде побудовано мережу вуличного освітлення протяжністю 1100 м із встановленням енергоефективних світильників	Встановлено енергоефективну мережу вуличного освітлення протяжністю 1100 м			+	140,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади,
Будівництво мереж вуличного освітлення в с.Мар'янівка по вул.Центральна В рамках проєкту буде побудовано мережу вуличного освітлення протяжністю 1400 м із встановленням енергоефективних світильників	Встановлено енергоефективну мережу вуличного освітлення протяжністю 1400 м		+		190,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади,

Кінець таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8
<p>Будівництво мережі вуличного освітлення в с.Сулківка</p> <p>В рамках проекту буде побудовано мережу вуличного освітлення протяжністю 1100 м із встановленням енергоефективних світильників</p>	<p>Встановлено енергоефективну мережу вуличного освітлення протяжністю 1100 м</p>			+	160,0	<p>Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради</p>	<p>Бюджет громади,</p>
<p>Будівництво багатофункціонального спортивного майданчика в с.Війтівці</p> <p>Проектом передбачається облаштування спортивного майданчика з огорожею, вуличними спортивними тренажерами та обладнанням футбольного, волейбольного полів на території старого стадіону в с.Війтівці</p>	<p>Побудовано спортивний майданчик</p>		+		2500,0	<p>Відділ освіти та соціально-гуманітарної роботи сільської ради</p>	<p>Бюджет громади, небюджетні кошти</p>
<p>Будівництво спортивно-відпочинкової зони з проведенням благоустрою території центральної площі в с.Качанівка</p> <p>Проектом передбачається провести благоустрій центральної площі з мощенням тротуарної плитки в с.Качанівка, встановити додатково спортивні вуличні тренажери, лавки, зробити освітлення.</p>	<p>Створена спортивно-відпочинкова зона в с.Качанівка</p>		+	+	540,0	<p>Відділ освіти та соціально-гуманітарної роботи сільської ради</p>	<p>Бюджет громади, небюджетні кошти</p>
<p>Впровадження системи енергетичного менеджменту в бюджетних установах</p> <p>Передбачається здійснення внутрішнього моніторингу використання енергоносіїв працівником, на якого будуть покладені ці обов'язки відповідно до посадової інструкції. загальний моніторинг буде здійснюватись відділом комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради</p>	<p>Визначено відповідальних за енергоменеджмент.</p> <p>Створено облікові записи та внесено до них відповідні дані щодо будівель</p>	+	+	+	-	<p>Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради</p>	<p>Не потребує фінансування</p>
<p>Формування умов залучення в громаду альтернативної енергетики</p> <p>Виготовлення земельпорядкової документації на земельні ділянки в с.Війтівці (в районі колишніх відстійників, та в с.Ольгині), які можуть бути надані в оренду для розміщення сонячних панелей. Проведення широких рекламно-інформаційних кампаній з метою популяризації альтернативної енергетики</p>	<p>Виготовлення технічної документації із землеустрою на 2 земельні ділянки</p>		+		40,0	<p>Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради</p>	<p>Бюджет громади</p>

Таблиця 3.4 – Проекти «Стратегічних цілей» Комфортна громада

1	Назва проекту, короткий опис	Показник и впровадження	Період			Приблизний бюджет, тис. грн	Відповідальні	Джерело фінансування
			2021	2022	2023			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.1. Активна громада								
1	Створення Центру активності громадян У нежитловому приміщенні у с. Війтівці по вул. Заводська,2 провести сучасний ремонт з доступністю мало мобільних груп населення, придбати меблі, офісне обладнання. Забезпечити можливість постійного проведення там громадських заходів і наповнити простір новими активностями	Проведено щорічно не менше 5 заходів	+			500,0	Керуюче справами виконкоми сільської ради	Не бюджетні кошти
2	Сприяння діяльності Молодіжної ради							
3	Молодь Війтівецької громади це потужний ресурс для її розвитку і впровадження в життя нових ідей. Саме тому у 2021 році було створено Молодіжну раду. В рамках проекту планується активізувати її діяльність запровадивши її зустрічі з відповідними дорадчими функціями із сільським головою у кількості не менше 2 рази у рік.	Проведено щорічно не менше 2 зустрічей членів МР	+	+	+	-	Відділ освіти та соціально - гуманітарної роботи сільської	Не потребує фінансування
4	Запровадження та проведення щорічного фестивалю «Активна громада» В рамках цього проекту планується запровадити щорічний спортивно-культурний фестиваль (велопробіг, презентація нематеріальної спадщини громади, культурні заходи)	Прийняло участь у фестивалі 500 мешканці громади		+	+	80,0	КЗ «Центр культури і дозвілля», КЗ «Публічна бібліотека», Відділ освіти та соціально - гуманітарної роботи сільської	Бюджет громади, не бюджетні кошти
2.2. Гідна якість життя та послуг								
1	Підвищення якості шкільної природничої освіти Проектом передбачається поєднання теоретичних знань з практичними при вивченні ботаніки в КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. с .Качанівка» в рамках угоди про співпрацю в Вінницькою станцією юних натуралістів	Залучено до навчання не менше 27 учнів	+	+	+	15,0	КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. с .Качанівка»	Бюджет громади, не бюджетні кошти
2	Створення інтерактивної бібліотеки Створення інтерактивної бібліотеки в с.Війтівці, яка буде поділена на відповідні зони: інтернет-зона, мультимедіа- зона (міні кінозал), читальна зона, відпочинкова зона	Залучено більшу кількість молоді до самоосвіти, підвищення комп'ютерної грамотності		+	+	80,0	КЗ «Публічна бібліотека»	Бюджет громади, не бюджетні кошти
3	Пропагування здорового способу життя у громаді Проведення спортивних та культурних заходів та широке інформування населення про їх проведення з метою залучення мешканців до активного відпочинку, заняття фізичною культурою та спортом.	Проведено щорічно не менше двох спортивних заходів	+	+	+	5,0	Відділ освіти та соціально - гуманітарної роботи	Не бюджетні кошти

Кінець таблиці 3.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	Розширення мережі гурткової роботи в навчальних закладах громади Проектом передбачається розширити гурткову роботу по найбільш актуальних та затребуваних предметах (напрямах) в школах громади	Залучено не менше 40 учнів	+	+	+	100,0	Відділ освіти та соціально-гуманітарної роботи сільської ради, школи громади	Бюджет громади
2.3. Безпечний та чистий простір								
1	«Безпечна громада» - встановлення системи зовнішнього відеоспостереження в громадських місцях З метою забезпечення безпечного життя у громаді планується встановити у місцях найбільш ймовірного порушення громадського порядку (будинки культури, школи, при в'їзді та виїзді з села) камери зовнішнього спостереження із виведенням на монітор у Центрі безпеки їх зображення.	Встановлено 10 відеокamerв виведення м зображення на монітор в Центрі безпеки	+	+	+	210,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади, не бюджетні кошти
2	Вдосконалення системи управління відходами В рамках проекту передбачається придбати 15 контейнерів для роздільного збору сміття та встановити їх на п'яти майданчиках, які планується облаштувати (два майданчики в с.Війтівці, два в с.Семки, один в с.Качанівка) Також в рамках проекту планується придбання сміттєвоза для КП «Війтівецький господар»	Придбано та встановлено 15 контейнерів для сміття, придбано сміттєвоз	+	+	+	1920,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради	Бюджет громади, залучені кошти з обласного екологічного фонду
3	Підвищенні рівня екологічної свідомості мешканців Цей проект передбачає проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед дітей дошкільного та шкільного віку, молоді та людей старшого віку щодо збереження довкілля та наслідків небального поводження з відходами	Підготовлено не менше 3 інформаційні бюлетні, проведено бесіди в школах та ДДЗ	+	+	+	8,0	Відділ комунальної власності, ЖКГ та архітектури сільської ради, адміністрації освітніх закладів	Бюджет громади, не бюджетні кошти

Таблиця 3.5 – Проекти «Стратегічних цілей» Цифрова громада

1	Назва проекту, короткий опис	Показники впровадження	Період			Приблизний бюджет, тис. грн	Відповідальні	Джерело фінансування
			2021	2022	2023			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.1. Розвиток телекомунікаційної та інформаційної інфраструктури								
1	<p>Проект «Доступний Інтернет»</p> <p>Процес цифровізації громади буде об'єктивно неповним без підвищення доступності широкосмугового доступу до Інтернету закладів соціальної інфраструктури, розташованих у селах громади (Терешпіль, Торчин).</p> <p>Проект передбачає придбання послуг з підключення до Інтернету закладів соціальної інфраструктури – шкіл у селах Терешпіль та Торчин, у яких відсутнє покриття волоконно-оптичними мережами</p>	<p>Підключено інтернет до шкіл у с. Терешпіль, Торчин</p>	+			153,4	Керуючий справами виконкому сільської ради	субвенція з державного бюджету
2	Створення Wi-Fi точок доступу в публічних просторах громади	включено	+	+		5,0	Керуючий справами	Бюджет громади
3	В рамках проекту планується розширити мережу Wi-Fi точок, щоб мешканці громади могли підключитись до мережі Інтернет через створення та використання таких точок доступу (Free Wi-Fi)	<p>доступний Wi-Fi у бібліотеках с.Мар'янівка, Терешпіль, АЗП СМ с.Війтівці, с.Качанівка</p>					виконкому сільської ради	Не бюджетні кошти
4	Запровадження системи електронного документообігу	<p>Придбано програмне забезпечення, проведено навчання спеціалістів</p>	+			25,0	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради	Бюджет громади

Продовження таблиці 3.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	<p>Покращення рівня інтегрованості з державними електронними ресурсами</p> <p>Електронне урядування сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органу місцевого самоврядування з використанням інформаційно- телекомунікаційних технологій для формування нового типу відносин із громадою, орієнтованих на задоволення потреб її мешканців.</p> <p>В рамках проекту планується покращити рівень взаємодії та інтегрованості сільської ради та її виконавчих органів із державними електронними ресурсами, зокрема підключення центру надання адміністративних послуг та BPM адміністраторів до відповідних державних реєстрів: е – Маяятко, Соціальна громада, нотаріальні послуги, реєстр ДМС і т.ін.</p>	Підімкнено не менше 4 нових сервісів	+	+	+	-	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради	Не потребує фінансування
3.2. Покращення стану цифровізації публічних послуг								
1	<p>Автоматизація подання звернень та заяв та інформування щодо статусу їх розгляду</p> <p>Проектом передбачається запровадити технічну можливість автоматизувати процес подання громадянами та юридичними особами звернень до ОМС , покращивши тимсамим оперативні можливості отримання та надання якісних адміністративних послуг через ЦНАП.</p>		+	+	+	40,0	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради	Бюджет громади
2	<p>Цифровізація довідок, витягів</p> <p>Проектом передбачається запровадити технічну можливість автоматизувати процес надання довідок та витягів та проінформувати мешканців громади про можливість отримання таких адміністративних послуг по Інтернету</p>		+	+	+	80,0	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради виконавчі органи ради за відповідними напрямками	Бюджет громади
3	<p>Запровадження електронних щоденників,журналів</p> <p>Проектом передбачається підключення шкіл громади до програмного модулю безкоштовних державних електронних журналів та щоденників закладів загальної середньої освіти eJournal, який функціонує у складі програмно-апаратного комплексу “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту” (АІКОМ)</p>	підключено 5 шкіл до програмного модулю електронне журналіва щоденників	+	+	+	-	адміністрації шкіл	Не потребує фінансування
3.3. Впровадження інструментів Е-демократії								
1	<p>Інструменти з використанням відкритих даних</p> <p>Проектом передбачається впровадження у роботу ОМС інструментів із використанням відкритих даних, зокрема створення на офіційному сайті громади відповідного розділу, підключення ОМС до Єдиного державного веб – порталу відкритих даних.</p>	підключено ОМС доЄдиного державного веб – порталу відкритих даних.	+	+	+	0,00	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради	Не потребує фінансування

Продовження таблиці 3.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	Електронні петиції Проектом передбачається створення можливостей мешканцям громади подати електронну петицію сільській раді, для вирішення тих чи інших громадських проблем. Зокрема, передбачається підключення ОМС до Єдиної платформи електронної демократії (e – DEM) та актуалізація роботи розділу «Електронні петиції» на сайті сільської ради	На сайті зареєстровано не менше 3-х петицій щорічно	+	+	+	0,00	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради	Не потребує фінансування
3	Бюджет участі З метою демократизації процесу, який надає можливість кожному жителю брати участь в розподілі коштів місцевого бюджету через створення проєктів для покращення життя у громаді та/або голосування за них проектом передбачається запровадження інструменту електронної демократії – бюджет участі. Зокрема, передбачається підключення ОМС до Єдиної платформи електронної демократії (e – DEM) і надання можливостей мешканцям громади користуватися сервісом «Громадський бюджет»	Реалізовано не менше 2-х проєктів щорічно в рамках БУ, починаючи з 2022 року		+	+	100,00	фінансовий відділ сільської ради спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради,	Не потребує фінансування
4	Електронні консультації і обговорення З метою залучення громадян до участі в управлінні справами громади, надання можливості для їх вільного доступу до інформації про діяльність ОМС, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості в діяльності сільської ради передбачається підключення ОМС до Єдиної платформи електронної демократії (e – DEM) і надання можливостей мешканцям громади користуватися сервісом «Електронні консультації з громадськістю.»		+	+	+	0,00	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради, виконавчі органи ради за відповідними напрямками	Не потребує фінансування
3.4 Покращення інформаційної безпеки, організаційного та ресурсно-методичного забезпечення цифровізації								
1	Заходи із захисту інформації З метою збереження конфіденційності, цілісності та доступності інформації, розпорядником якої є сільська рада проектом передбачається поступовий перехід на використання виключно ліцензованих комп'ютерних програм у роботі сільської ради та її виконавчих органів та відповідне придбання ліцензійних програмних продуктів захисту інформації, а також обладнання, ліцензійного програмного забезпечення, комплектуючих частин та приладів	Придбано 3 ліцензійних програми	+	+	+	50,0	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради, фінансовий відділ сільської ради	Бюджет громади
2	Управління інформаційною системою оцінки стану цифрового розвитку громади Проектом передбачається проведення інвентаризації інформаційних та програмно-технічних ресурсів усіх структурних підрозділів сільської ради з урахуванням вимог нормативно-правових актів стосовно безпеки використання комп'ютерних програм та поширення інформації. Внесення відповідних коректуючих пропозицій	Створено перелік рекомендацій для покращення безпеки цифровізації громади	+	+	+	0,00	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради	Не потребує фінансування

Кінець таблиці 3.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	Участь у навчальних заходах таконференціях Участь представників ОМС у навчальних заходах із покращення інформаційної безпеки, організаційного та ресурсно – методичного забезпечення цифровізації у тому числі на базі спеціалізованих установ та підприємств, з питань цифрових навичок та компетенцій. Постійне підвищення кваліфікації фахівців	Не менше 2-х працівників ЦНАПу або сільської ради взяли участь у профільних навчаннях.	+	+	+	30,0	спеціаліст I категорії з розвитку цифрових технологій апарату сільської ради	Бюджет громади

Подальша децентралізація, економічні наслідки добровільного об'єднання територіальних громад та, зрештою, очікувана адміністративно-територіальна реформа однозначно призведуть до зростання економічної могутності міст та їх ролі у розвитку регіонів та країни. Тому містам уже сьогодні варто готуватися до своєї «нової ролі» – локомотивів розвитку регіонів та країни.

3.3 Розроблення стратегії соціально-економічного розвитку Війтівецької територіальної громади

З метою удосконалення управління соціально-економічним розвитком Війтівецької територіальної громади пропонуємо план стратегічного розвитку діяльності в рамках підготовки довгострокового документу, який визначить основні напрямки розвитку Війтівецької територіальної громади до 2030 року.

1. Узгодити основні кроки щодо розробки Стратегії, підготувати необхідні розпорядчі акти про склад Робочої групи.

2. Провести соціально-економічний аналіз і дослідження думки мешканців:
- дослідити основні тенденції соціально-економічного розвитку сукупності населених пунктів Війтівецької громади за попередній період, дослідження оточення (зовнішнього середовища), оцінка можливостей розвитку громади,

- провести опитування не менше 100 мешканців та не менше 10 представників бізнесу (із врахуванням вимог до належної репрезентативності вибірки).

3. Провести перше засідання членів Робочої групи, під час якого відбудеться:

- презентація та обговорення результатів стратегічного аналізу громади
- формулювання та обговорення прогнозів та сценаріїв розвитку громади
- формулювання стратегічного бачення - ідентифікація факторів SWOT-аналізу.

4. У проміжку між засіданнями:

- опублікувати презентаційні матеріали за підсумками проведеного аналізу на сайті громади

- на основі напрацювань першого засідання Робочої групи розробити проект SWOT-матриці – провести аналіз взаємозв'язків факторів SWOT через матрицю SWOT/TOWS та підготувати базові аналітичні висновки щодо порівняльних переваг, викликів та ризиків розвитку громади [42].

- оголосити про збір ідей для структури цілей і завдань Стратегічного плану і ідей проєктів для першого плану реалізації (збір максимальної кількості ідей для подальшого аналізу і систематизації)

5. Провести друге засідання членів Робочої групи, під час якого відбудеться:

- обговорення проєкту стратегічних, операційних цілей та завдань стратегії,
- відбір та корегування технічних завдань на проєкти розвитку для плану реалізації Стратегії.

6. Провести Громадські слухання щодо Стратегічного розвитку громади.

7. Затвердити Стратегію розвитку депутатами сільської ради та визначити відповідального (підрозділ) за впровадження Стратегії розвитку, організацію моніторингу за визначеними індикаторами.

Фактори SWOT-АНАЛІЗУ Війтівецької громади. Сильні сторони:

1. Наявність великих бюджетоутворюючих підприємств та фермерських

господарств

2. Розташування громади на дорозі Т0610, поблизу траси Р31 (Хмільник-Бердичів), на відстані 31 км від міжнародної траси Е50/М12

3. Наявність родючих ґрунтів і сприятливого клімату для ведення сільського господарства і переробки с/г продукції

4. Наявність корисних копалин (глина, пісок, лікувальні торф'яні грязі) та земель несільськогосподарського призначення для можливого залучення інвестицій

5. Розвинена мережа доріг та вуличного освітлення, високий рівень газифікації сіл

6. Якісна та доступна первинна медична допомога і освіта, високий рівень пожежної безпеки

7. Наявність привабливих культурних і природних переваг (заміський палац Ксідо, гарна природа, ліси, водні об'єкти)

8. Мешканці громади мають доступ до якісних адміністративних послуг (наявність ЦНАП, цифровізація навчальних та медичних закладів, частини соціальних сервісів)

9. Відносно стабільне покриття території громади мобільним зв'язком і безпроводним доступом до мережі Інтернет

10. Наявність робітничого (кадрового) потенціалу громади

Фактори SWOT-АНАЛІЗУ Війтівецької громади. Слабкі сторони:

1. Неналежна якість дорожнього покриття в частині громади

2. Відсутність на території громади сертифікованого сміттєзвалища, забрудненість частини сіл Війтівці і Дібрівка неприємними запахами

3. Високий рівень безробіття і залежності бюджету громади від роботи кількох великих підприємств

4. Застаріла містобудівна документація (для частини населених пунктів взагалі відсутні генеральні плани їхніх територій), станом на травень 2021р. не була проведена інвентаризація землі

5. Низький рівень громадської активності населення

6. Нерозвинена сфера малого і мікробізнесу, особливо у сфері послуг
7. Недостатньо розвинена комунікація місцевої влади з мешканцями громади
8. Недостатньо розвинута інфраструктура відпочинку, особливо у віддалених селах, низький рівень доступності до публічних просторів громади
9. Проблеми з водопостачанням у віддалених селах, відсутність очисних споруд
10. В окремих населених пунктах відсутній оптоволоконний швидкісний інтернет

SWOT-АНАЛІЗИ ВІЙТІВЕЦЬКОЇ громади. Зовнішні можливості:

1. Покращення інвестиційної привабливості України завдяки продовженню євроінтеграційних процесів та відродженню економіки
2. Зростання підтримки з боку держави для розвитку сільських територій
3. Покращення інвестиційного та бізнес-клімату в Україні
4. Зростання попиту на продовольчі товари на світовому ринку, що стимулюватиме виробництво та переробку продукції сільського господарства
5. Імплементация Угоди про Асоціацію з ЄС (збільшення квот на експорт місцевої продукції)
6. Збільшення впізнаваності регіональної та місцевої продукції та туристичних переваг на національному та міжнародному рівнях завдяки сучасним Інтернет-технологіям
7. Діджиталізація послуг та бізнес-активностей
8. Розвиток відновлювальної енергетики
9. Участь у програмах міжнародної технічної допомоги, національних і регіональних програмах
10. Впровадження національних програм з покращення доступу до швидкісного Інтернету в сільських територіях.

Фактори SWOT-АНАЛІЗУ ВІЙТІВЕЦЬКОЇ громади. Зовнішні ризики:

1. Продовження війни на Сході України
2. Продовження карантинних заходів у зв'язку із поширенням

коронавірусної інфекції COVID-19

3. Ризик скорочення кількості працюючих на місцевих підприємствах і в сільському господарстві через подальше швидке впровадження сучасних технологічних рішень

4. Сусідство великої громади (загрози приєднання і втрати значної частки повноважень і можливостей)

5. Зміна клімату (зокрема негативний вплив на с/г виробництво)

6. Недостатня поінформованість центральної влади щодо стану створених громад

7. Підвищення цін на енергоносії

SWOT-аналіз можна завершити в моменті визначення факторів сильних і слабких сторін, можливостей і ризиків, внесення їх у відповідні квадранти. Однак користь цього математичного інструменту проявляється лише тоді, коли ці фактори будуть використані для визначення стратегічної позиції громади.

Це можна досягти, конфронтуючи сильні та слабкі сторони із факторами, які є у зовнішньому оточенні.

Типи стратегій, які можуть з'явитись, показані на ілюстрації нижче (рисунок 3.3).

		Зовнішнє оточення	
		О – Можливості	Т- Загрози
Внутрішні фактори	S Сильні сторони	SO – наступальна maxi-maxi	ST – консервативна maxi-mini
	W Слабкі сторони	WO – конкурентна mini-maxi	WT – оборонна mini-mini

Рисунок 3.3 – Типи стратегій, які формуються з огляду на наявні фактори внутрішнього і зовнішнього оточення

SWOT-аналіз передбачає підхід із середини назовні і дає відповіді на такі питання:

Чи визначені сильні сторони дозволяють використати можливості, які є сприятливими для розвитку?

Чи визначені сильні сторони дозволять подолати загрози?

Чи визначені слабкі сторони не дозволять використати зовнішні можливості? Чи визначені слабкі сторони посилюватимуть силу впливу зовнішніх загроз?

Для встановлення зв'язків і визначення типу стратегії, характерної для Війтівецької громади використано метод ранжування факторів SWOT за часткою впливу і кількістю інтеракцій.

За підсумком SWOT-аналізу сформовано чотири таблиці, які відповідають Наступальній, Консервативній, Конкуренційній і Оборонній стратегіям.

Вибір типу стратегії зроблено відповідно до загальної кількості інтеракцій і добутків часток впливу та інтеракцій. SWOT-матриці для різних видів стратегій Війтівецької територіальної громади наведені на рисунках 3.4-3.7.

Консервативна стратегія (maxi-mini)

Сильні сторони/ Загрози	1. Називає величезні бюджетопозовочні підприємства та фермерських господарств	2. Розташуване громади на дорозі Т0610, поблизу траси Р31 (Мілітин-Бордичів), на відстані 31 км від міжнародної траси Е59/M12	3. Називає родовичі ґрунти і сприятливі клімату для ведення сільського господарства і переробки с/г продукції	4. Називає хоробрих козаків (Генка, Ісок, Ігульський тощо) та згадує небагато господарств о призначенні для моголого залучення інвестицій	5. Розвинена мережа доріг та вуличного освітлення, якісний рівень газифікації сіл	6. Якісна та доступна першіна медична допомога (освіта, лікарні, рівень покриття) обсяги	7. Називає привабливі культурних і природних парків (замковий палац Кісото, гарні природо- історичні об'єкти)	8. Мешканці громади мають доступ до якісних адміністративних послуг (називає ЦНАП, цифровізація мовлення та медичних закладів, частини соціальних служб)	9. Відносно стабільне покриття території громади мобільним зв'язком і доступом до мережі	10. Називає робочого потенціалу (кадрового) потенціалу громади	Частка впливу (сума = 1)	Кількість інтеракцій	Добуток часток та інтеракцій	Рангування
1. Продовження війни на Сході України	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0,15	4	0,6	
2. Продовження карантинних заходів у зв'язку із поширенням коронавірусної інфекції COVID-19	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0,15	5	0,75	
3. Ризик зменшення кількості працівників на місцевих підприємствах і з сільському господарстві через подальше швидке запровадження суцільних технологічних рішень	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,1	2	0,2	
4. Сусідство великої громади (загрози приєднання і втрати значної частки повноважень і компетенцій)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,05	0	0	
5. Зміна клімату (зокрема нестійкий вплив на с/г виробництво)	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0,05	2	0,1	
6. Недостатня поліформісність центральної влади щодо ступня створення громади	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0,05	4	0,2	
7. Підвищення цін на енергоносії	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0,1	2	0,2	
8. Міграція населення (відхід кваліфіковані спеціалісти з території)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,15	1	0,15	
9. Зменшення рівня групових і зменшення запасів підземних вод	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0,1	3	0,3	
10. Ускладнення доступу населення категорій населення до частини послуг через переведення їх у цифрову площину	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0,1	3	0,3	
Частка впливу (сума = 1)	0,2	0,1	0,15	0,05	0,05	0,1	0,05	0,1	0,1	0,1				
Кількість інтеракцій	4	0	2	0	3	4	3	4	0	6				
Добуток часток та інтеракцій	0,8	0	0,3	0	0,15	0,4	0,15	0,4	0	0,6				
Рангування														
Загальна к-сть інтеракцій												52		
Сума добутоків													5,6	

Рисунок 3.5 – SWOT-матриця для Консервативної Стратегії (maxi-mini)

Оборонна стратегія (mini-mini)

Слабкі сторони/ Загрози	1. Невалежна якість дорожнього покриття в частині громади	2. Відсутність на території громади сергіфікаційного сміттєзвалища, забрудненість частини сіл Вітківці, Дібрівка нетриксимними заплатами	3. Високий рівень безробіття і залежності Бюджету громади від роботи кількох великих підприємств	4. Застаріла містобудівна документація (для частин населених пунктів загальної площі зник торгівлі), створення 2021р. не була проведена інтеграція змін	5. Низький рівень громадської активності населення	6. Нерозвинена сфера малого і мікробізнесу, особливу у сфері послуг	7. Недостатньо розвинена комунікаційна інфраструктура місцевих влад і мешканців громади	8. Недостатньо розвинена інфраструктура відпочинку, особливо у віддалених районах, низький рівень доступності до публічних просторів громади	9. Проблеми з водопостачанням у віддалених селах, відсутність емських споруд	10. В окремих населених пунктах відсутній оптоволоконний швидкісний інтернет	Частка впливу (сума = 1)	Кількість інтеракцій	Добуток часток та інтеракцій	Рангування
1. Продовження війни на Сході України	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0,15	10	1,5	
2. Продовження карантинних заходів у зв'язку із поширенням коронавірусної інфекції COVID-19	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0,15	4	0,6	
3. Ризик скорочення кількості працівників на місцевих підприємствах і в сільському господарстві через подальше швидке запровадження сучасних технологічних рішень	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0,1	3	0,3	
4. Створення зовнішньої загрози приєднання і втрати значної частини населення (і мобільності)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0,05	1	0,05	
5. Зміна клімату (зокрема негледний вплив на с/г виробництво)	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0,05	2	0,1	
6. Недостатня поінформованість центральної владі щодо стану сторони громади	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0,05	9	0,45	
7. Підвищення ціни на енергоносії	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0,1	3	0,3	
8. Міграція населення (вхід кавказьких спеціалістів з кордоном)	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0,15	4	0,6	
9. Зменшення рівня групових і змішаних заходів підприємств	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0,1	4	0,4	
10. Ухудшення доступу кваліфікованого населення до частини послуг через переведення їх у цифрову площину	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0,1	6	0,6	
Частка впливу (сума = 1)	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,05	0,1	0,05				
Кількість інтеракцій	3	3	6	4	5	6	6	4	5	4				
Добуток часток та інтеракцій	0,6	0,3	0,6	0,4	0,5	0,6	0,6	0,2	0,5	0,2				
Рангування														
Загальна к-сть інтеракцій												92		
Сума добутків													9,4	

Рисунок 3.6 – SWOT-матриця для Оборонної Стратегії (mini-mini)

Конкурентна стратегія (міні-махі)

	1. Неповністю розбудована дорожня інфраструктура в частині громади	2. Відсутність на території громади сертифікованого сміттєзвалища, забрудненість частини сіл Війтвці і Дібрівка неприродними запашаними речовинами	3. Високий рівень безробіття і залежності громади від роботи кількох великих підприємств	4. Застаріла містобудівна документація (для частин населених пунктів загальної площі їхніх територій), станом на травень 2021р. не була проведена інтеграція з землі	5. Низький рівень громадської активності населення	6. Нерозвинена сфера малого і середнього бізнесу, особливо у сфері послуг	7. Недостатньо розвинена комунікаційна інфраструктура місцевих органів влади з мешканцями громади	8. Недостатньо розвинена інфраструктура відпочинку, особливо у віддалених районах, низький рівень доступності до публічних просторів громади	9. Проблеми з водопостачанням у віддалених селах, відсутність очисних споруд	10. В окремих населених пунктах відсутній оптоволоконний інтернет	Частка впливу (сума = 1)	Кількість інтеракцій	Добуток часток та інтеракцій	Рангування
Слабкі сторони/ Можливості	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0,1	7	0,7	
1. Покращення інвестиційної привабливості України завдяки продовженню реєстраційних процесів та відшкодуванню економіки	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0,1	9	0,9	
2. Зростання підтримки з боку держави для розвитку сілських територій	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0,15	6	0,9	
3. Покращення інвестиційного та бізнес-клімату в Україні	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0,1	4	0,4	
4. Зростання попиту на продовольчі товари на сільському ринку, що стимулюватиме виробництво та переробку продукції сільського господарства	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0,1	8	0,8	
5. Імплементація Угоди про Асоціацію з ЄС (збільшення когніт не експорт місцевої продукції)	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0,1	7	0,7	
6. Збільшення активності регіональної та місцевої продукції та туристичного потенціалу на національному та міжнародному рівнях завдяки сучасним інтернет-технологіям	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0,15	6	0,9	
7. Делегітація послуг та бізнес-активності	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0,05	4	0,2	
8. Розвиток відновлювальної енергетики	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0,05	9	0,45	
9. Участь у програмах міжнародної технічної допомоги, національних і регіональних програмах	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1	1	0,1	
10. Впровадження національних програм з покращення доступу до широкосмугового інтернету з сільських територій	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,05	0,1	0,05				
Частка впливу (сума = 1)	5	5	7	5	8	9	6	5	4	7				
Кількість інтеракцій	1	0,5	0,7	0,5	0,8	0,9	0,6	0,25	0,4	0,35				
Добуток часток та інтеракцій														
Загальна к-сть інтеракцій												122		
Сума добутоків													12,05	

Рисунок 3.7 – SWOT-матриця для Конкурентної Стратегії (міні-махі)

Проведений SWOT-аналіз показує перевагу Наступальної Стратегії (кількість інтеракцій 134 з часткою впливу 13,7), коли сильні сторони переважають слабкі, а зовнішні можливості беруть перевагу над можливими ризиками. Достатньо суттєву кількість інтеракцій виявлено також для Конкурентної і Оборонної типів Стратегій (рисунки 3.4-3.7).

На рисунку 3.4 наведена Матриця Стратегій після проведеного SWOT-аналізу.

	Можливості	Ризики
Сильні сторони	Наступальна	Консервативна
	Кількість інтеракцій 134 Частка впливу 13,7	Кількість інтеракцій 52 Частка впливу 5,6
Слабкі сторони	Конкурентна	Оборонна
	Кількість інтеракцій 122 Частка впливу 12,05	Кількість інтеракцій 92 Частка впливу 9,4

Рисунок 3.4 – Матриця Стратегій після проведеного SWOT-аналізу

На користь наступальної стратегії свідчать хороші фінансові показники Війтівецької громади у порівнянні з іншими сільськими громадами Вінницького регіону, наявність великих підприємств на її території і сукупність зовнішніх позитивних факторів впливу. До найважливіших з них можна зарахувати:

- покращення інвестиційної привабливості України завдяки продовженню євроінтеграційних процесів та відродженню економіки;
- зростання попиту на продовольчі товари на світовому ринку, що стимулюватиме виробництво та переробку продукції сільського господарства;
- імплементація Угоди про Асоціацію з ЄС (збільшення квот на експорт місцевої продукції);

- збільшення впізнаваності регіональної та місцевої продукції та туристичних переваг на національному та міжнародному рівнях завдяки сучасним Інтернет- технологіям;

- діджиталізація послуг та бізнес-активностей;

- участь у програмах міжнародної технічної допомоги, національних і регіональних програмах;

- впровадження національних програм з покращення доступу до швидкісного Інтернету в сільських територіях.

Конкурентна стратегія дозволяє максимально використати зовнішні можливості для послаблення впливу на розвиток громади слабких сторін.

Зокрема завдяки вище перерахованим чинникам можна поступово зменшувати вплив на громаду таких наступних слабких сторін:

- високий рівень безробіття і залежності бюджету громади від роботи кількох великих підприємств;

- низький рівень громадської активності населення;

- нерозвинена сфера малого і мікробізнесу, особливо у сфері послуг;

- недостатньо розвинена комунікація місцевої влади з мешканцями громади;

- недостатньо розвинута інфраструктура відпочинку, особливо у віддалених селах, низький рівень доступності до публічних просторів громади;

- проблеми з водопостачанням у віддалених селах, відсутність очисних споруд;

- в окремих населених пунктах відсутній оптоволоконний швидкісний інтернет.

Базуючись на результатах соціально-економічного аналізу, SWOT-аналізу та висновках, обрано як базову для подальшого моделювання ситуації розвитку громади і формування ієрархії цілей розвитку, Наступальну стратегію (SO) з елементами Конкурентної (WO) з огляду на найбільшу кількість сильних взаємозв'язків між сильними сторонами і зовнішніми можливостями для розвитку [37].

У якості головних сфер зосередження зусиль щодо розвитку Війтівецької громади на період до 2030 рр. обрано наступні (рисунок 3.5):

1. Економічно-спроможна громада
2. Комфортна громада
3. Цифрова громада

Рисунок 3.5 – Візуалізація дерева Стратегічних і операційних цілей розвитку громади

Операційні цілі деталізовані в проєктах і заходах. Вони дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада намагатиметься досягнути своїх цілей які зображені у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Операційні цілі і проекти, які відносяться до Стратегічної цілі «Інноваційна економіка»

Пріоритети	Цілі	Проекти / Заходи
1. Економічно-спроможна громада	1.1. Сприятливий інвестиційний та бізнес-клімат	1.1.1. Підготовка та формування інвестиційних продуктів, в т.ч. переліку інвестиційно-привабливих земельних ділянок 1.1.2. Виготовлення Інвестиційного паспорта громади 1.1.3. Розроблення схеми просторового планування Війтівецької територіальної громади 1.1.4. Стимулювання підприємницької активності жителів Війтівецької громади шляхом налагодження ефективної системиконсультативної та юридичної допомоги суб'єктам господарювання
	1.2. Ефективне використання земельних та інших ресурсів громади	1.2.1. Проведення інвентаризації та аудиту земель комунальної власності 1.2.2. Виготовлення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів 1.2.3. Проведення технічної інвентаризації та виготовлення техпаспортів на будівлі комунальної власності 1.2.4. Проведення аудиту водних об'єктів 1.2.5. Створення переліку туристичних переваг громади
	1.3. Доступне та енергоефективне середовище	1.3.1. Будівництво, реконструкція та ремонт дорожньої інфраструктури 1.3.2. Облаштування вуличного освітлення в населених пунктах 1.3.3. Будівництво, ремонт та реконструкція систем централізованого водопостачання 1.3.4. Реконструкція та капітальний ремонт закладів освіти 1.3.5. Реконструкція медичних закладів 1.3.6. Реконструкція та капітальний ремонт закладів культури 1.3.7. Будівництво спортивних майданчиків 1.3.8. Благоустрій території населених пунктів. 1.3.9. Проведення заходів з енергозбереження 1.3.19. Розвиток альтернативної енергетики
2. Комфортна громада	2.1. Активна громада	2.1.1. Стимулювання громадських ініціатив, поінформованості та самоорганізації населення 2.1.2. Сприяння діяльності Молодіжної ради
	2.2. Гідна якість життя і послуг	2.2.1. Покращення якості освіти 2.2.2. Вдосконалення адміністративних та інших соціальних послуг (створення віддалених робочих місць) 2.2.3. Розширення мережі гурткової роботи. 2.2.4. Пропагування здорового способу життя у громаді
	2.3. Безпечний та чистий простір	2.3.1. Вдосконалення системи управління відходами (збір та сортування сміття, впорядкування сміттєзвалищ) 2.3.3. Встановлення системи відеоспостереження 2.3.4. Підвищення рівня екологічної свідомості мешканців
3. Цифрова громада	3.1. Розвиток телекомунікаційної та інформаційної інфраструктури	3.1.1. Забезпечення доступом до Інтернету мешканців і користувачів громадських просторів 3.1.2. Створення Wi-Fi точок доступу в публічних просторах громади 3.1.3. Запровадження системи електронного документообігу 3.1.4. Покращення рівня інтегрованості з державними електронними ресурсами
	3.2. Покращення стану цифровізації публічних послуг	3.2.1. Автоматизація подання звернень та заяв та інформування щодо їх статусу 3.2.2. Цифровізація довідок, витягів 3.2.4. Запровадження електронних щоденників, журналів
	3.3. Впровадження інструментів Е-демократії	3.3.1. Інструменти з використанням відкритих даних 3.3.2. Електронні петиції 3.3.3. Бюджет участі 3.3.4. Електронні консультації і обговорення
	3.4. Покращення інформаційної безпеки, організаційного та ресурсно-методичного забезпечення цифровізації	3.4.1. Заходи з захисту інформації 3.4.2. Управління інформаційною системою оцінки стану цифрового розвитку громади 3.4.3. розробка нормативно-правових документів, методичок 3.4.4. Участь у навчальних заходах та конференціях

Стратегічна ціль 1. Економічно-спроможна громада

Конкурентоспроможність місцевої економіки Війтівецької громади формують її значний промисловий потенціал та наявність і доступність природних ресурсів. Переважна частина ґрунтів на території громади

представлена чорноземами, що створює умови для розвитку агропромислового сектору.

Діюче на території громади промислове підприємство, яке має збут за межами регіону і України, стимулює покращення існуючих інвестиційних і адміністративних умов для діяльності інших суб'єктів господарювання Війтівецької громади. Інфраструктурні об'єкти та вільні земельні ділянки несільськогосподарського призначення громади можуть бути запропоновані для інвестора.

Для Війтівецької ОТГ пропонується посилення економічного потенціалу громади і збільшення обсягу надходжень до місцевого бюджету, необхідно налагодити співробітництво місцевої влади з представниками малого та середнього бізнесу, яка, в свою чергу, забезпечить ефективне використання трудових ресурсів, інвестиційного потенціалу території громади та попередить зростання рівня безробіття. Планується активізувати використання внутрішніх інвестиційно-привабливих ресурсів громади, розширити сфери застосування праці місцевих мешканців, посилити спроможність місцевого комунального підприємства і налагодити співпрацю з бізнесом на постійній основі. Реалізація заходів дозволить зменшити рівень міграції населення до обласного центру, інших урбанізованих населених пунктів та закордон, покращить рівень доступності та безпеки у громаді.

Операційна ціль 1.1 Сприятливий інвестиційний та бізнес-клімат

В рамках даної цілі планується налагодження і координація зусиль керівництва громади та бізнесу щодо визначення інвестиційно привабливих земельних ділянок і об'єктів нерухомості з метою підготовки комплексної інвестиційної пропозиції. Важливу роль займатиме оновлення містобудівної документації.

Також пропонується підвищення інвестиційної привабливості громади передбачає створення належної бази даних щодо її території та потенційних напрямів росту. Важливо чітко ідентифікувати і графічно прив'язати об'єкти, розташовані на території громади до відповідних географічних локацій.

Точкою росту для локальної економіки Війтівецької громади має стати закріплення позицій інвестиційної привабливості територіальної громади на теренах області, підвищення підприємницької активності.

Операційна ціль 1.2 Ефективне використання земельних та інших ресурсів громади

У зв'язку з необхідністю ефективного і раціонального використання наявних ресурсів громади потрібно провести інвентаризацію та аудит земель комунальної власності, в тому числі тих, що перейшли із державної власності, провести технічну інвентаризацію на об'єкти нерухомого майна комунальної власності, забезпечити їх реєстрацію в державному реєстрі.

Зібрана та напрацьована інформація має бути доступною, що дозволить найефективніше передати об'єкти комунальної власності в оренду чи продати з метою зміцнення матеріальної основи громади.

Операційна ціль 1.3 Доступне та енергоефективне середовище

Занедбаність об'єктів інфраструктури є одним із факторів, які прискорюють міграцію населення до більш урбанізованих територій. Через погані дороги ускладнюється процес підвезення дітей до шкіл і садочків, доїзд швидких на виклики до хворих, під'їзд пожежних підрозділів, знижується привабливість території громади. Також, з огляду на кліматичні зміни, щоразу більшою проблемою стає відсутність води у криницях сільських домогосподарств, що має регіональний характер, і потребує активного вирішення на території всієї області (забезпечення сільських територій постійним джерелом водопостачання та відповідною технічною інфраструктурою)[38].

Метою реалізації заходів є приведення стану соціальної, дорожньої та інших видів інфраструктури у відповідність до державних норм та стандартів, розбудова системи транспортних сполучень всередині громади.

Стратегічна ціль 2. Комфортна громада

Даний пріоритет має на меті покращити доступ мешканців громади до якісних публічних та соціальних послуг та просторів, забезпечити можливість

участі в інтеграційних культурних заходах, а також загалом підвищити рівень громадської активності.

Низькі стандарти якості життя людей в громаді є одним із основних чинників, які впливають на привабливість проживання. Молодь часто виїжджає також і через відсутність якісного дозвілля (відсутність можливостей для проведення вільного часу). Метою вибору цього пріоритету є підвищення рівня комфорту проживання в громаді для усіх категорій населення, особливо молоді, підвищення рівня їх громадської активності.

Операційна ціль 2.1. Активна громада

В рамках даної цілі на території Війтівецької громади заплановано розвиток та розбудову партисипативних процесів в громаді шляхом проведення об'єднуючих культурних заходів, створення Центру активності громадян, сприяння діяльності Молодіжної ради. Кінцевою метою цієї цілі є підвищення рівня громадської активності мешканців Війтівецької громади.

Операційна ціль 2.2. Гідна якість життя та послуг

Метою реалізації цієї цілі є підвищення якості освітніх та культурних послуг, в тому числі шляхом створення системи сучасної освіти, розширення гурткової та позакласної роботи, створення культурних продуктів та цікавих інтерактивних заходів для різних вікових категорій мешканців, які мають сприяти їх активній участі.

Операційна ціль 2.3. Безпечний та чистий простір

Територія Війтівецької громади в цілому характеризується достатньо невеликим екологічним навантаженням, окрім території самого адміністративного центру.

Для покращення санітарно-епідемічного стану в населених пунктах Війтівецької громади пропонується передбачити продовження роботи із облаштування такої кількості майданчиків із розміщенням на них контейнерів, яка б забезпечила потреби усіх мешканців. При цьому невід'ємною складовою для реалізації цієї цілі має стати формування екологічної свідомості, екологічної культури кожного мешканця громади шляхом проведення освітницької роботи в

цьому напрямку, залучення громадян до прийняття рішень з питань охорони навколишнього природного середовища, популяризації дій з екологічного захисту.

Також в рамках цілі передбачається здійснення заходів попереджувального характеру щодо рівня безпеки жителів громади, які дозволять унеможливити порушення правопорядку, скоєння злочинів, виявлення правопорушників, зокрема, встановлення системи зовнішнього відеоспостереження[39].

Стратегічна ціль 3. Цифрова громада

Діджиталізація — один з ключових факторів підсилення успіхів громади у впровадженні реформ. За час карантину ми усі усвідомили, що процес цифрової трансформації є досить важливим. Багато хто недооцінював цифрову складову у своїй діяльності, тому і виявилися неготовими до активних комунікацій в умовах соціального дистанціювання. Одним із досить важливих напрямків розвитку громади є забезпечення доступу до мережі інтернет сільського населення, що в свою чергу надасть можливість мешканцям громади отримати повний доступ до цифрової інфраструктури та якісних державних, соціальних та адміністративних послуг, які надаються Війтівецькою сільською радою.

В рамках реалізації цієї цілі на території Війтівецької громади пропонується та планується:

1 Підключення до мережі Інтернет соціальних об'єктів, зокрема загальноосвітніх шкіл у селах Терешпіль та Торчин, що вподальшому створить технічну можливість для отримання доступу до мережі Інтернет також і мешканцями вказаних сіл.

2 Постає можливим підключення громади до участі у проєкті впровадження СЕВ СЕД (електронний документообіг) у Війтівецькій сільській раді та її виконавчих органах, що в свою чергу впорядкує та осучаснить стиль та якість роботи органу місцевого самоврядування.

3 Розширення можливостей загальноосвітніх закладів громади із доступу до мережі Інтернет надасть можливість змінити інструменти фіксації результатів оцінювання знань, зокрема через запровадження електронних щоденників та

журналів. Організація навчання працівників бюджетних установ, які комунікують із населенням (сфера культури, бібліотеки тощо) та педагогічних працівників цифрової грамотності дозволить підвищити якість викладення навчального матеріалу та організацію надання відповідних культурних послуг [40].

Впровадження бюджету громадських ініціатив та підключення до «Єдиної платформи місцевої електронної демократії» (e – DEM) надасть можливість мешканцям громади активно брати участь у бюджетному процесі та отримати легкий і зручний доступ до використання базових інструментів електронної демократії. Ці інструменти покликані налагодити кращий взаємозв'язок громадян та місцевої влади у вирішенні різноманітних соціально важливих проблем. Зокрема, це доступ до таких сервісів, як: «Місцеві електронні петиції», «Громадський бюджет», «Відкрите місто», «Електронні консультації з громадськістю».

Фінансовий план реалізації Стратегічної цілі 1. Економічно-спроможна громада до 2023 р. наведено на рисунку 3.6.

Рисунок 3.6 – Фінансовий план реалізації Стратегічної цілі 1. Економічно-спроможна громада до 2023 р.

До першого Плану реалізації Стратегії 1 до 2023 року увійшло 57 проєктів і заходів на загальну суму 38543,3 тис. гривень.

Фінансовий план реалізації Стратегічної цілі 2 до 2023 р. наведено на рисунку 3.7.

Рисунок 3.7 – Фінансовий план для впровадження проєктів відповідно до Стратегічної цілі 2. Комфортна громада до 2023 р.

На рисунку 3.8 зображено фінансовий план для впровадження проєктів у до 2023 р. відповідно до Стратегічної цілі 3. Цифрова громада.

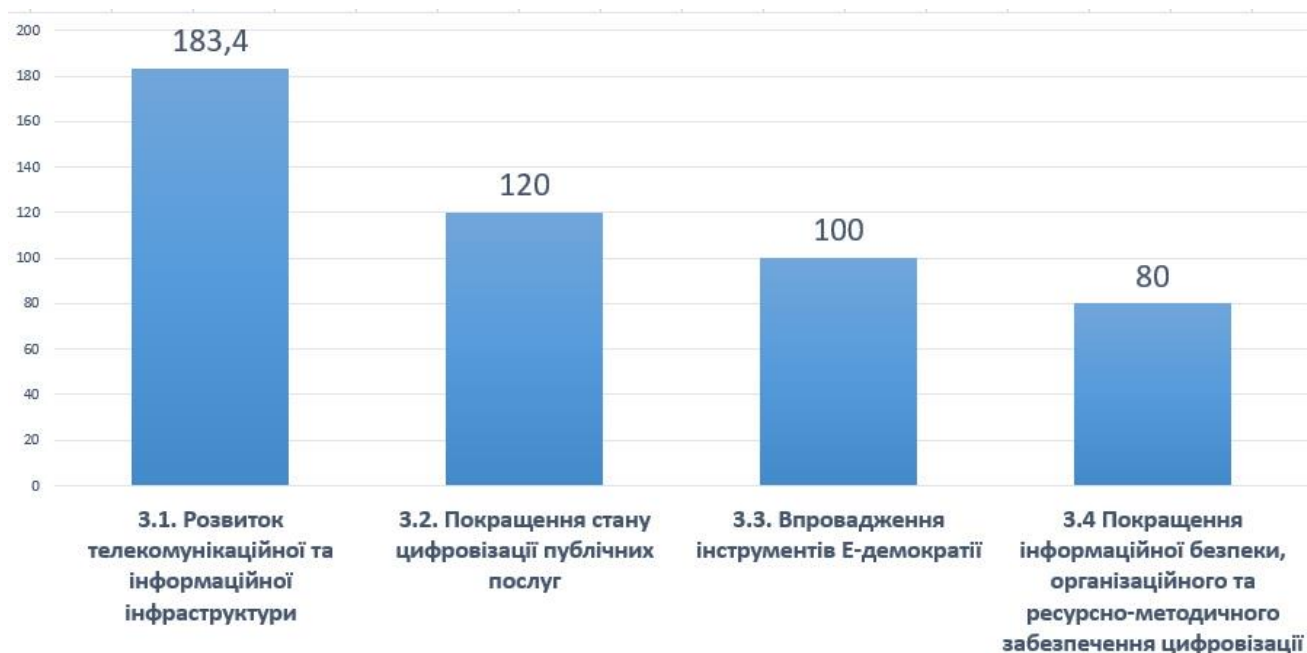

Рисунок 3.8 – Фінансовий план для впровадження проєктів до 2023 р. відповідно до Стратегічної цілі 3. Цифрова громада, тис. грн

Сьогодні суспільство починає усвідомлювати, що стан економічного розвитку країни прямо залежить від можливості та зацікавленості громад займатися місцевим розвитком у своїй території. Територіальні громади мають

перетворитись із об'єкта управління на суб'єкт управління і самостійно формувати свою спроможність. Органи місцевого самоврядування отримають можливості та мотив для належного виконання повноважень. Вперше в історії незалежної України територіальні громади будуть нести відповідальність за планування свого розвитку та бюджету, за економічний розвиток, залучення інвестицій та розвиток підприємництва. Держава провадить децентралізацією і передає «вниз» більше «податкових ресурсів» та повноважень. Це повинно підвищити відповідальність «місцевих влад» перед своєю громадою та усією країною за розвиток. Звичайно, більший рівень ресурсів, ширші повноваження вимагають глибших знань та ширшого розуміння глобальних процесів, оскільки міста конкурують з іншими містами не лише на національному рівні, а й на глобальному.

Висновки до розділу 3

Отже, метою є розробка методичного підходу до обґрунтування напрямів просторового розвитку територіальних громад на основі концепції, принципів, наукових методів з урахуванням критеріїв їх ефективності та чинників просторового розвитку територіальних громад.

Саморозвиток територіальних громад можливий на основі наявності та ефективного використання власного ресурсного потенціалу, використання сучасних управлінських механізмів розвитку та фінансового забезпечення, наявності точок зростання. Застосування лише інструментів державної підтримки розвитку територій знижує вмотивованість територіальних громад до саморозвитку та призводить до надмірної залежності від центру. Реформи децентралізації, місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою спрямовані на створення умов та моделювання просторового розвитку об'єднаних територіальних громад на умовах самодостатності.

Для обґрунтування напрямів просторового розвитку територіальних громад розроблено методичний підхід, який базується на проблемноорієнтованому підході до обґрунтування інструментарію просторового розвитку територіальних громад і на когнітивній карті причинно-наслідкових зв'язків просторового розвитку, моделі варіантів вирішення проблеми розвитку територіальних громад, яка враховує сценарії розвитку залежно від виду громади.

ВИСНОВКИ

Представлена робота присвячена дослідженню процесів управління соціально-економічним розвитком об'єднаної територіальної громади, на прикладі Війтівецької ОТГ.

Подані в даному дослідженні теоретико-прикладні та методичні положення і пропозиції, посприяли висвітленню теоретичних аспектів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, проведенню аналізу соціально-економічного стану об'єднаної територіальної громади, а також представленню особливостей вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ.

Отримані, в даному дослідженні, основні результати дозволяють зробити такі висновки:

1 На основі дослідження наукових праць, виділено основні змістовні блоки суспільної політики щодо розвитку села за допомогою сільських громад за такими ознаками як: політико-правові; соціально-економічні; соціокультурні, які визначатимуть зміст сільського розвитку шляхом утворення громад, даючи можливість виокремити в процесі цього розвитку відповідні складники, кожен з яких зумовлений різними чинниками, аналіз яких і дозволить підібрати необхідні підходи до розвитку сіл за допомогою створення територіальних громад.

2 Визначено, що на сьогоднішній час найбільш поширеним методом дослідження є діагностування, яке носить розпізнавальний характер. Саме тому за допомогою даного методу найшвидше та найефективніше можна виявити ознаки та причини відхилень у соціальному та економічному розвитку щодо ОТГ.

3 Проаналізувавши соціально-економічний стан Війтівецької ОТГ щодо зміни податкових надходжень за 2019-2021 роки виявлено те, що динаміка сукупних податкових надходжень протягом 2019-2021 років відображає тенденцію їх росту: за 2019 р. сума податкових надходжень склала 56322496,55 грн.; за 2019 р. даний показник зріс на 20874212,10 грн. (37,06 %), відносно

результату показника 2019 р. та склав 77196708,65 грн.; за 2019 р. результат показника зріс до 94624208,00 грн., тобто на 17427499,35 грн. (22,58 %), порівняно із показником 2019 р.

4 Проаналізувавши соціально-економічний стан Війтівецької ОТГ щодо зміни неподаткових надходжень за 2019-2021 роки виявлено те, що динаміка результатів неподаткових надходжень також характеризується зростанням: за 2019 р. сума неподаткових надходжень склала 785890,00 грн.; за 2019 р. значення цього показника дорівнювало 866525,00 грн., тобто збільшилося на 80635,00 грн. (10,26 %), відносно результату 2019 р.; за 2019 р. результат даного показника становив 1013041,00 грн., що є більше на 146516,00 грн. (16,91 %) за його значення в 2019 р.

5 Проаналізувавши сукупність отриманих надходжень в цілому та сукупність отриманих коштів без врахування трансфертів ОТГ протягом 2019-2021 років визначено, що різниця між ними має наступні результати: за 2019 р. – 38247437,00 грн.; за 2019 р. – 31480921,00 грн.; за 2019 р. – 39208098,00 грн. Крім цього, динаміка результатів отриманих надходжень в цілому відображає наступні фінансові результати для ОТГ: за 2019 р. сума даного показника склала 95357123,55 грн.; за 2019 р. значення цього показника дорівнювало 109876518,55 грн., тобто збільшилося на 14519395,00 грн. (15,23 %), відносно результату 2019 р.; за 2019 р. результат даного показника становив 135151039,00 грн., що є більше на 25274520,45 грн. (23,00 %) за його значення в 2019 р. У свою чергу, динаміка результатів отриманих надходжень без врахування трансфертів відображає такі фінансові результати для ОТГ: за 2019 р. сума даного показника склала 57109686,55 грн.; за 2019 р. значення цього показника дорівнювало 78385597,55 грн., тобто збільшилося на 21285911,00 грн. (37,27 %), відносно результату 2019 р.; за 2019 р. результат даного показника становив 95942941,00 грн., що є більше на 17547343,45 грн. (22,38 %) за його значення в 2019 р. Зростання в динаміці (за 2019-2021 роки) результатів проаналізованих фінансово-економічних показників є позитивним явищем для майбутньої діяльності ОТГ, а також для підтримки та

забезпечення її загального соціально-економічного стану в цілому.

Зазначені вище, висновки даного дослідження сприяють виділенню таких пропозицій як:

1 Визначено та обґрунтовано, що для ефективності діяльності Війтівецької ОТГ потрібно дотримуватися ряду певних вимог для збереження власних позицій на майбутнє, а також для забезпечення свого подальшого розвитку, але з врахуванням вже нових умов, в яких живе увесь світ. Тому, наголошено, що головним завданням для ОТГ виступає формування, так званих, постійних комісій сільської ради, які матимуть основним своїм завданням – це розгляд та вирішення певного ряду важливих, для Війтівецької ОТГ, питань, а також представлення чіткого графіка щодо проведення їх засідань протягом 2020-2021 років з врахуванням даної епідеміологічної ситуації в країні (он-лайн або оф-лайн).

2 Запропоновано, що одним із етапів планування повинна бути розробка плану, що стосується зміни кількості об'єктів господарювання погосподарського обліку, а також зміни площі землі в особистому користуванні об'єктів господарського обліку на території громади. Динаміку зростання даних показників у 2020 р. відображено за допомогою прогнозних моделей, отримані результати яких свідчать про те, що представлені моделі є адекватним реальній дійсності, адже мають високі значення (97 % та 98 %, відповідно).

3 Виявлено та обґрунтовано, що всі необхідні умови щодо соціального розвитку Війтівецької ОТГ є наявними, адже, дана територіальна громада в достатній кількості забезпечена фінансовими і трудовими ресурсами за 2019 р. На основі досліджених та проаналізованих статистико-економічних показників, представлено прогнозну модель, що відображає взаємозв'язок між сумою надходжень для ОТГ та чисельністю населення цієї територіальної громади, отримані результати даної моделі свідчать про те, що вона є адекватною реальній дійсності, адже її значення складає 98 %.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пальчук В. Розвиток економічного потенціалу громад у рамках реформи з децентралізації. Україна: події, факти, коментарі. 2019. № 11. С. 38-50. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2019/ukr11.pdf>.
2. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» (від 12 січня 2015 р., № 5/2015). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
3. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року (проект). Київ, 2019.
4. Руденко Л.Г., Лісовський С.А., Маруняк Є.О. Виклики і загрози просторового розвитку України на шляху до євроінтеграції. Укр. геогр. журн. 2016. URL: <https://doi.org/10.15407/ugz2016.01.041>.
5. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. Київ, 2016. 61 с.
6. Батанов О.В. Територіальна громада – первинний суб'єкт муніципальної влади в Україні: поняття та ознаки. URL: http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2008_2/visnik_st_13.pdf.
7. Муркович Л. Територіальна громада як суб'єкт місцевого самоврядування в Україні: теоретичні аспекти. URL: http://www.dbuara.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_02%285%29/10mliuta.pdf.
8. Молодожен Ю.Б. Поняття і сутність територіальної громади в системі місцевого самоврядування України. Університетські наукові записки: Часопис Вінницького ун-ту. 2006. № 2. С. 128-136.
9. Адміністративно-територіальний устрій України: методологічні основи та практика реформування: монографія. Львів, 2016. 264 с.
10. Барановський М.О. Фінансова децентралізація в Україні: особливості становлення. Укр. геогр. журн. 2019. № 4. С. 30-38. URL: <https://doi.org/10.15407/ugz2019.04.030>, <https://doi.org/10.15407/ugz2019.04.030>.

11. Олійник Я.Б., Остапенко П.О. Формування спроможних територіальних громад в Україні: переваги, ризики, загрози. Укр. геогр. журн. 2016. №4. С. 37-43. URL: <https://doi.org/10.15407/ugz2019.04.030>.

12. Державна екологічна політика України в умовах децентралізації влади / за наук. ред. Є.В. Хлобистова. Київ, 2016. 226 с.

13. Горошкова Л.А., Волков В.П., Карбівничий Р.О. Кластерно-логістичний підхід в управлінні територіальними громадами. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць. Маріуполь, 2019. № 17. С. 97-105.

14. Волков В.П., Горошкова Л.А., Карбівничий Р.О. Управління нерухомістю територіальних громад. Белосток, 2019. 144 с.

15. Volkov V.P., Karbivnychy I.O, Karbivnychy R.O., Horbova I.A. Conditions of the no-loss functioning of territorial formation. Belostok, 2019. 190 p.

16. Horoshkova L., Volkov V., Kapranova L., Komelina A. (2019). The Reverse Subsidy's Impact of United Territorial Community's Budget Generations. *International Journal of Engineering & Technology*, 7 (4.8), 539-543.

17. Горошкова Л.А., Волков В.П., Хлобистов Є.В., Кутик В.В. Прогностичні моделі фінансового регулювання бюджетів територіальних громад. Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету. 2019. С. 179-190. URL: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-42-179-190>.

18. Хорошкова Л.А., Волков В.П., Карбівничий Р.О. (2019). Роль межбюджетного регулювання у фінансових возможностях територіальних громад. Вестник Приазовского технического университета. Серия: Экономические науки, 36, 5-12.

19. Хорошкова Л., Волков В., Капранова Л., Комелина А. (2019). Обратное влияние субсидии на формирование бюджета объединенного территориального сообщества. *Международный журнал инженерии и технологий*,

7 (4.8), 539-543.

20. Хорошкова Л.А., Волков В.П. (2019). Управление децентрализацией и формированием финансовых процессов территориальных сообществ. Экономический вестник университета / Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет им. Григория Сковороды, 36/1, 285-293.

21. Маркіна І.А., Прилипко І.О., Свириденко С.І. Соціально-економічний розвиток об'єднаних територіальних громад як складова інноваційного потенціалу. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 24. С. 50-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_24_11.

22. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій ряду на 2019 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2019 року № 275-р. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249935442>.

23. Саєнко П. Теоретичні засади формування стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 7. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/100.pdf.

24. Андрушків Б., Кирич Н., Співак С. та ін. Стратегія розвитку адміністративного району (Концептуальні засади організації соціально-економічного розвитку адміністративного району в контексті формування добровільних об'єднань територіальних громад Лановеччини. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А, 2019. 456 с.

25. Про першочергові заходи з розвитку місцевого самоврядування в Україні на 2019 рік: Указ Президента України від 07.12.2016 р. № 545/2016 / Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/545/2016>.

26. Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 688-р / Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249350402>.

27. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій ряду на 2019 рік: розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2019 р. № 275-р / Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249935442>.

28. Децентралізація на власному досвіді: в яких регіонах найбільш позитивно оцінюють реформу? / Сайт Національної ради реформ. URL: <http://reforms.in.ua/ua/novyna/decentralizaciya-na-vlasnomu-dosvidi-v-yakuh-regionah-naybilshpozytyvno-ocinyuyut-reformu>.

29. Децентралізація та реформа місцевого самоврядування: результати другої хвилі соціологічного опитування / Київський міжнародний інститут соціології. URL: <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/Analitychnyi>.

30. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад (станом на 10.05.2019 р.) / Сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства. URL: <http://www.minregion.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/05/REYESTR-Dogovoriv-po-spivrobitnitstvu-stanom-na-10.05.2019.pdf>.

31. Про внесення змін до Методики формування спроможних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 601 / Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249308591>.

32. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо добровільного приєднання територіальних громад: закон України від 09.02.2019 № 1851-VIII / Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1851-19>.

33. Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища: закон України від 09.02.2019 р. № 1848-VIII / Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1848-19>.

34. Білоус Я.Ю. Аналіз показників оцінки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2019. № 10. С. 12-17. URL:

<http://nbuv.gov.ua/UJRN/>.

35. Боголіб М.А. Міжнародний досвід забезпечення соціально-економічних потреб територіальних громад. Економічний вісник університету. 2016. Випуск № 31/1. С.126-129. URL: <http://oaji.net/articles/2019/1900-1503941897.pdf>.

36. Децентралізація в Україні: досягнення, надії і побоювання. Український незалежний центр політичних досліджень. Київ, 2019. 28 с. URL: https://www.internationalalert.org/sites/default/files/Ukraine_Decentralisation_UK_2017.pdf.

37. Інформація щодо об'єднаних територіальних громад. URL: https://www.driv.gov.ua/ords/portal/cm_core.cm_index?option=ext_gromada&prejim=1&pmn.

38. Кобзарев О. Фандрейзинг: Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Київ: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 84 с. URL: <http://www.oblrada.pl.ua/grant/5656.pdf>.

39. Колодій О.М. Досвід децентралізації у Франції. Вчені записки ТНУ ім. І. Вернадського. Серія Державне управління. 2019. Т. 29. № 1. С. 195-198. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/37.pdf.

40. Колодій О.М. Процес децентралізації: Німецький досвід в Українських реаліях. Державне управління: Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 17. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2019/25.pdf.

41. Юрик Н.Є., Пастух Х.Р. Особливості розвитку публічної організації в сучасних економічних умовах // Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції «Фундаментальні та прикладні проблеми сучасних технологій» до 100 річчя з дня заснування НАН України та на вшанування пам'яті Івана Пулюя (100 річчя з дня смерті), 22-24 травня 2019. Т.: ТНТУ, 2019. С. 344-345.

42. Юрик Н., Маслянюк Б. Кадрове забезпечення публічної влади: проблеми та перспективи // Матеріали I міжрегіональної науково-практичної конференції «Проблеми публічного управління та адміністрування на регіональному рівні», 21

травня 2019 року. Т.: ТНТУ, 2019. С. 90.

43. Юрик Н.Є., Маслянюк Б.М. Особливості управління соціально-економічним розвитком об'єднаних територіальних громад. Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Харків, 31 жовтня 2020 р.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2020. С. 202-205.

44. Офіційний сайт Війтівецької сільської об'єднаної територіальної громади: веб-сайт. URL: <https://gumenetska-gromada.gov.ua>.

45. Уточнений річний розпис Війтівецька сільська рада на 2019 р. (станом на 31.12.2019 р.).

46. Уточнений річний розпис Війтівецька сільська рада на 2019 р. (станом на 31.12.2020 р.).

47. Уточнений річний розпис Війтівецька сільська рада на 2019 р. (станом на 31.12.2021 р.).

48. International Organization for Migration. URL: <https://www.iom.int>

49. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

50. Інститут економіки та прогнозування НАН України. URL: <http://ief.org.ua/#pagetitle>

51. Безгін В. Як війна змінить регіональну політику в Україні: децентралізація, громади, податки, економіка // AgroPolit.com. 22.04.2022. URL: <https://agropolit.com/blog/503-yak-viyna-zminit-regionalnupolitiku-v-ukrayini-detsentralizatsiya-gromadi-podatki-ekonomika>

52. Борщевський В., Матвеев Є., Куропас І., Микита О. Війна. Громади. Децентралізація. Як налагодити ефективне управління громадами в сучасних геополітичних реаліях // Громадський простір. 25.04.2022. URL: <https://www.prostir.ua/?news=vijna-hromadydetsentralizatsiya-yak-nalahodyty-efektyvne-upravlinnya-hromadamy-v-suchasnyh-heopolitychnyh-realiyah>

53. Іванов Ю. Б., Іванова О. Ю., Лаптев В. І. Концептуальні засади

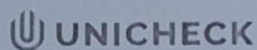
державного регулювання просторового розвитку територіальних громад. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2021. Вип. 26. С. 41–54. DOI: 10.35774/rarrpsu2021.26.041

54. Августин Р. Демків І. Підтримка бізнесу та нівелювання загроз його функціонування у воєнний час // Матеріали доповідей Всеукраїнської науковопрактичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах війни та післявоєнної відбудови України». (м. Тернопіль, 31 травня 2022 р.). Тернопіль, 2022. С. 16–21.

55. Kondratenko N. et al. The role of digitalization in the development of regions and the use of their potential in terms of sustainable development / Kondratenko N., Papp V., Romaniuk M., Ivanova O., Petrashko L. Amazonia Investiga. 2022. Vol. 11. Iss. 51. P. 103–112. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.51.03.10>

56. Ksonzhyk I. et al. Implementation of the principles of sustainable development of territorial communities: Decision making / Ksonzhyk I., Taran Y., Monastyrskyi G., Vasina A., Sytnytska O., Belei S. Decision making. Journal of management Information and Decision Sciences. 2021. Vol. 24. Iss. 3. P. 1–12. URL: <https://www.abacademies.org/articles/implementation-of-theprinciples-of-sustainable-development-of-territorialcommunities-decision-making-10271.html>

57. Мельник А., Адамик В. Інтелектуалізація процесу реалізації стратегій регіонального розвитку: виклики сучасного стану та шляхи розв'язання проблем // Матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах війни та післявоєнної відбудови України» (м. Тернопіль, 31 травня 2022 р.). Тернопіль, 2022. С. 55–60.

Ім'я користувача:
Кафедра_УПЕП Волянська_Савчук

Дата перевірки:
15.12.2022 19:18:37 EET

Дата звіту:
15.12.2022 19:26:06 EET

ID перевірки:
1013310015

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100008309

Назва документа: ДИПЛОМ Фарнуга

Кількість сторінок: 131 Кількість слів: 28236 Кількість символів: 205800 Розмір файлу: 7.30 MB ID файлу: 1013068393

158 слів позначені як "вилучені" та не враховуються у підрахунку слів

Виявлено модифікації тексту (можуть впливати на відсоток схожості)

18.7% Схожість

Найбільша схожість: 6.83% з Інтернет-джерелом (<https://oajl.net/pdf.html?n=2022/727-1664035320.pdf>)

18.4% Джерела з Інтернету 199

Сторінка 133

0.66% Джерела з Бібліотеки 72

Сторінка 135

4.07% Цитат

Цитати 9

Сторінка 136

Посилання 1

Сторінка 137

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 20045

Підозріле форматування 70 сторінок

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

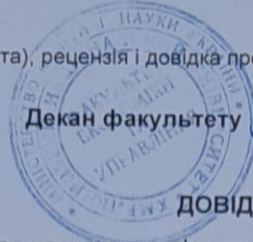
Направляється студент Фармуга Дмитро Валентинович на захист дипломного проєкту (роботи)
(прізвище, ім'я, по батькові)

за спеціальністю 051 - Економіка

На тему: Управління соціально-економічним розвитком територіальної громади (за матеріалами Фінансового відділу Війтівецької сільської ради)

Дипломний проєкт (робота), рецензія і довідка про перевірку на плагіат додаються.

Декан факультету

[Signature]
(підпис)

Востасі Корченко
(ім'я, прізвище)

ДОВІДКА УСПІШНОСТІ

Фармуга Д. В. за період навчання на факультеті економіки і управління з 2021 по 2022 роки повністю виконав навчальний план спеціальності з таким розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно 100,00 %, добре 0,00 %, задовільно 0,00 %. шкалою ЄКТС: А 56,25 %, В 31,25 %, С 12,50 %, D 0,00 %, E 0,00 %.

Методист факультету

[Signature]
(підпис)

(ім'я, прізвище)

ВИСНОВОК КЕРІВНИКА ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ (РОБОТИ) ТА ОБГРУНТУВАННЯ ОЦІНКИ

Студент Фармуга Д.В. виконав дипломну роботу на актуальну тему: Управління соціально-економічним розвитком територіальної громади (за матеріалами Фінансового відділу Війтівецької сільської ради). Робота характеризується високою вихідною інформацією, ґрунтовним аналізом досліджуваної проблематики, чітким узагальненням отриманих даних і висновками. Дипломна робота є завершеною дослідженням і рекомендаціями до ухвалення управлінських рішень.

Оцінка дипломного проєкту (роботи) Відмінно

Керівник дипломного проєкту

[Signature]
(підпис)

Олександр Гонименко
(ім'я, прізвище)

" 16 " 12 2022 р.

ВИСНОВОК КАФЕДРИ ПРО ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ)

Дипломний проєкт (роботу) розглянуто. Студент Фармуга Д. В. допускається до захисту цього проєкту (роботи) в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

Н.В. Шкварко
(назва)

[Signature]
(підпис, ім'я, прізвище)

Михайло Вадимов
(підпис, ім'я, прізвище)

" 16 " 12 2022 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ)

Дипломник: Фармуга Дмитро ВалентиновичТема дипломної роботи: Управління соціально-економічним розвитком територіальної громади (за матеріалами Фінансового відділу Війтівецької сільської ради)Спеціальність: 051 Економіка. Управління персоналом та економіка праці

Обсяг дипломного проекту (роботи)

кількість листів креслень: ; кількість сторінок записки:

1. Короткий зміст проекту (роботи) та прийнятих рішень: 1. Теоретичні аспекти соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади; 2. Аналіз соціально-економічного стану Війтівецької об'єднаної територіальної громади; 3. Вдосконалення процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ

2. Висновок про відповідність проекту (роботи) дипломному завданню: дипломна робота повністю відповідає дипломному завданню.

3. Характеристика виконання кожного розділу проекту (роботи), ступінь використання останніх досягнень науки і техніки і передових методів роботи: У першому розділі наведено теоретичні аспекти соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади. У другому розділі виконано аналіз соціально-економічного стану Війтівецької об'єднаної територіальної громади. Третій розділ присвячено вдосконаленню процесів управління соціально-економічним розвитком Війтівецької ОТГ

4. Позитивні сторони проекту (роботи): дипломна робота має практичне значення щодо вдосконалення управлінських процесів соціального та економічного розвитку ОТГ.

5. Негативні сторони проекту (роботи): Недостатньо висвітлена проблематика дипломної роботи в теоретичному аспекті.

6. Оцінка графічного оформлення та пояснювальної записки проекту (роботи): таблично-схематичний матеріал є доповненням текстового матеріалу, наочно підтверджує теоретичні та аналітичні викладки автора.

7. Відгук про проект (роботи) в цілому: дипломна робота відповідає вимогам вищої школи та може бути рекомендована до захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

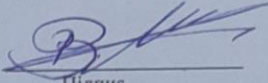
8. Інші зауваження: відсутні.

9. Оцінка проекту (роботи): дипломна робота заслуговує оцінки «добре».

РЕЦЕНЗЕНТ (прізвище, ім'я по батькові, посада, місце роботи):

Карпенко Володимир Олександрович, к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління ХНУ

«16» 12 2022 року

Підпис